

PROGRAMY SPRAWNOŚCI ZUCHOWYCH

Sprawność zuchowa jest potwierdzeniem, że zuch posiada określone, przydatne w życiu umiejętności i potrafi z nich korzystać, co udowodnił przez wykonanie konkretnych zadań. Program sprawności obejmuje wymagania, które zostały pomocniczo rozpisane na dwa poziomy przykładowych zadań - dla zuchów młodszych (co do zasady w wieku 6-8 lat) oraz zuchów starszych (co do zasady w wieku 8-10 lat).

Kadra gromady może skorzystać z zestawów proponowanych zadań albo opracować inne zadania, dopasowane do wieku i doświadczenia konkretnych zuchów oraz realizujące wskazane wymagania. Warto przy tym modyfikować zadania, biorąc pod uwagę włączenie samodzielnych działań zucha do zabaw gromady. Zuchy mogą zdobywać sprawności przed złożeniem Obietnicy Zucha. Każdą sprawność (oprócz sprawności „Kolekcjonera/Kolekcjonerki”) zuch może zdobyć tylko raz.

Realizacja sprawności obejmuje następujące elementy:

- wybranie sprawności przez zucha,
- ustalenie przez zucha i drużynowego zadań lub wręczenie zuchowi gotowej karty sprawności,
- określenie przez zucha przewidywanego czasu realizacji sprawności,
- realizacja zadań sprawności,
- prezentacja wybranych zadań (w szóstce, w kręgu rady lub kadrze gromady),
- podjęcie w kręgu rady decyzji o przyznaniu sprawności i wręczenie w kręgu rady znaczka sprawności.

Sprawności mogą być zdobywane podczas cyklu zbiórek równocześnie przez wszystkie zuchy, pod warunkiem dostosowania programu sprawności do takiego sposobu ich zdobywania.

SPIS TREŚCI

ARTYSTYCZNE.....	5
CHARAKTERYZATOR/ CHARAKTERYZATORKA	6
DEKORATOR/ DEKORATORKA	8
GRAJEK/ GRAJKA.....	9
LALKARZ/ LALKARKA	11
MIM/ MIMKA	13
MIŁOŚNIK/ MIŁOŚNICZKA MUZYKI	15
MISTRZ/ MISTRZYNI MAKRAMY	17
MISTRZ/ MISTRZYNI ORIGAMI	18
MISTRZ/ MISTRZYNI ROBÓTEK RĘCZNYCH	19
MODELARZ/ MODELARKA	20
PLASTYK/ PLASTYCZKA	21
RECYTATOR/ RECYTATORKA.....	22
RZEŹBIARZ/ RZEŹBIARKA	24
SZANTYMEN	25
ŚPIEWAK/ ŚPIEWACZKA	26
SPORTOWE.....	28
GIMNASTYK/ GIMNASTYCZKA	29
KAJAKARZ/ KAJAKARKA	31
LEKKOATLETA/ LEKKOATLETKA	32
ŁYŻWIARZ/ ŁYŻWIARKA.....	34
MISTRZ/ MISTRZYNI DESKOROLKI	36
MISTRZ/ MISTRZYNI GIER I ZABAW	37
MISTRZ/ MISTRZYNI KOMETKI.....	38
MISTRZ/ MISTRZYNI PING-PONGA.....	39
MISTRZ/ MISTRZYNI RINGO	40
MISTRZ/ MISTRZYNI ROLEK (WROTEK)	41
MISTRZ/ MISTRZYNI SNOWBOARDU	43
NARCIARZ/ NARCIARKA	44
PIŁKARZ/ PIŁKARKA	45
PŁYWAK/ PŁYWACZKA	46
ROWERZYSTA/ ROWERZYSTKA	47
SANECZKARZ/ SANECZKARKA	49
SZACHISTA/ SZACHISTKA	50
TENISISTA/ TENISISTKA.....	51
ZARADNOŚĆ ŻYCIOWA	52
DAMA	53
DŻENTELMEN	54
EPIDEMIOLOG/ EPIDEMIOLOŻKA	55

GROSIK	57
HIGIENISTA/ HIGIENISTKA	58
KUCHMISTRZ/ KUCHMISTRZYNI	59
PERFEKCYJNY PAN DOMU/ PERFEKCYJNA PANI DOMU	60
PRZECHODZIEN	61
PRZEWODNIK/PRZEWODNICZKA PO SZKOLE	63
SOBIERADEK OBOZOWY	64
ŚNIEŻNOBIAŁY UŚMIECH	65
ZŁOTA RĄCZKA	66
PRZYRODNICZE	67
HODOWCA/HODOWCZYNI KWIATÓW	68
HODOWCA/HODOWCZYNI WARZEW I OWOCÓW	69
HODOWCA/HODOWCZYNI ZWIERZĄT	70
EKOLOG/ EKOŁOŻKA	71
METEOROLOG/ METEOROLOŻKA	73
PRZYJACIEL/ PRZYJACIÓŁKA LASU	75
PTASI OPIEKUN/ PTASIA OPIEKUNKA	77
ZBIERACZ/ZBIERACZKA GRZYBÓW	78
ZIELARZ/ ZIELARKA	79
NAUKOWO-HOBBYSTYCZNE	81
ASTRONOM/ ASTRONOMKA	82
BADACZ/ BADACZKA	84
BAJARZ/ BAJARKA	86
FOTOAMATOR/ FOTOAMATORKA	87
FRYZJER/ FRYZJERKA	88
GEOPOSZUKIWACZ/ GEOPOSZUKIWACZKA	90
GEOGRAF/ GEOGRAFA	91
INTERNAUTA/ INTERNAUTKA	93
KOLEKCJONER/ KOLEKCJONERKA	95
KRONIKARZ/ KRONIKARKA	96
ŁAMIGŁOWA	97
MIŁOŚNIK/MIŁOŚNICZKA FILMU	98
MIŁOŚNIK/MIŁOŚNICZKA SZTUK PIĘKNYCH	99
MISTRZ/MISTRZYNI GIER PLANSZOWYCH	100
POLIGLOTA/ POLIGLOTKA	101
PRZEWODNIK/ PRZEWODNICZKA PO	102
PRZYJACIEL/ PRZYJACIÓŁKA KSIĄŻEK	103
SPOŁECZNO-OBYWATELSKIE	104
DOBRY OPIEKUN/DOBRA OPIEKUNKA	105
KOLĘDNIK/ KOLĘDNICZKA	106
MŁODY PATRIOTA/ MŁODA PATRIOTKA	107
OBYWATEL/OBYWATELKA UNII EUROPEJSKIEJ	109
PRZYJACIEL/PRZYJACIÓŁKA NIEZNANEGO ŚWIATA	110
STRAŻNIK/STRAŻNICZKA BETLEJEMSKIEGO ŚWIATŁA POKOJU	112

WIELKANOCNY BARANEK	113
ŚMIESZEK/ ŚMIESZKA	115

ARTYSTYCZNE

#zdolności manualne #kreatywność #wyrażanie siebie
#wyobrażenia #estetyka #tworzę #artysta

CHARAKTERYZATOR/ CHARAKTERYZATORKA

Wymagania:

1. Wiem, czym zajmują się charakteryzatorzy i potrafię wymienić różne dziedziny ich pracy.
2. Umiem wymienić i krótko opisać różne przedmioty potrzebne do pracy charakteryzatora.
3. Wiem, jak przyroda barwi i ozdabia świat oraz jak mogę ją wykorzystać w charakteryzacji. Potrafię ucharakteryzować koleżankę lub kolegę do odgrywanej roli, dbając o to, by wyglądał/a wiarygodnie i ciekawie dla widza.
4. Potrafię samodzielnie wykonać elementy charakteryzacji.
5. Wiem, jak zmyć charakteryzację z twarzy w bezpieczny i delikatny sposób, dbając o skórę, oraz jak dbać o czystość przyborów charakteryzatorskich.

Wskazówki dla kadry zuchowej:

Sprawność pomaga kształtować sumienność, staranność i dokładność. Wpływa na rozwój estetyczny zucha i kształci jego zdolności manualne. Dla zuchów nieśmiałych jest szansą na zaprezentowanie własnych umiejętności (np. podczas zabawy w teatr), wzmacnia przy tym poczucie wpływu na całokształt przedsięwzięcia.

Zuch „Charakteryzator/Charakteryzatorka” wie, jak ważna dla sztuki teatralnej czy filmu jest praca charakteryzatora. Sprawnie posługuje się przydatnymi w pracy przyborami, takimi jak pomadki, pudry, cienie, tusze, farbki i peruki. Dbą o skórę i ubranie charakteryzowanych osób.

Zuchowi, który interesuje się charakteryzacją, warto zaproponować także zdobywanie sprawności „Lalkarza/Lalkarki” lub „Fryzjera/Fryzjerki”, „Aktora/Aktorki”.

Punkty Prawa Zucha, na które zwracamy szczególną uwagę, realizując sprawność „Charakteryzatora/Charakteryzatorki”:

- Zuch pamięta o swoich obowiązkach.
- Zuch stara się być coraz lepszy.

Przykładowe zadania dla młodszego zucha:

1. Opowiedziałem/am innym zuchom, czym zajmuje się charakteryzator. Potrafię wymienić jedno miejsce, gdzie pracuje.
2. Narysowałem/am i zaprezentowałem/am w kręgu rady trzy przedmioty potrzebne do charakteryzacji.
3. Wiem, jak przyroda barwi świat. Użyłem/am jednej naturalnej substancji do namalowania prostego obrazka lub pomalowania maski.
4. Zrobiłem/am prostą charakteryzację innego zucha do teatrzyku, np. piegi, wąsy lub rumieńce.
5. Wykonałem/am samodzielnie prosty element charakteryzacji twarzy.
6. Wiem, jak po zakończeniu występu zmyć makijaż i dbać o czystość twarzy. Zademontrowałem/am to przynajmniej raz.

Przykładowe zadania dla starszego zucha:

1. Opowiedziałem/am innym zuchom, czym zajmują się charakteryzatorzy, potrafię wymienić co najmniej trzy dziedziny ich pracy.
2. Zaprezentowałem/am w kręgu rady pięć różnych przedmiotów potrzebnych do pracy charakteryzatora.
3. Zrobiłem/am naturalne farby i użyłem/am ich do charakteryzacji maski lub lalki.
4. Ucharakteryzowałem/am koleżankę lub kolegę do odgrywanej roli, dbając o to, by wyglądał/a wiarygodnie i ciekawie dla widza.
5. Wykonałem/am samodzielnie jeden trwały element charakteryzacji i właściwie go przymocowałem/am.
6. Wiem, jak zmyć charakteryzację z twarzy w bezpieczny i delikatny sposób, dbając o skórę, a także jak ważne jest dbanie o czystość przyborów charakteryzatorskich. Zademonstrowałem/am to przynajmniej raz.

DEKORATOR/ DEKORATORKA

Wymagania:

1. Zbieram i segreguję materiały, które można wykorzystać do dekorowania i majsterkowania. Potrafię znaleźć ich zastosowanie.
2. Potrafię zaprojektować i wykonać ozdobę, używając różnych materiałów (np. papier i włóczka, gazeta i plastelina).
3. Potrafię zaplanować dekorację (np. wybrać temat, kolory i miejsce).
4. Potrafię przygotować stół do posiłku, pamiętając o estetyce, np. o ułożeniu sztucców.
5. Potrafię ułożyć stroik lub kompozycję z kwiatów albo z innych elementów naturalnych.
6. Potrafię zapakować i ozdobić prezent.

Wskazówki dla kadry zuchowej:

Sprawność jest przeznaczona dla zuchów, które lubią upiększać swoje otoczenie, potrafią zaplanować urządzenie pokoju i chętnie własnoręcznie przygotowują ozdobę lub prezent. Zdolności i umiejętności zucha w tej dziedzinie można wykorzystać np. podczas urządzania zuchówki lub klasy, a także na kolonii zuchowej.

Zuchowi, który chce poszerzyć swoje umiejętności w tej dziedzinie, można polecić także sprawność „Plastyka/Plastyczki”, „Rzeźbiarza/Rzeźbiarki”, „Miłośnika/Miłośniczki sztuk pięknych” i „Ekologa/Ekolożki”.

Punkt Prawa Zucha, na który zwracamy szczególną uwagę, realizując sprawność „Dekoratora/Dekoratorki”:

- Wszystkim jest z zuchem dobrze.
- Zuch stara się być coraz lepszy.

Przykładowe zadania dla młodszego zucha:

1. Zebrałem/am i posegregowałem/am materiały do dekorowania i majsterkowania.
2. Zaplanowałem/am i narysowałem/am dekoracje do mojego pokoju.
3. Zrobiłem/am wycinankę lub inny element dekoracyjny, który wykorzystałem/am do udekorowania zuchówki lub sali.
4. Przygotowałem/am stół do posiłku (np. ułożyłem/am serwetki i ustawiłem/am naczynia).
5. Ułożyłem/am prostą kompozycję z kilku kwiatów lub liści w bukiet.
6. Samodzielnie zapakowałem/am prezent.

Przykładowe zadania dla starszego zucha:

1. Zbieram i segreguję materiały do dekoracji. Opowiedziałem/am, do czego mogę je wykorzystać.
2. Zaprojektowałem/am i wykonałem/am ozdobę przestrzenną, używając przynajmniej dwóch różnych materiałów.
3. Uczestniczyłem/am w wykonaniu wystroju zuchówki, sceny na uroczystość lub sali na przyjęcie, dbając o spójność dekoracji z tematem wydarzenia.
4. Przygotowałem/am stół do posiłku, pamiętając o estetyce i odpowiednim ułożeniu sztucców.
5. Ułożyłem/am ciekawy stroik z elementów naturalnych.
6. Zapakowałem/am i ozdobiłem/am prezent.

Wymagania:

1. Wiem, co to jest pięciolinia, nuta, klucz wiolinowy i pauza. Potrafię odróżnić całą nutę, półnutę, ćwierćnutę i ósemkę.
2. Znam podział instrumentów na dęte, perkusyjne i strunowe.
3. Potrafię wykonać prosty instrument perkusyjny i na nim zagrać.
4. Potrafię rozpoznawać dźwięki, które wydają przedmioty codziennego użytku.
5. Potrafię wystukać proste rytmy oraz stworzyć prosty akompaniament.
6. Wiem, jak ważny jest dźwięk i muzyka w grach, filmach lub reklamach (np. jak buduje nastrój strachu, radości lub zachęca do kupna).

Wskazówki dla kadry zuchowej:

Sprawność ćwiczy słuch dziecka, daje możliwość rozwoju muzycznego i estetycznego oraz twórczej ekspresji. Wprowadza zucha w świat muzyki. Pokazuje, że można znaleźć ją wszędzie, nawet w codziennym otoczeniu. Uświadamia, że muzyka to nie tylko melodia, ale i poszczególne dźwięki, które można zapisać na pięciolinii. Odkrywa również tajemnice powstawania dźwięków i budowy instrumentów.

Zuchowi zainteresowanemu muzyką można polecić także sprawności „Miłośnika/Miłośniczki muzyki” i „Śpiewaka/Śpiewaczki”.

Punkty Prawa Zucha, na które zwracamy szczególną uwagę, realizując sprawność „Grajka/Grajki”:

- Wszystkim jest z zuchem dobrze.
- Zuch stara się być coraz lepszy.

Przykładowe zadania dla młodszego zucha:

1. Wiem, czym jest pięciolinia, nuta, pauza, klucz wiolinowy. Narysowałem/am je.
2. Znam podział instrumentów na dęte, perkusyjne i strunowe. Wymieniłem/am przynajmniej jeden instrument z każdej z grup.
3. Samodzielnie wykonałem/am prosty instrument perkusyjny i na nim zagrałem/am.
4. W swoim otoczeniu znalazłem/am trzy przedmioty, które wydają ciekawe dźwięki i rozpoznałem/am je z zamkniętymi oczami.
5. Umiem wystukać proste rytmy, nauczyłem/am jednego z nich kolegę/koleżankę.
6. Uczestniczyłem/am w koncercie i opowiedziałem/am o moich odczuciach.

Przykładowe zadania dla starszego zucha:

1. Wiem, co to jest pięciolinia, nuta, klucz wiolinowy i pauza. Potrafię odróżnić całą nutę, półnutę, ćwierćnutę oraz ósemkę i wyjaśniłem/am te znaki gromadzie.
2. Znam podział instrumentów na dęte, perkusyjne i strunowe. Wymieniłem/am przynajmniej trzy instrumenty z każdej z grup.
3. Samodzielnie wykonałem/am prosty instrument perkusyjny i zagrałem/am na nim akompaniament do piosenki.
4. Potrafię rozpoznać dźwięki wydawane przez różne przedmioty. Wykorzystałem/am przynajmniej dwa takie dźwięki do wspólnego muzykowania z gromadą.

-
5. Umiem wystukać proste rytmy. Nauczyłem/am jednego z nich młodsze zuchy z gromady i wspólnie stworzyliśmy akompaniament do wybranej piosenki.
 6. Opowiedziałem/am gromadzie, jak dźwięk i muzyka budują nastrój w konkretnej scenie filmu lub reklamy, lub jakiej muzyki używa się w popularnych grach.

LALKARZ/ LALKARKA

Wymagania:

1. Znam rodzaje lalek. Wiem, jak się nimi posługiwać.
2. Potrafię zaprojektować oraz wykonać lalkę, określając jej charakter, strój i rodzaj.
3. Potrafię podkładać głosy swoim lalkom. Potrafię stworzyć różne, rozpoznawalne głosy dla moich lalek.
4. Potrafię przygotować scenę, stroje lub dekoracje do wybranego przedstawienia.
5. Znam kilka piosenek, wierszy lub historii, które można zainscenizować za pomocą lalek.
6. Pomogłem/am przy organizacji przedstawienia z wykorzystaniem lalek.

Wskazówki dla kadry zuchowej:

Sprawność jest przeznaczona dla zuchów zainteresowanych teatrem i lubiących majsterkować. Rozwija zdolności manualne i fantazję oraz pobudza do tworzenia. Zuchom nieśmiałym daje okazję do aktywnego włączenia się w artystyczne przedsięwzięcia gromady.

Zuchowi zainteresowanemu teatrem i plastyką można polecić także sprawności „Mima/Mimki”, „Dekoratora/Dekoratorki”, „Charakteryzatora/Charakteryzatorki” i „Aktora/Aktorki”.

Punkty Prawa Zucha, na które zwracamy szczególną uwagę, realizując sprawność „Lalkarza/Lalkarki”:

- Zuch pamięta o swoich obowiązkach.
- Wszystkim jest z zuchem dobrze.
- Zuch stara się być coraz lepszy.

Przykładowe zadania dla młodszego zucha:

1. Zaprezentowałem/am mojej szóstce dwa podstawowe rodzaje lalek oraz pokazałem/am, jak się nimi posługiwać.
2. Samodzielnie wykonałem/am prostą lalkę (np. pacynkę na rękę ze skarpetki lub kukłę z rolki papieru).
3. Stworzyłem/am jeden prosty, rozpoznawalny głos dla mojej lalki.
4. Przygotowałem/am prostą dekorację do mojego przedstawienia.
5. Znam jeden krótki wiersz lub dialog i zaprezentowałem/am go, animując lalkę odpowiednio do tekstu.
6. Pomogłem/am przy organizacji przedstawienia teatru cieni, użyłem/am własnoręcznie wyciętej sylwetki lalki.

Przykładowe zadania dla starszego zucha:

1. Zaprezentowałem/am mojej szóstce trzy podstawowe rodzaje lalek oraz pokazałem/am, jak się nimi posługiwać.
2. Zaprojektowałem/am i wykonałem/am lalkę do konkretnego przedstawienia, określając jej charakter, strój i rodzaj.
3. Stworzyłem/am kilka prostych rozpoznawalnych głosów dla mojej lalki.

-
4. Przygotowałem/am dekoracje do wybranego przedstawienia. Poprowadziłem/am teatr cieni, wykorzystując różne źródła światła.
 5. Znam kilka piosenek, wierszy lub dialogów, które zainscenizowałem/am za pomocą lalek na zbiorce.
 6. Pomogłem/am przy organizacji przedstawienia dla młodszych kolegów, zuchów z gromady lub rodziców, dbając o fabułę, głosy i ruch lalek.

Wymagania:

1. Wiem, czym zajmuje się mim, jak wygląda jego strój i potrafię wyjaśnić, dlaczego jego twarz jest pomalowana na białą.
2. Potrafię za pomocą gestów, mimiki i języka ciała wyrazić różne uczucia (np. smutek, złość, radość, zaskoczenie).
3. Uważnie obejrzałem/am przedstawienie pantomimiczne.
4. Potrafię wykonać gimnastykę buzi, języka, palców i dłoni.
5. Potrafię przedstawić za pomocą gestów i ruchów różne scenki z życia codziennego, w których używam niewidzialnych przedmiotów.
6. Potrafię wymyślić krótką etiudę pantomimiczną, która opowiada konkretną, zrozumiałą historię.
7. Potrafię przygotować krótki spektakl pantomimiczny, w którym każdy ma do odegrania konkretną, wcześniej ustaloną rolę.

Wskazówki dla kadry zuchowej:

Sprawność pokazuje, jak ważna w kontaktach międzyludzkich jest komunikacja pozawerbalna oraz jak wiele można przekazać za pomocą gestów i mimiki. Pomaga zuchom zrozumieć rozmaite ludzkie zachowania, ćwiczy także ich ciało oraz pozwala na przełamanie nieśmiałości. Samodzielne zadania zucha można włączyć do pracy gromady podczas zuchowego teatru.

Zuchowi zainteresowanemu teatrem można polecić także sprawność „Lalkarza/Lalkarki” i „Aktora/Aktorki”.

Punkty Prawa Zucha, na które zwracamy szczególną uwagę, realizując sprawność „Mima/Mimki”:

- Wszystkim jest z zuchem dobrze.
- Zuch stara się być coraz lepszy.

Przykładowe zadania dla młodszego zucha:

1. Wiem, czym zajmuje się mim, opisałem/am jego wygląd.
2. Za pomocą samej mimiki twarzy wyraziłem/am dwa różne uczucia, tak aby reszta gromady je rozpoznała.
3. Wymyśliłem/am krótką gimnastykę buzi i języka i wykonałem/am ją z gromadą.
4. Przedstawiłem/am za pomocą ciała dwie scenki z życia codziennego, w których używam niewidzialnych przedmiotów.
5. Obejrzałem/am przedstawienie pantomimiczne (na żywo lub w telewizji) i opowiedziałem/am zuchom w gromadzie, czego dotyczyło.
6. Brałem/am udział w krótkim spektaklu pantomimicznym.

Przykładowe zadania dla starszego zucha:

1. Opowiedziałem/am gromadzie, kim jest mim, jak wygląda jego strój oraz dlaczego jego twarz jest pomalowana na białą.

-
2. Za pomocą gestów i mimiki twarzy wyraziłem/am cztery różne uczucia, tak aby były zrozumiałe dla innych.
 3. Wymyśliłem/am krótką gimnastykę buzi, języka oraz palców i dłoni, a potem poprowadziłem/am ją dla gromady, tłumacząc, do czego służy.
 4. Przedstawiłem/am za pomocą gestów ręki lub całego ciała kilka scenek, wykorzystując trudniejsze iluzje (np. przeciąganie liny, utknięcie w pudełku, wiatr).
 5. Obejrzałem/am przedstawienie pantomimiczne, zaprezentowałem/am zuchom w dowolnej formie jego najciekawszy fragment.
 6. Wspólnie z kolegami przygotowałem/am krótki spektakl pantomimiczny, w którym każdy ma do odegrania konkretną rolę.

MIŁOŚNIK/MIŁOŚNICZKA MUZYKI

Wymagania:

1. Mam ulubionego twórcę lub wykonawcę.
2. Potrafię określić rodzaj muzyki (poważna, ludowa, rozrywkowa).
3. Potrafię rozpoznać instrument po brzmieniu.
4. Potrafię zagrać na wybranym instrumencie proste melodie/piosenki. Potrafię zagrać na instrumencie gamę C-dur, zapisać i nazwać jej dźwięki.
5. Dbam o własny instrument (jeśli posiadam) lub o instrumenty gromady, pamiętając o ich regularnym czyszczeniu i właściwym przechowywaniu.
6. Interesuję się muzyką, biorę udział w wydarzeniach muzycznych, np. koncertach, spektaklach itp.

Wskazówki dla kadry zuchowej:

Sprawność kształtuje zdolności muzyczne i wyrabia wrażliwość na piękno. Zuch „Miłośnik/Miłośniczka muzyki” jest znawcą muzyki – jednego lub kilku jej rodzajów (np. pop, rock, muzyka klasyczna, jazz). Potrafi zagrać na jakimś instrumencie. Należy zróżnicować poziom wymagań dla zuchów, które chodzą do szkoły muzycznej i samouków.

Zadania realizowane przez zucha można wykorzystać np. na uroczystych zbiórkach gromady lub podczas przygotowań do festiwalu piosenki.

Aby dalej rozwijać zainteresowania zucha, można polecić mu sprawności „Grajka/Grajki” i „Śpiewaka/Śpiewaczki”.

Punkty Prawa Zucha, na które zwracamy szczególną uwagę, realizując sprawność „Miłośnika/Miłośniczki muzyki”:

- Zuch stara się być coraz lepszy.
- Wszystkim jest z zuchem dobrze.

Przykładowe zadania dla młodszego zucha:

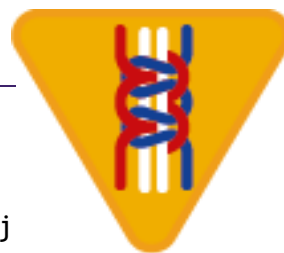
1. Opowiedziałem/am szóstce, jakiej muzyki lubię słuchać i kto jest moim ulubionym wykonawcą. Określiłem/am, jaki to rodzaj muzyki.
2. Rozpoznałem/am po brzmieniu trzy instrumenty i narysowałem/am je.
3. Byłem/am na koncercie i opowiedziałem/am, jaki rodzaj muzyki był wykonywany oraz jakie instrumenty widziałem/am.
4. Zagrałem/am na instrumencie gamę C-dur i jedną prostą melodię.
5. Dbam o instrumenty używane na zbiórkach, wiem, jak je przechowywać i czyścić. Zademonstrowałem/am to przynajmniej raz.

Przykładowe zadania dla starszego zucha:

1. Często słucham muzyki. Mam ulubionego wykonawcę, zaprezentowałem/am gromadzie jego sylwetkę i twórczość.
2. Rozpoznałem/am trzy podstawowe rodzaje muzyki (poważna, ludowa, rozrywkowa).
3. Rozpoznałem/am po brzmieniu pięć instrumentów i narysowałem/am je.

-
4. Umiem zagrać dwie proste melodie/piosenki na wybranym instrumencie. Zaprezentowałem/am jedną gromadzie.
 5. Zagrałem/am na instrumencie gamę C-dur, zapisałem/am i nazwałem/am jej dźwięki.
 6. Dbam o własny instrument lub instrumenty gromady. Wiem, jak poprawnie go czyścić i prawidłowo przechowywać. Zademonstrowałem/am to przynajmniej raz.
 7. Brałem/am udział w przynajmniej dwóch wydarzeniach muzycznych takich jak koncert, spektakl itp.

MISTRZ/MISTRZYNI MAKRAMY

Wymagania:

1. Wiem, co to jest makrama, znam jej historię i potrafię wymienić jej zastosowania.
2. Potrafię dobrać odpowiedni sznurek do makramy i uzasadnić swój wybór.
3. Potrafię wiązać podstawowe węzły z makramy i zastosować je do wykonania prostej pracy.
4. Potrafię korzystać z rysunków, schematów lub prostego tutorialu wideo, aby nauczyć się nowego węzła lub wzoru.
5. Wykonuję własne prace z makramy.

Wskazówki dla kadry zuchowej:

Sprawność jest przeznaczona dla zuchów, które lubią zajęcia manualne. Rozwija zdolności praktyczne i poczucie estetyki. Wykonane przez zucha prace można wykorzystać np. do wystroju zuchówki lub zdobnictwa na kolonii zuchowej.

Aby dalej rozwijać zainteresowania zucha, można polecić mu inne sprawności, np. „Plastyka /Plastyczki”, „Dekoratora/Dekoratoroki” lub „Mistrza/Mistrzyni robótek ręcznych”.

Punkty Prawa Zucha, na które zwracamy szczególną uwagę, realizując sprawność „Mistrza/Mistrzyni makramy”:

- Zuch stara się być coraz lepszy.
- Wszystkim jest z zuchem dobrze.

Przykładowe zadania dla młodszego zucha:

1. Opowiedziałem/am, co to jest makrama i do czego można ją wykorzystać.
2. Zademonstrowałem/am, jak należy zawiązać przynajmniej dwa podstawowe węzły z makramy.
3. Poznałem/am rodzaje sznurków i dowiedziałem/am się, do czego je zastosować.
4. Korzystając z rysunków, schematów lub prostego tutorialu wideo wykonałem/am ozdobę do zuchówki lub breloczek z makramy.

Przykładowe zadania dla starszego zucha:

1. Wiem, co to jest makrama, poznałem/am jej historię i wymieniałem/am jej zastosowania.
2. Zademonstrowałem/am, jak należy zawiązać trzy różne węzły i stosować je zamiennie, aby uzyskać ciekawy wzór.
3. Dobrałem/am odpowiedni sznurek do konkretnej pracy i uzasadniłem/am swój wybór.
4. Wymyśliłem/am własny prosty schemat makramy lub nowy splot/węzeł, który zademonstrowałem/am na zbiórce.
5. Nauczyłem/am zuchy z gromady jednego węzła makramy i pomogłem/am im w wykonaniu pierwszego splotu.
6. Korzystając z rysunków, schematów lub prostego tutorialu wideo wykonałem/am element ozdobny do zuchówki lub domu, dbając o jego estetyczne wykończenie.
7. Zorganizowałem/am małą wystawę własnych prac z makramy.

MISTRZ/MISTRZYNI ORIGAMI

Wymagania:

1. Wiem, skąd wywodzi się origami.
2. Znam i potrafię wykonać trzy podstawy i/lub bazy origami.
3. Potrafię wymyślić własną figurę origami.
4. Potrafię wykonać techniką origami formę użytkową lub dekoracyjną, np. upominek dla kogoś bliskiego lub rekwizyt/element scenografii do zuchowego przedstawienia itp.
5. Potrafię wykonać pracę techniką origami.

Wskazówki dla kadry zuchowej:

Sprawność uczy zucha cierpliwości, dokładności i precyzji w działaniu, rozwija wyobraźnię i pomysłowość, wyrabia umiejętności manualne (nawet w przypadku zuchów, które nie lubią prac artystycznych). Origami można wykorzystać przy wielu okazjach, więc nie powinno być problemu z włączeniem indywidualnych zadań zucha do tematyki zbiorów.

Aby dalej rozwijać zainteresowania zucha, można polecić mu np. sprawność „Modelarza/Modelarki”.

Punkty Prawa Zucha, na które zwracamy szczególną uwagę, realizując sprawność „Mistrza/Mistrzynie origami”:

- Wszystkim jest z zuchem dobrze.
- Zuch stara się być coraz lepszy.

Przykładowe zadania dla młodszego zucha:

1. Wiem, skąd wywodzi się origami i opowiedziałem/am o tym mojej szóstce.
2. Wykonałem/am trzy podstawy origami.
3. Złożyłem/am dwie różne proste figury, korzystając z instrukcji.
4. Wymyśliłem/am własną, unikalną figurę, nazwałem/am ją i zaprezentowałem/am na zbiorce.
5. Wykonałem/am techniką origami upominek dla kogoś bliskiego i wręczyłem/am go.
6. Upiększyłem/am swój pokój lub zuchówkę kilkoma własnoręcznie wykonanymi figurami.

Przykładowe zadania dla starszego zucha:

1. Wiem, skąd wywodzi się origami. Przygotowałem/am i zaprezentowałem/am plakat lub prezentację na zbiorce.
2. Wykonałem/am trzy podstawy oraz dwie bazy origami. Zaprezentowałem/am je innym zuchom.
3. Nauczyłem/am inne zuchy składać dwie różne figury.
4. Wymyśliłem/am własną, unikalną figurę, nazwałem/am ją i zaprezentowałem/am na zbiorce.
5. Pomogłem/am zorganizować wystawę zuchowych prac lub konkurs na najciekawszą figurę.

MISTRZ/MISTRZYNI ROBÓTEK RĘCZNYCH

Wymagania:

1. Potrafię wykonać robótki z różnego rodzaju materiałów.
2. Znam i potrafię dobrać odpowiednie narzędzia i materiały do swojej pracy.
3. Znam i potrafię wykonać przynajmniej jeden ze sposobów nabierania oczek lub robienia łańcuszka/słupków/półsłupków.
4. Potrafię nazwać i wykonać różne rodzaje ściegów.
5. Gromadzę wzory i pomysły robótek ręcznych, potrafię powiedzieć, gdzie szukać inspiracji.
6. Potrafię wykonać użytkową robótkę, np. szalik, upominek itp.

Wskazówki dla kadry wychowawczej:

Sprawność uczy zucha cierpliwości i dokładności. Wyrabia zmysł estetyki oraz umiejętności manualne. W zdobywaniu sprawności może pomóc mama lub babcia.

Aby dalej rozwijać zainteresowania zucha, można polecić mu sprawność „Mistrza/Mistrzyni makramy” i „Ekologa/Ekolożki”.

Punkty Prawa Zucha, na które zwracamy szczególną uwagę, realizując sprawność „Mistrza/Mistrzyni robótek ręcznych”:

- Zuch stara się być coraz lepszy.
- Wszystkim z zuchem jest dobrze.

Przykładowe zadania dla młodszego zucha:

1. Wykonałem/am własne robótki z dwóch różnych rodzajów materiałów. Zaprezentowałem/am je innym zuchom.
2. Zrobiłem/am dla siebie lub kogoś mały upominek z włóczki lub materiału.
3. Wykonałem/am jeden ze sposobów nabierania oczek i robienia łańcuszka.
4. Nauczyłem/am się rozpoznawać rodzaj włóczki i opowiedziałem/am o tym mojej szóstce.
5. Zgromadziłem/am wzory i pomysły robótek ręcznych z różnych materiałów.

Przykładowe zadania dla starszego zucha:

1. Opowiedziałem/am, jak dobrać odpowiednią włóczkę oraz druty lub szydełko do planowanej robótki i uzasadniłem/am swój wybór.
2. Poznałem/am podstawowe ściegi i sploty, zademonstrowałem/am, jak je wykonać.
3. Wykonałem/am serwetkę lub szalik według własnego pomysłu bądź gotowego wzoru.
4. Zrobiłem/am dla siebie bądź dla kogoś upominek lub ozdobę z włóczki/materiału.
5. Zgromadziłem/am wzory i pomysły robótek ręcznych z różnych materiałów, opowiedziałem/am na zbiórce, gdzie szukać takich inspiracji.

Wymagania:

1. Potrafię wykonać modele z papieru, sklejk lub tworzywa zgodnie z instrukcją lub własnym pomysłem.
2. Tworzę swoją kolekcję modeli.
3. Wiem, jak bezpiecznie używać nożyczek, kleju i innych narzędzi modelarskich.
4. Znam różne rodzaje klejów i wiem, kiedy ich używać.
5. Korzystam z książek, czasopism lub filmów pokazujących, jak budować modele.
6. Potrafię zaprojektować i wykonać własny model.

Wskazówki dla kadry zuchowej:

Sprawność kształtuje cierpliwość, zdolności manualne i wytrwałość. Zuch zdobywający sprawność może uczestniczyć w działaniach kółka modelarskiego lub samodzielnie uczyć się sklejać modele.

Punkty Prawa Zucha, na które zwracamy szczególną uwagę, realizując sprawność „Modelarza/Modelarki”:

- Zuch stara się być coraz lepszy.
- Wszystkim z zuchem jest dobrze.

Przykładowe zadania dla młodszego zucha:

1. Skleięm/am trzy modele z papieru, sklejk lub tworzywa na podstawie instrukcji.
2. Poznałem/am i zastosowałem/am różne rodzaje klejów (odpowiednio do materiału).
3. Wykonałem/am własny model i pokazałem/am go swojej szóstce. Opowiedziałem/am, jak powstawał mój model.
4. Dowiedziałem/am się, gdzie mogę szukać przydatnych informacji o modelarstwie.

Przykładowe zadania dla starszego zucha:

1. Skleięm/am-cztery modele z papieru, sklejk lub tworzywa.
2. Pokazałem/am, jak bezpiecznie używać nożyczek, kleju i innych narzędzi modelarskich.
3. Zaprojektowałem/am, wykonałem/am i zaprezentowałem/am na zbiórce gromady własny model. Opowiedziałem/am kolegom/koleżankom o etapach jego powstawania.
4. Nauczyłem/am inne zuchy, jak zrobić prosty model z papieru.
5. Korzystałem/am z książek, czasopism lub filmów o modelarstwie, poszukując nowych pomysłów.
6. Zorganizowałem/am wystawę modeli swoich lub całej gromady.

PLASTYK/ PLASTYCZKA

Wymagania:

1. Wiem, co znaczą słowa: oryginał, kopia, reprodukcja, galeria, paleta, krytyk.
2. Potrafię wykonać prace różnymi technikami plastycznymi.
3. Brałem/am udział w konkursie plastycznym.
4. Potrafię wykonać pracę użytkową, np. kostium lub maskę na bal.
5. Znam różne techniki plastyczne.

Wskazówki dla kadry zuchowej:

Sprawność wyzwala drzemiące w dzieciach możliwości tworzenia nawet „z niczego”, według własnej wyobraźni. Zuch rozwija swoje poczucie estetyki i zdolności manualne oraz uczy się organizacji warsztatu pracy.

Samodzielne zadania zucha można włączyć do pracy gromady. Zuch zdobywający sprawność może pomóc przy organizowaniu konkursów i pokazów technik plastycznych, zadbać o wystrój zuchówki czy przyczynić się do ulepszenia szaty graficznej gazetki lub kroniki.

Aby dalej rozwijać zainteresowania zucha, warto zaproponować inne sprawności plastyczne, np. „Dekoratora/Dekororki”, „Rzeźbiarza/Rzeźbiarki” i „Miłośnika/Miłośniczki sztuk pięknych”.

Punkty Prawa Zucha, na które zwracamy szczególną uwagę, realizując sprawność „Plastyka/Plastyczki”:

- Zuch stara się być coraz lepszy.
- Wszystkim jest z zuchem dobrze.

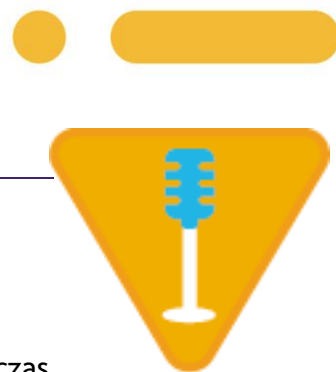
Przykładowe zadania dla młodszego zucha:

1. Dowiedziałem/am się, co znaczą słowa: oryginał, kopia, reprodukcja, galeria, paleta, krytyk.
2. Poznałem/am i nauczyłem/am się trzech wybranych technik plastycznych.
3. Wykonałem/am (wpisz wybraną pracę użytkową).
4. Brałem/am udział w konkursie plastycznym lub wykonałem/am pracę plastyczną, którą zaprezentowałem/am w kręgu rady.

Przykładowe zadania dla starszego zucha:

1. Znam znaczenie słów: oryginał, kopia, reprodukcja, galeria, paleta, krytyk i wytłumaczyłem/am je innym.
2. Wykonałem/am cztery prace plastyczne różnymi technikami.
3. Poznałem/am różne techniki plastyczne i nauczyłem/am jednej z nich kolegów i koleżanki z gromady.
4. Wziąłem/Wzięłam udział w konkursie plastycznym lub wykonałem/am pracę plastyczną, którą zaprezentowałem/am w kręgu rady.
5. Wykonałem/am (wpisz wybraną pracę użytkową).

RECYTATOR/ RECYTATORKA

Wymagania:

1. Mam swoje ulubione wiersze, znam ich autorów.
2. Znam kilku popularnych autorów wierszy dla dzieci.
3. Potrafię wyrecytować wiersz przed publicznością podczas uroczystej okazji.
4. Wiem, jak ćwiczyć poprawność wymowy, dykcję i oddech oraz jak dbać o gardło.
5. Znam zasady dobrej recytacji. Potrafię modulować głos, akcentować znaki interpunkcyjne, robić pauzy, dbać o tempo i rytm, aby w pełni oddać nastrój wiersza.
6. Wiem, jak ważna jest mowa ciała, mimika i kontakt wzrokowy podczas recytacji, aby zaangażować publiczność.

Wskazówki dla kadry zuchowej:

Podczas zdobywania sprawności zuch uczy się dostrzegać piękno w słowach (w poezji). Wiersze kształtują osobowość dziecka, uczą oddziaływać na drugiego człowieka, uwrażliwiają na melodyjność języka, a także poszerzają jego słownictwo. Zadania sprawności wspierają pewność siebie zucha, który dzięki deklamowaniu utworu na głos przełamuje swoje lęki i nieśmiałość. Zadania realizowane przez zucha można wykorzystać przy okazji różnych uroczystości w gromadzie i w szkole. Aby dalej wspierać zainteresowania zucha, można mu zaproponować zdobywanie sprawności „Bazarza/Bajarki” i „Aktora/Aktorki”.

Punkty Prawa Zucha, na które zwracamy szczególną uwagę, realizując sprawność „Recytatora/Recytatorki”:

- Zuch kocha Boga i Polskę.
- Wszystkim jest z zuchem dobrze.
- Zuch stara się być coraz lepszy.

Przykładowe zadania dla młodszego zucha:

1. Przedstawiłem/am szóstce swój ulubiony wiersz i jego autora.
2. Znam przynajmniej dwóch autorów wierszy i bajek dla dzieci. Zaprezentowałem/am gromadzie ich sylwetki w dowolnej formie.
3. Wykonałem/am trzy proste ćwiczenia oddechowe/mowy oraz dwa proste łamańce językowe.
4. Wyrecytowałem/am wiersz podczas uroczystości w gromadzie lub w szkole.
5. Potrafię wyrecytować tekst i modulować głos, wcielając się w wybraną postać. Zaprezentowałem/am wybrany fragment mojej szóstce.

Przykładowe zadania dla starszego zucha:

1. Znam przynajmniej trzech autorów wierszy i bajek dla dzieci. Zaprezentowałem/am gromadzie ich sylwetki w dowolnej formie.
2. Zaprezentowałem/am innym zuchom trzy różne ćwiczenia na prawidłowy oddech i dykcję.
3. Wyrecytowałem/am wiersz podczas uroczystości w gromadzie lub w szkole, pamiętając o mowie ciała, mimice i kontakcie wzrokiem z publicznością.

-
4. Zaprezentowałem/am w kręgu rady dwa wybrane wiersze, modulując głos, akcentując i robiąc pauzy zgodnie ze znakami interpunkcyjnymi.

RZEŹBIARZ/ RZEŹBIARKA

Wymagania:

1. Wiem, jak jest wyposażona pracownia rzeźbiarza, kamieniarza lub garncarza.
2. Wiem, czym różni się rzeźba od płaskorzeźby i potrafię powiedzieć, jakie mogą pełnić funkcje (np. dekoracyjne, pomnikowe, nagrobne, architektoniczne).
3. Znam rzeźby i płaskorzeźby znajdujące się w mojej najbliższej okolicy.
4. Potrafię wykonać kilka prac różnymi technikami rzeźbiarskimi (np. w glinie, plastelinie, masie solnej, gipsie, kamieniu, drewnie, mydle, korze, śniegu lub piasku).

Wskazówki dla kadry zuchowej:

Sprawność wspiera rozwój zdolności manualnych oraz uczy bezpiecznego korzystania z różnych narzędzi. Zuch poznaje właściwości rozmaitych materiałów i kształci swój zmysł estetyczny, poczynając od zachowania czystości na stanowisku pracy, a kończąc na nauce określania właściwych proporcji.

Aby dalej rozwijać zainteresowania zucha, można mu polecić inne sprawności artystyczne, np. „Dekoratora/Dekororki”, „Plastyka/Plastyczki” i „Miłośnika/Miłośniczki sztuk pięknych”.

Punkty Prawa Zucha, na które zwracamy szczególną uwagę, realizując sprawność „Rzeźbiarza/Rzeźbiarki”:

- Zuch stara się być coraz lepszy.
- Wszystkim jest z zuchem dobrze.

Przykładowe zadania dla młodszego zucha:

1. Widziałem/am, jak pracuje rzeźbiarz, kamieniarz lub garncarz. Opowiedziałem/am o tym swojej szóstce.
2. Rozróżniam rzeźbę i płaskorzeźbę, opowiedziałem/am, czym się różnią.
3. Poznałem/am i wykonałem/am prace dwoma technikami rzeźbiarskimi.
4. Zademonstrowałem/am, jak należy bezpiecznie posługiwać się narzędziami.
5. Wykonałem/am pracę wybraną techniką rzeźbiarską (np. w glinie, plastelinie lub masie solnej) i zaprezentowałem/am ją na zbiórce gromady.
6. Wskazałem/am w najbliższej okolicy miejsca, gdzie znajdują się rzeźby i płaskorzeźby.

Przykładowe zadania dla starszego zucha:

1. Odwiedziłem/am pracownię rzeźbiarza, kamieniarza lub garncarza. Narysowałem/am sprzęty i narzędzia, które tam się znajdują i opowiedziałem/am, do czego służą.
2. Wiem, czym różni się rzeźba od płaskorzeźby i opowiedziałem/am, jakie mogą pełnić funkcje.
3. Znam rzeźby i płaskorzeźby w mojej okolicy i opowiedziałem/am o nich.
4. Wykonałem/am trzy prace wybranymi technikami rzeźbiarskimi (np. w glinie, gipsie, kamieniu, drewnie, mydle lub korze) i zaprezentowałem/am je na zbiórce gromady.
5. Pokazałem/am innym, jak można rzeźbić w wybranym materiale oraz jak bezpiecznie posługiwać się narzędziami.

Wymagania:

1. Wiem, co oznacza słowo „szanta” i dlaczego żeglarze śpiewali szanty na statkach.
2. Wiem, że istnieją różne rodzaje szant (pieśni kubryku, wielorybiczne i szanty klasyczne) i potrafię podać ich przykłady.
3. Mam swój szantowy śpiewnik.
4. Potrafię zaśpiewać kilka szant i opowiedzieć ich treść.
5. Znam nazwy oraz utwory kilku zespołów, które śpiewają szanty.
6. Wystąpiłem/am na zuchowym festiwalu, śpiewając solo lub z szóstką piosenkę żeglarską.

Wskazówki dla kadry zuchowej:

Podczas zdobywania sprawności zuch rozwija swoje zdolności muzyczne i zainteresowania związane z żeglarstwem. Kadra zuchowa musi zwrócić szczególną uwagę na dobór piosenek, gdyż niektóre szanty zawierają wulgaryzmy.

Sprawność jest przeznaczona przede wszystkim dla zuchów, które interesują się żeglarstwem lub należą do gromady, w której występuje obrzędowość żeglarska.

Punkty Prawa Zucha, na które zwracamy szczególną uwagę, realizując sprawność „Szantymena”:

- Zuch stara się być coraz lepszy.
- Wszystkim jest z zuchem dobrze.

Przykładowe zadania dla młodszego zucha:

1. Opowiedziałem/am, co oznacza słowo „szanta” i kto śpiewał szanty.
2. Założyłem/am swój śpiewnik szantowy i wskazałem/am w nim przykłady rodzajów szant (pieśni kubryku, wielorybiczne i szanty klasyczne).
3. Wymyśliłem/am gesty i ruchy do jednej z żeglarskich piosenek.
4. Zaśpiewałem/am przynajmniej dwie szanty i dowiedziałem/am się, o czym opowiadają.
5. Znam jeden zespół, który wykonuje szanty, opowiedziałem/am o nim mojej szóście.
6. Wystąpiłem/am na zuchowym festiwalu, śpiewając solo lub z szóstką/gromadą piosenkę żeglarską.

Przykładowe zadania dla starszego zucha:

1. Opowiedziałem/am, co oznacza słowo „szanta”, wyjaśniłem/am swojej szóście, dlaczego żeglarze śpiewają szanty.
2. Założyłem/am własny śpiewnik szantowy, układając piosenki wedle rodzajów szant (pieśni kubryku, wielorybiczne i szanty klasyczne).
3. Wymyśliłem/am gesty i ruchy do jednej z żeglarskich piosenek i nauczyłem/am ich inne zuchy.
4. Zaśpiewałem/am przynajmniej trzy szanty i opowiedziałem/am ich treść.
5. Znam nazwy zespołów, które śpiewają szanty. Zaprezentowałem/am ich piosenki innym zuchom.
6. Wystąpiłem/am na zuchowym festiwalu, śpiewając solo lub z szóstką/gromadą piosenkę żeglarską.

ŚPIEWAK/ ŚPIEWACZKA

Wymagania:

1. Potrafię zaśpiewać co najmniej 5 piosenek.
2. Znam co najmniej 5 płaśów.
3. Potrafię nauczyć kolegów/koleżanki z podwórka, klasy lub gromady nowej piosenki lub płaśu.
4. Mam własny śpiewnik, wpisuję lub wklejam do niego słowa piosenek.
5. Interesuję się śpiewem.
6. Mam swojego ulubionego wykonawcę. Potrafię zaśpiewać jedną z jego piosenek.

Wskazówki dla kadry zuchowej:

Zuch zdobywający sprawność rozwija swój talent muzyczny, kształci wrażliwość na piękno, ćwiczy rytmikę i przełamuje swoją nieśmiałość. Samodzielne zadania zucha można włączyć do pracy gromady. Zuch zdobywający sprawność „Śpiewaka/ Śpiewaczki” może poprowadzić na zbiórce śpiew lub płaś.

Aby dalej rozwijać zainteresowania zucha, można mu polecić sprawność „Grajka/Grajki” i „Miłośnika/Miłośniczki muzyki”.

Punkty Prawa Zucha, na które zwracamy szczególną uwagę, realizując sprawność „Śpiewaka/Śpiewaczki”:

- Wszystkim jest z zuchem dobrze.
- Zuch stara się być coraz lepszy.

Przykładowe zadania dla młodszego zucha:

1. Razem z gromadą zaśpiewałem/am pięć piosenek i płaśów.
2. Założyłem/am śpiewnik, stale uzupełniam go nowymi piosenkami i płaśami.
3. Wziąłem/Wzięłam udział w spotkaniu z piosenką lub występie gromady.
4. Opowiedziałem/am zuchom z gromady o moim ulubionym wykonawcy. Wspólnie wysłuchaliśmy piosenki z jego repertuaru.
5. Byłem/am na koncercie lub wysłuchałem/am przynajmniej jednej audycji muzycznej.
6. Nauczyłem/am kolegów/koleżanki z podwórka, klasy lub gromady mojego ulubionego płaśu.

Przykładowe zadania dla starszego zucha:

1. Prowadzę własny śpiewnik, stale uzupełniam go nowymi piosenkami i płaśami. Zaprezentowałem/am go w kręgu rady.
2. Byłem/am na koncercie lub wysłuchałem/am przynajmniej jednej audycji muzycznej. Opowiedziałem/am w kręgu rady, co mi się najbardziej podobało i co szczególnie zwróciło moją uwagę.
3. Opowiedziałem/am zuchom z gromady o moim ulubionym wykonawcy oraz zaśpiewałem/am ulubioną piosenkę z jego repertuaru.
4. Nauczyłem/am kolegów/koleżanki z podwórka, klasy lub gromady dwóch płaśów.
5. Razem z gromadą zaśpiewałem/am osiem piosenek i płaśów.

-
6. Wystąpiłem/am na festiwalu, konkursie lub przeglądzie piosenki zachowej solo lub z gromadą.

SPORTOWE

#aktywnośćfizyczna #rekreacja #zdrowarywalizacja
#zdrowytrybżycia #pracanadsobą #ruchtozdrowie
#wzdrowymcielezdrowyduch

GINNASTYK/ GIMNASTYCZKA

Wymagania:

1. Wiem, dlaczego gimnastyka jest ważna dla zdrowia. Praktykowałem/am poranną gimnastykę.
2. Potrafię dobrać ćwiczenia do muzyki.
3. Potrafię zrobić wybrane ćwiczenia gimnastyczne takie jak: przewrót w tył i w przód, mostek z pozycji leżącej, głęboki skłon (dotykając dłońmi podłogi) i jaskółkę.
4. Potrafię przeprowadzić gimnastykę na zbiórce, biwaku lub kolonii zuchowej.
5. Staram się zachować prawidłową postawę ciała w każdej sytuacji.
6. Potrafię wykorzystać piłkę, wstążkę lub skakankę do ćwiczeń gimnastycznych.
7. Korzystam z siłowni zewnętrznej lub innych sprzętów sportowych dostępnych na świeżym powietrzu.

Wskazówki dla kadry zuchowej:

Wobec powszechnego występowania u dzieci wad postawy bardzo ważne są działania profilaktyczne, dlatego warto zachęcać zuchy do zdobywania sprawności „Gimnastyka/Gimnastyczki”. Indywidualne zadania zucha można włączyć do zbiorów gromady, szczególnie podczas zdobywania tropów „Olimpijczyków/Olimpijek”, „Sportowców/Sportowczyń”, „Trenerek/Trenerów”, „Rycerzy”, „Kosmonautów/Kosmonau-tek” lub „Żołnierzy/Żołnierki”.

Zuchowi, który interesuje się sportem, warto zaproponować także zdobywanie innych sprawności, np. „Mistrza/Mistrzyni rolek (wrotek)”, „Mistrza/Mistrzyni deskorolki”, „Narciarza/Narciarki”, „Pływaka/Pływaczki” lub „Lekkoatlety/Lekkoatletki”.

Punkt Prawa Zucha, na który zwracamy szczególną uwagę, realizując sprawność „Gimnastyka/Gimnastyczki”:

- Zuch stara się być coraz lepszy.

Przykładowe zadania dla młodszego zucha:

1. Gimnastykowałem/am się rano co najmniej trzy razy w tygodniu.
2. Dobrałem/am trzy ćwiczenia do mojej ulubionej piosenki i zaprezentowałem/am je gromadzie na zbiórce. Wykorzystałem/am piłkę, wstążkę lub skakankę.
3. Skorzystałem/am z siłowni zewnętrznej lub innych sprzętów sportowych dostępnych na świeżym powietrzu.
4. Ćwiczyłem/am z rodzicem lub na WF-ie przewrót, skłon i jaskółkę. Pokazałem/am jedno z tych ćwiczeń na zbiórce.
5. Poprowadziłem/am krótką rozgrzewkę (2-3 ćwiczenia) dla kolegów/koleżanek.
6. Przez tydzień starałem/am się siedzieć i chodzić prosto. Ktoś z rodziny zaznaczał, czy mi się udało. Zaprezentowałem/am, jak wygląda dobra postawa.

Przykładowe zadania dla starszego zucha:

1. Gimnastykowałem/am się rano co najmniej pięć razy w tygodniu.
2. Skorzystałem/am z siłowni zewnętrznej lub innych sprzętów sportowych dostępnych na świeżym powietrzu.
3. Przeprowadziłem/am krótką rozgrzewkę (4-5 ćwiczeń) na zbiórce, biwaku lub kolonii gromady.
4. Wraz z rodzicem/nauczycielem nauczyłem/am się wykonywać ćwiczenia gimnastyczne, np. przewrót w tył i w przód, mostek z pozycji leżącej, głęboki skłon (dotykając dłońmi podłogi) i jaskółkę. Zaprezentowałem/am je na zbiórce.
5. Wybrałem/am wesołą piosenkę i wymyśliłem/am do niej 3 proste ruchy lub ćwiczenia. Pokazałem/am układ kolegom/koleżankom w gromadzie. Wykorzystałem/am piłkę, wstążkę lub skakankę.
6. Przez tydzień obserwowałem/am, czy siedzę i stoję prosto. Na zbiórce zaprezentowałem/am, jak wygląda prawidłowa postawa.

KAJAKARZ/KAJAKARKA

Wymagania:

1. Wiem, jak jest zbudowany kajak.
2. Interesuję się kajakarstwem, podejmuję aktywności z nim związane.
3. Wiem, jak bezpiecznie spędzać czas podczas aktywności na kajakach.
4. Potrafię poprawnie wsiąść do kajaka.

Wskazówki dla kadry zuchowej:

Podczas zdobywania tej sprawności zuchy oswajają się z wodą w bezpiecznym otoczeniu rodziców lub innych osób dorosłych. Sprawność przeznaczona jest dla starszych zuchów będących wielbicielami aktywnego spędzania czasu i kajakowania z rodzicami. Zuch zdobywający sprawność nie musi należeć do jednostki wodnej.

Punkt Prawa Zucha, na który zwracamy szczególną uwagę, realizując sprawność „Kajakarza/Kajakarki”:

- Zuch stara się być coraz lepszy.

Przykładowe zadania dla starszego zucha:

1. Dowiedziałem/am się, jak jest zbudowany kajak.
2. Opowiedziałem/am osobie dorosłej o zasadach bezpiecznego korzystania z kajaka.
3. Zaprezentowałem/am bezpieczne wsiadanie do kajaka przy rodzicach, drużynowym lub ratowniku.
4. Wraz z rodzicami lub gromadą pływałem/am kajakiem po jeziorze lub wziąłem/wzięłam udział w spływie kajakowym. Przygotowałem/am kartkę z wyprawy do kroniki
5. Zaprezentowałem/am osobie dorosłej wiosłowanie do przodu i skręcanie za pomocą wiosła.

LEKKOATLETA/ LEKKOATLETKA

Wymagania:

1. Znam konkurencje lekkoatletyczne. Znam rekordy olimpijskie i nazwiska sportowców uprawiających wybraną dyscyplinę sportową.
2. Potrafię wykonać ćwiczenia z wybranej dziedziny lekkiej atletyki.
3. Pracuję nad swoją kondycją fizyczną. Systematycznie uprawiam gimnastykę.
4. Prowadzę dzienniczek swoich rekordów.
5. Uczestniczyłem/am w mecingu lekkoatletycznym lub zawodach sportowych.
6. Podczas zawodów stosuję zasady fair play.

Wskazówki dla kadry zuchowej:

Zuch „Lekkoatleta/Lekkoatletka” uprawia jedną lub kilka dyscyplin lekkoatletycznych. Lubi uprawiać sport, ma dużo energii i chęci do pracy nad sobą. Zuchy, które zdobywają tę sprawność na kolonii, mogą pomagać w porannych rozgrzewkach lub zajęciach sportowych.

Zuchowi, który interesuje się sportem, warto zaproponować także zdobywanie innych sprawności, np. „Mistrza/Mistrzyni rolek (wrotek)”, „Mistrza/Mistrzyni deskorolki”, „Narciarza/Narciarki”, „Pływaka/Pływaczki” lub „Gimnastyka/Gimnastyczki”.

Punkty Prawa Zucha, na które zwracamy szczególną uwagę, realizując sprawność „Lekkoatlety/Lekkoatletki”:

- Zuch stara się być coraz lepszy.
- Wszystkim jest z zuchem dobrze.
- Zuch pamięta o swoich obowiązkach.

Przykładowe zadania dla młodszego zucha:

1. Mam swojego ulubionego olimpijczyka/ulubioną olimpijkę. Przedstawiłem/am jego/jej sylwetkę na zbiorce.
2. Systematycznie uprawiam gimnastykę, przygotowałem/am trzy ulubione ćwiczenia i przedstawiłem/am je na zbiorce.
3. Uczestniczyłem/am w mecingu lekkoatletycznym lub zawodach sportowych, stosując zasady fair play.
4. Uprawiam dwie wybrane dziedziny lekkiej atletyki. Założyłem/am dzienniczek swoich rekordów.
5. Wymyśliłem/am i zaproponowałem/am swojej szóstce trzy zabawne konkurencje (np. bieg z łyżką i piłeczką, rzut do celu, przeskoki przez linę).

Przykładowe zadania dla starszego zucha:

1. Mam swojego ulubionego olimpijczyka/ulubioną olimpijkę. Przedstawiłem/am na zbiorce graficzną prezentację o nim/niej.
2. Systematycznie uprawiam gimnastykę, przygotowałem/am i poprowadziłem/am gimnastykę dla mojej gromady.

-
3. Uprawiam trzy wybrane dziedziny lekkiej atletyki. Założyłem/am dzienniczek moich rekordów. Analizuję je i sprawdzam, czy moje wyniki się poprawiły.
 4. Uczestniczyłem/am w meetingu lekkoatletycznym lub zawodach sportowych, stosując zasady fair play.
 5. Wymyśliłem/am i zaproponowałem/am mojej gromadzie trzy zabawne konkurencje (np. bieg z łyżką i piłeczką, rzut do celu, przeskoki przez linę).

ŁYŻWIARZ/ ŁYŻWIARKA

Wymagania:

1. Jeżdżę/uczę się jeździć na łyżwach w pozycji klasycznej. Znam dyscypliny łyżwiarskie i nazwiska słynnych łyżwiarzy.
2. Potrafię wymijać przeszkody znajdujące się na lodzie.
3. Wiem, gdzie wolno jeździć na łyżwach i jakie niebezpieczeństwa czyhają na nieostrożnych łyżwiarzy.
4. Dbam o sprzęt łyżwiarski, którego używam.

Wskazówki dla kadry zuchowej:

Zuch „Łyżwiarz/Łyżwiarka” kształtuje swoją zwinność, zręczność oraz ogólną kondycję fizyczną. Świetnie jeździ na łyżwach. Wie, jak bezpiecznie bawić się na lodzie oraz gdzie wolno jeździć na łyżwach.

Aby dalej rozwijać zainteresowania zucha, warto zaproponować sprawności „Mistrza/Mistrzyni rolek (wrotek)” i „Narciarza/Narciarki”.

Punkty Prawa Zucha, na które zwracamy szczególną uwagę, realizując sprawność „Łyżwiarza/Łyżwiarki”:

- Zuch stara się być coraz lepszy.
- Wszystkim jest z zuchem dobrze.
- Zuch jest dzielny.

Przykładowe zadania dla młodszego zucha:

1. Byłem/am z rodzicami lub klasą na łyżwach. Przejechałem/am samodzielnie przynajmniej jedną długość lodowiska.
2. Nauczyłem/am się jeździć w pozycji klasycznej bez pomocy rodziców i podpórek.
3. Poznałem/am różne dyscypliny łyżwiarskie.
4. Mam swojego ulubionego łyżwiarza/łyżwiarkę, opowiedziałem/am o nim/niej na zbiórce.
5. Nauczyłem/am się wymijać przeszkody.
6. Opowiedziałem/am, gdzie wolno jeździć na łyżwach i jakie niebezpieczeństwa czyhają na nieostrożnych łyżwiarzy.
7. Dowiedziałem/am się, jak dbać o łyżwy. Pokazałem/am, gdzie trzyma się łyżwy i dlaczego trzeba uważać na ostrza.

Przykładowe zadania dla starszego zucha:

1. Byłem/am z rodzicami lub klasą na łyżwach. Przejechałem/am bez wywrotki dwie długości lodowiska.
2. Nauczyłem/am się jeździć w pozycji klasycznej bez pomocy rodziców i podpórek.
3. Poznałem/am różne dyscypliny łyżwiarskie i w kręgu rady opowiedziałem/am, czym się różnią.
4. Zrobiłem/am plakat prezentujący trzech sławnych łyżwiarzy/trzy sławne łyżwiarki
5. Zademonstrowałem/am, jak wymijam przeszkody.

-
6. Dowiedziałem/am się, jak dbać o łyżwy. Pokazałem/am, gdzie trzyma się łyżwy i dlaczego trzeba uważać na ostrza.
 7. W kręgu rady opowiedziałem/am, gdzie wolno jeździć na łyżwach i jakie niebezpieczeństwa czyhają na nieostrożnych łyżwiarzy.

MISTRZ/MISTRZYNI DESKOROLKI

Wymagania:

1. Potrafię jeździć na deskorolce.
2. Znam budowę deskorolki.
3. Znam kilka ewolucji na deskorolce. Wykonałem/am je.
4. Dbam o bezpieczeństwo podczas jazdy. Noszę nakolanniki i kask.
5. Konserwuję i dbam o swoją deskę.
6. Jeżdżę tylko w miejscach do tego wyznaczonych.

Wskazówki dla kadry zuchowej:

Zuch zdobywający sprawność kształtuje swoją zwinność, zręczność i ogólną kondycję fizyczną. Świetnie jeździ na desce. Wie, jak bezpiecznie się bawić i gdzie powinno się jeździć.

Aby dalej rozwijać zainteresowania zucha, warto zaproponować inne sprawności sportowe, np. „Mistrza/Mistrzyni rolek (wrotek)” i „Gimnastyka/Gimnastyczki”.

Punkty Prawa Zucha, na które zwracamy szczególną uwagę, realizując sprawność „Mistrza/Mistrzyni deskorolki”:

- Zuch stara się być coraz lepszy.
- Wszystkim jest z zuchem dobrze.

Przykładowe zadania dla młodszego zucha:

1. Zademonstrowałem/am, jak jeździć na deskorolce klasycznie oraz hamować.
2. Dbam o swoją deskorolkę i zestaw ochroniaczy. Wyczyściłem/am je.
3. Znam zasady bezpiecznej jazdy na deskorolce. Przedstawiłem/am je w kręgu rady.
4. Wiem, z czego składa się deskorolka, zrobiłem/am plakat, który pokazuje jej budowę.
5. Zaprezentowałem/am dwie ewolucje na deskorolce.

Przykładowe zadania dla starszego zucha:

1. Zademonstrowałem/am, jak jeździć na deskorolce klasycznie, skręcać i hamować.
2. Dbam o swoją deskorolkę i zestaw ochroniaczy. Wyczyściłem/am je.
3. Byłem/am na osiedlowym skateparku i obserwowałem/am inne jeżdżące osoby.
4. Znam zasady bezpiecznej jazdy na deskorolce. Przedstawiłem/am je w kręgu rady.
5. Wiem, z czego składa się deskorolka, zrobiłem/am plakat, który pokazuje jej budowę.
6. Przygotowałem/am i przeprowadziłem/am pokaz jazdy na deskorolce dla gromady lub klasy, prezentując kilka ewolucji.

MISTRZ/MISTRZYNI GIER I ZABAW

Wymagania:

1. Znam różne gry: ruchowe, umysłowe, świetlicowe, podwórkowe, planszowe itp.
2. Potrafię wykonać przybory do gier i zabaw.
3. Zbieram pomysły na gry i zabawy, zapisuję je w notatniku i wykorzystuję podczas zabaw.
4. Potrafię wymyślić nową grę.
5. Potrafię przeprowadzić kilka gier dla innych dzieci.
6. Znam i przestrzegam zasad fair play.

Wskazówki dla kadry zuchowej:

Sprawność jest przeznaczona dla zuchów, które lubią grać, chętnie proponują gry i potrafią je prowadzić, a także wymyślają nowe gry i zabawy.

Indywidualne zadania zucha można włączyć do zajęć gromady na zbiórce, biwaku lub kolonii. Zuch zdobywający sprawność może sędziować rozgrywki oraz przeprowadzić zabawę lub grę według własnego pomysłu (z pomocą kadry). Może także być inicjatorem nowych piasów, sprawować pieczę nad sprzętem sportowym lub grami planszowymi i odpowiadać za ich wypożyczanie (np. na kolonii).

Punkty Prawa Zucha, na które zwracamy szczególną uwagę, realizując sprawność „Mistrza/Mistrzyni gier i zabaw”:

- Wszystkim jest z zuchem dobrze.
- Zuch stara się być coraz lepszy.

Przykładowe zadania dla młodszego zucha:

1. Wykonałem/am własną grę łącznie z przyborami niezbędnymi do jej przeprowadzenia. Zagrałem/am w nią z rodzicem/kolegą/koleżanką.
2. Przeprowadziłem/am na zbiórce gromady moją ulubioną grę.
3. Założyłem/am własny notatnik gier i zabaw. Zapisalem/am lub narysowałem/am 3 gry lub zabawy.
4. Znam zasady fair play, opowiedziałem/am o nich w kręgu rady.
5. Nauczyłem/am kolegów/koleżanki na podwórku lub w klasie nowej gry.

Przykładowe zadania dla starszego zucha:

1. Wymyśliłem/am dwie nowe gry (planszową, ruchową) łącznie z przyborami niezbędnymi do ich przeprowadzenia. Wypróbowaliśmy jedną na zbiórce lub w klasie.
2. Poprowadziłem/am na zbiórce przynajmniej trzy gry.
3. Założyłem/am własny notatnik gier i zabaw. Zapisalem/am lub narysowałem/am 5 gier i zabaw.
4. Nauczyłem/am kolegów/koleżanki na podwórku lub w klasie przynajmniej dwóch nowych gier. Opowiedziałem/am im o zasadach fair play.
5. Byłem/am sędzią w prostej zabawie. Pilnowałem/am, żeby wszyscy przestrzegali zasad.

MISTRZ/MISTRZYNI KOMETKI

Wymagania:

1. Potrafię dbać o sprzęt do kometki.
2. Potrafię grać w kometkę. Znam zasady gry.
3. Potrafię przygotować boisko do gry w kometkę.
4. Potrafię rozegrać mecz w singlu i deblu.
5. Potrafię podbijać lotkę.

Wskazówki dla kadry zuchowej:

Sprawność kształtuje zwinność, spostrzegawczość, zręczność i ogólną kondycję fizyczną. Aby dalej rozwijać zainteresowania zucha, warto zaproponować inne sprawności sportowe, np. „Gimnastyka/Gimnastyczki” i „Mistrza/Mistrzyni ringo”.

Punkty Prawa Zucha, na które zwracamy szczególną uwagę, realizując sprawność „Mistrza/Mistrzyni kometki”:

- Zuch stara się być coraz lepszy.
- Wszystkim jest z zuchem dobrze.

Przykładowe zadania dla młodszego zucha:

1. Zadbalem/am o powierzony mi sprzęt do gry w kometkę.
2. Podbiłem/am lotkę co najmniej pięć razy.
3. Nauczyłem/am kolegę/koleżankę grać w kometkę według zasad.
4. Rozegrałem/am mecz w singlu lub deblu.
5. Pomogłem/am wyznaczyć boisko do gry w kometkę.

Przykładowe zadania dla starszego zucha:

1. Zadbalem/am o powierzony mi sprzęt do gry w kometkę.
2. Pobitem/am swój rekord w podbijaniu lotki. Zapisalem/am, ile razy z rzędu udało mi się odbić lotkę.
3. Uderzałem/am rakieta z forhendu i bekendu.
4. Zorganizowałem/am podwórkowy turniej kometki. Przygotowałem/am boisko, zaprosiłem/am uczestników i pomogłem/am prowadzić rozgrywki.
5. Rozegrałem/am mecz w singlu i deblu.

MISTRZ/MISTRZYNI PING-PONGA

Wymagania:

1. Potrafię rozegrać mecz w singlu i deblu.
2. Potrafię podbijać piłeczkę.
3. Dbam o powierzony sprzęt.
4. Potrafię przygotować stół do gry.
5. Znam zasady tenisa stołowego.

Wskazówki dla kadry zuchowej:

Sprawność kształtuje zwinność, spostrzegawczość, zręczność i ogólną kondycję fizyczną.

Aby dalej rozwijać zainteresowania zucha, warto zaproponować inne sprawności sportowe, np. „Gimnastyka/Gimnastyczki” i „Mistrza/Mistrzyni ringo”.

Punkty Prawa Zucha, na które zwracamy szczególną uwagę, realizując sprawność „Mistrza/Mistrzyni ping-ponga”:

- Zuch stara się być coraz lepszy.
- Wszystkim jest z zuchem dobrze.

Przykładowe zadania dla młodszego zucha:

1. Nauczyłem/am się grać w ping-ponga.
2. Podbiłem/am piłeczkę co najmniej pięć razy.
3. Zadbalem/am o powierzony mi sprzęt do ping-ponga.
4. Nauczyłem/am co najmniej jedną osobę grać w ping-ponga według zasad.
5. Przygotowałem/am stół do gry.
6. Rozegrałem/am mecz w singlu lub deblu.

Przykładowe zadania dla starszego zucha:

1. Nauczyłem/am się grać w ping-ponga.
2. Podbiłem/am piłeczkę co najmniej dziesięć razy.
3. Zadbalem/am o powierzony mi sprzęt do ping-ponga.
4. Nauczyłem/am co najmniej jedną osobę grać w ping-ponga według zasad.
5. Przygotowałem/am stół do gry.
6. Rozegrałem/am mecz w singlu i deblu.
7. Wytlumaczyłem/am zuchom zasady gry i fachowe słownictwo używane podczas meczu.
8. Zorganizowałem/am i sędziowałem/am mecz ping-ponga między kolegami/koleżankami. Zliczałem/am punkty i pilnowałem/am, żeby zawodnicy przestrzegali zasad fair play.

MISTRZ/MISTRZYNI RINGO

Wymagania:

1. Znam historię gry w ringo. Opowiedziałem/am ją innym.
2. Umiem dobrze grać w ringo. Podejmuję aktywności z tym związane.
3. Potrafię rzucać i chwytać ringo prawą lub/i lewą ręką.
4. Brałem/łam udział w rozgrywkach ringo.
5. Potrafię wytłumaczyć zasady gry i nauczyłem/am grać w ringo kolegę/koleżankę.
6. Znam zasady gry w ringo.

Wskazówki dla kadry wychowawczej:

Sprawność kształtuje zwinność, spostrzegawczość, zręczność oraz ogólną kondycję fizyczną.

Aby dalej rozwijać zainteresowania zucha, warto zaproponować inne sprawności sportowe, np. „Gimnastyka/Gimnastyczki” i „Mistrza/Mistrzyni ping-ponga”.

Punkty Prawa Zucha, na które zwracamy szczególną uwagę, realizując sprawność „Mistrza/Mistrzyni ringo”:

- Zuch stara się być coraz lepszy.
- Wszystkim jest z zuchem dobrze.

Przykładowe zadania dla młodszego zucha:

1. Potrafię grać w ringo.
2. Rzuciłem/am i chwyciłem/am ringo jedną (wybraną) ręką.
3. Brałem/am udział w rozgrywkach ringo.
4. Nauczyłem/am grać kolegę/koleżankę według zasad.
5. Poznałem/am historię gry w ringo. Dowiedziałem/am się, kto ją wymyślił i kiedy zaczęto w nią grać. Opowiedziałem/am o tym w kręgu rady.

Przykładowe zadania dla starszego zucha:

1. Potrafię grać w ringo.
2. Rzuciłem/am i chwyciłem/am ringo prawą i lewą ręką.
3. Brałem/am udział w rozgrywkach ringo.
4. Sędziowałem/am mecz ringo podczas zbiórki lub podwórkowego turnieju. Zliczałem/am punkty i dbałem/am o przestrzeganie zasad fair play.
5. Znalazłem/am ciekawostki o historii ringo i opowiedziałem/am o nich na zbiórce.

MISTRZ/MISTRZYNI ROLEK (WROTEK)

Wymagania:

1. Potrafię jeździć na rolkach (wrotkach). Podejmuję aktywności z tym związane.
2. Ćwiczę równowagę w jeździe na rolkach (wrotkach).
3. Potrafię ubrać się odpowiednio do jazdy, zakładam kask.
4. Potrafię wymijać przeszkody znajdujące się na drodze.
5. Dbam o sprzęt, którego używam.
6. Wiem, gdzie wolno jeździć na rolkach (wrotkach) oraz jakie niebezpieczeństwa czyhają na osoby jeżdżące nieostrożnie.

Wskazówki dla kadry zuchowej:

Zuch „Mistrz/Mistrzyni rolek (wrotek)” kształtuje swoją zwinność, zręczność i ogólną kondycję fizyczną. Świetnie jeździ na rolkach (wrotkach). Wie, jak bezpiecznie bawić się na rolkach i gdzie należy jeździć.

Aby dalej rozwijać zainteresowania zucha, warto zaproponować sprawność „Łyżwiarza/ Łyżwiarki”.

Punkty Prawa Zucha, na które zwracamy szczególną uwagę, realizując sprawność „Mistrza/Mistrzyni rolek (wrotek)”:

- Zuch stara się być coraz lepszy.
- Wszystkim jest z zuchem dobrze.
- Zuch jest dzielny.

Przykładowe zadania dla młodszego zucha:

1. Nauczyłem/am się jeździć w pozycji klasycznej bez pomocy innej osoby i bez podpórek.
2. Potrafię wymijać przeszkody znajdujące się na drodze. Zaprezentowałem/am, jak to robię.
3. Ćwiczyłem/am równowagę na krótkim odcinku, np. jadąc na jednej nodze lub w pozycji kucznej.
4. Wyczyściłem/am rolki lub wrotki z pomocą osoby dorosłej.
5. Wziąłem/Wzięłam udział w zabawowych zawodach na rolkach (wrotkach).
6. Opowiedziałem/am, gdzie można bezpiecznie jeździć na rolkach (wrotkach) i dlaczego kask jest ważny.

Przykładowe zadania dla starszego zucha:

1. Zaprezentowałem/am jazdę w pozycji klasycznej, skręt w prawo lub w lewo oraz hamowanie (może być z wykorzystaniem infrastruktury drogowej takiej jak: znaki czy słupki).
2. Potrafię wymijać przeszkody znajdujące się na drodze. Zaprezentowałem/am, jak to robię.
3. Ćwiczyłem/am równowagę na krótkim odcinku, np. jadąc na jednej nodze lub w pozycji kucznej.
4. Wyczyściłem/am rolki lub wrotki z pomocą osoby dorosłej. Sprawdziłem/am, czy wszystkie śrubki są dobrze dokręcone.

-
5. Przyniosłem/am kask i ochraniacze na zbiórkę oraz wyjaśniłem/am, dlaczego ich używanie jest bardzo ważne.
 6. Wziąłem/ Wzięłam udział w zawodach lub pokazie jazdy na rolkach.
 7. Wyjaśniłem/am zuchom, gdzie można bezpiecznie jeździć na rolkach. Opowiedziałem/am, jakie zagrożenia mogą spotkać nieostrożnych rolkarzy.

MISTRZ/MISTRZYNI SNOWBOARDU

Wymagania:

1. Potrafię jeździć na desce snowboardowej. Podejmuję aktywności z tym związane. Wiem, jak wygląda powierzchnia stoku podczas różnych warunków atmosferycznych (marznący deszcz, świeże opady śniegu, odwilż).
2. Wiem, jak ubrać się odpowiednio do jazdy na desce, zabezpieczyłem/am się przed mrozem.
3. Znam zasady bezpiecznej jazdy.
4. Potrafię wykonywać skręty, zatrzymywanie się i hamowanie.

Wskazówki dla kadry zuchowej:

Zuch „Mistrz/Mistrzyni snowboardu” ćwiczy swoją zwinność, zręczność i ogólną kondycję fizyczną. Świetnie jeździ na desce. Wie, jak bezpiecznie bawić się na śniegu i gdzie powinno się jeździć na desce snowboardowej.

Aby dalej rozwijać zainteresowania zucha, warto zaproponować inne sprawności sportowe, np. „Mistrza/Mistrzyni rolek”, „Mistrza/Mistrzyni deskorolki”.

Punkty Prawa Zucha, na które zwracamy szczególną uwagę, realizując sprawność „Mistrza/Mistrzyni snowboardu”:

- Zuch stara się być coraz lepszy.
- Wszystkim jest z zuchem dobrze.

Przykładowe zadania dla młodszego zucha:

1. Jeździłem/am na snowboardzie przynajmniej przez kilka godzin.
2. Poznałem/am zasady bezpieczeństwa na stoku. Opowiedziałem/am o nich swojej szóstce.
3. Rozpoznałem/am powierzchnie stoku podczas różnych warunków atmosferycznych (marznący deszcz, świeże opady śniegu, odwilż).
4. Narysowałem/am ratrak i opowiedziałem/am na zbiórce gromady, do czego służy.
5. Pokazałem/am, jak skręcać i zatrzymywać oraz hamować na desce snowboardowej. Ćwiczyłem/am na lekkim stoku bądź pod okiem instruktora lub rodzica.

Przykładowe zadania dla starszego zucha:

1. Jeździłem/am na snowboardzie co najmniej dwa razy po kilka godzin.
2. Zrobiłem/am krótki filmik lub plakat na temat zasad bezpieczeństwa na stoku oraz tego, jak należy prawidłowo zabezpieczyć się przed mrozem.
3. Przygotowałem/am plakat ilustrujący, jak wygląda powierzchnia stoku podczas różnych warunków atmosferycznych (marznący deszcz, świeże opady śniegu, odwilż).
4. Korzystałem/am z wyciągu narciarskiego.
5. Pokazałem/am, jak skręcać i zatrzymywać się oraz hamować na desce snowboardowej. Ćwiczyłem/am na lekkim stoku bądź pod okiem instruktora lub rodzica.

NARCIARZ/ NARCIARKA

Wymagania:

1. Potrafię jeździć na nartach. Podejmuję aktywności z tym związane.
2. Potrafię wykonać m.in. skręt pługiem w lewo i w prawo, podchodzenie pod górkę dwoma sposobami, omijanie przeszkód.
3. Dbam o sprzęt, na którym jeżdżę.
4. Znam zasady bezpiecznej jazdy na nartach.

Wskazówki dla kadry zuchowej:

Zuch „Narciarz/Narciarka” ćwiczy zwinność, zręczność i ogólną kondycję fizyczną. Świetnie jeździ na nartach. Wie, gdzie powinno się jeździć. Uczy inne zuchy bezpiecznie bawić się na śniegu.

Aby dalej rozwijać zainteresowania zucha, warto zaproponować sprawności „Saneczkarza/Saneczkarki” i „Łyżwiarza/Łyżwiarki”.

Punkty Prawa Zucha, na które zwracamy szczególną uwagę, realizując sprawność „Narciarza/Narciarki”:

- Zuch stara się być coraz lepszy.
- Wszystkim jest z zuchem dobrze.

Przykładowe zadania dla młodszego zucha:

1. Jeździłem/am na nartach co najmniej trzy razy po minimum 2-3h.
2. Opowiedziałem/am o zasadach bezpiecznej i kulturalnej jazdy na stoku.
3. Zaprezentowałem/am skręt pługiem w lewo i w prawo, podchodzenie pod górkę oraz hamowanie.
4. Potrafię założyć buty narciarskie i kask. Zaprezentowałem/am tę umiejętność.
5. Wyczyściłem/am swoje narty po jeździe. Dowiedziałem/am się, po co smaruje się narty.

Przykładowe zadania dla starszego zucha:

1. Jeździłem/am na nartach co najmniej pięć razy po minimum 2-3h.
2. Znam zasady bezpieczeństwa na stoku, zrobiłem/am krótki filmik na ten temat.
3. Urządziłem/am pokaz jazdy na nartach, zaprezentowałem/am m.in. skręt pługiem w lewo i w prawo, podchodzenie pod górkę dwoma sposobami i hamowanie.
4. Korzystałem/am z wyciągu narciarskiego.
5. Dbam o sprzęt, na którym jeżdżę. Pod okiem dorosłego nasmarowałem/am narty.

Wymagania:

1. Potrafię grać w piłkę nożną. Podejmuję aktywności z tym związane.
2. Znam i przestrzegam zasad fair play.
3. Potrafię wykonać rozgrzewkę przed meczem.
4. Potrafię m.in. podbijać piłkę nogą, prowadzić ją lewą i prawą nogą oraz wybijać z rzutu różnego.
5. Mam ulubionego piłkarza i potrafię o nim opowiedzieć.

Wskazówki dla kadry zuchowej:

Sprawność jest przeznaczona dla zuchów w każdym wieku, zwłaszcza fanów piłki nożnej. Zuch, który ją zdobywa, zna zasady fair play oraz wie, jak ważny jest ruch i zdrowy styl życia.

Należy zwrócić uwagę na to, aby zadania były dostosowane do poziomu zucha. Podczas zdobywania sprawności powinien on rozwijać swoje dotychczasowe umiejętności piłkarskie oraz poznać nowe tricki.

Punkty Prawa Zucha, na które zwracamy szczególną uwagę, realizując sprawność „Piłkarza/Piłkarki”:

- Wszystkim jest z zuchem dobrze.
- Zuch stara się być coraz lepszy.

Przykładowe zadania dla młodszego zucha:

1. Podczas meczów stosuję zasady fair play. Przedstawiłem/am je w swojej gromadzie.
2. Poprowadziłem/am rozgrzewkę przed meczem. Opowiedziałem/am zuchom, dlaczego jest ona ważna.
3. Umiem podbijać piłkę nogą oraz prowadzić ją lewą lub prawą nogą. Zaprezentowałem/am te umiejętności swojej gromadzie.
4. Rozegrałem/am kilka meczów w piłkę nożną, grając na różnych pozycjach. Powiedziałem/am, która rola podobala mi się najbardziej i dlaczego.
5. Mam ulubionego piłkarza. Zaprezentowałem/am w gromadzie jego sylwetkę i dokonania.

Przykładowe zadania dla starszego zucha:

1. Poprowadziłem/am rozgrzewkę przed meczem. Opowiedziałem/am zuchom, dlaczego jest ona ważna.
2. Umiem podbijać piłkę nogą, prowadzić ją lewą i prawą nogą oraz wybijać z rzutu różnego. Zaprezentowałem/am te umiejętności swojej gromadzie.
3. Rozegrałem/am kilka meczów w piłkę nożną, grając na różnych pozycjach.
4. Potrafię wyjaśnić, czym różni się gra w obronie i w ataku.
5. Byłem/am sędzią podczas krótkiego meczu. Dbałem/am o przestrzeganie zasad fair play.
6. Mam ulubionego piłkarza. Zaprezentowałem/am w gromadzie jego sylwetkę i dokonania.

PŁYWAK/ PŁYWACZKA

Wymagania:

1. Potrafię/uczę się pływać. Podejmuję aktywności z tym związane.
2. Znam zasady bezpiecznej kąpieli w basenie i w wodach otwartych. Przestrzegam regulaminu kąpieli.
3. Potrafię przepłynąć wybranym stylem określony dystans.
4. Umiem skakać do wody w bezpiecznym miejscu.
5. Uczę się nurkować.

Wskazówki dla kadry zuchowej:

Zuch „Pływak/Pływaczka” zna miejsca, w których bezpiecznie można się kąpać. Wie, jak zachować się podczas zabaw w wodzie i sprawnie pływa.

Drużynowy musi wyraźnie podkreślić, że zdobycie sprawności „Pływaka/Pływaczki” nie jest równoznaczne z uzyskaniem karty pływackiej (ale np. na kolonii zdobywanie sprawności można połączyć ze zdobywaniem karty).

Punkt Prawa Zucha, na który zwracamy szczególną uwagę, realizując sprawność „Pływaka/Pływaczki”:

- Zuch stara się być coraz lepszy.

Przykładowe zadania dla młodszego zucha:

1. W ciągu miesiąca/Podczas kolonii byłem/am na basenie lub kąpielisku co najmniej dwa razy.
2. Narysowałem/am, co wolno i czego nie wolno robić na basenie. Narysowałem/am białą i czerwoną flagę oraz opisałem/am, co oznaczają.
3. Brałem/am udział w zajęciach w wodzie organizowanych przez gromadę/pływalnię.
4. Przepłynąłem/Przepłynęłam 25 m dowolnym stylem, z deską do pływania lub bez niej.
5. Wskoczyłem/am do wody z krawędzi basenu lub pomostu w miejscu dozwolonym.
6. Wytrzymałem/am pod wodą przynajmniej 5 sekund.

Przykładowe zadania dla starszego zucha:

1. W ciągu miesiąca/Podczas kolonii byłem/am na basenie lub kąpielisku co najmniej cztery razy.
2. Opowiedziałem/am, w jaki sposób należy zachowywać się na basenie. Wyjaśniłem/am, co oznaczają białe i czerwone flagi wywieszone na kąpieliskach.
3. Brałem/am udział w zajęciach w wodzie organizowanych przez gromadę/pływalnię.
4. Przepłynąłem/Przepłynęłam 25 m dowolnym stylem, bez użycia deski do pływania.
5. Wskoczyłem/am do wody z krawędzi basenu lub pomostu w miejscu dozwolonym.
6. Wyłowilem/am z dna przedmiot rzucony przez ratownika.

ROWERZYSTA/ ROWERZYSTKA

Wymagania:

1. Potrafię/uczę się jeździć na rowerze. Podejmuję aktywności z tym związane.
2. Znam zasady bezpiecznej jazdy na rowerze.
3. Znam podstawowe przepisy ruchu drogowego. Znam rodzaje znaków drogowych i potrafię rozpoznać niektóre z nich.
4. Potrafię przygotować rower do bezpiecznej jazdy.
5. Wiem, jak zachować się w razie wypadku.

Wskazówki dla kadry zuchowej:

Sprawność kształtuje zwinność, sprawność i wytrzymałość, a także zdolność przewidywania i umiejętność podporządkowania się przepisom. Zuch „Rowerzysta/Rowerzystka” bezpiecznie porusza się na rowerze. Nie stwarza zagrożenia dla innych osób i nie naraża własnego zdrowia. Zuchowi zdobywającemu sprawność należy uświadomić, że nie jest ona równoznaczna z kartą rowerową.

Punkt Prawa Zucha, na który zwracamy szczególną uwagę, realizując sprawność „Rowerzysty/Rowerzystki”:

- Zuch stara się być coraz lepszy.

Przykładowe zadania dla młodszego zucha:

1. Na zbiórce gromady opowiedziałem/am, jak ubieram się do bezpiecznej jazdy rowerem.
2. Brałem/am udział w wycieczce rowerowej.
3. Zapamiętałem/am numery alarmowe, pod które mogę zadzwonić po pomoc w razie wypadku na drodze.
4. Przedstawiłem/am w formie graficznej znaki drogowe takie jak: droga dla rowerów, stop, ustąp pierwszeństwa przejazdu, droga z pierwszeństwem przejazdu, zakaz wjazdu rowerów.
5. Razem z rodzicem sprawdziłem/am, czy mój rower ma sprawne hamulce, światła i dzwonek.
6. Potrafię samodzielnie utrzymać oraz zatrzymać się na rowerze, potrafię wykonać skręty i zahamować. Zademonstrowałem/am te umiejętności.

Przykładowe zadania dla starszego zucha:

1. Na zbiórce gromady pokazałem/am i opowiedziałem/am, jak ubieram się do bezpiecznej jazdy rowerem.
2. Brałem/am udział w wycieczce rowerowej.
3. Zapamiętałem/am numery alarmowe, pod które mogę zadzwonić po pomoc w razie wypadku na drodze.
4. Przedstawiłem/am w formie graficznej znaki drogowe takie jak: droga dla rowerów, stop, ustąp pierwszeństwa przejazdu, droga z pierwszeństwem przejazdu, zakaz wjazdu rowerów.
5. Przećwiczyłem/am zasady pierwszeństwa przejazdu na makiecie skrzyżowania.

-
6. Urządziłem/am rowerowy tor przeszkód – jazda po ósemce, slalom. Zaprezentowałem/am bezpieczny przejazd torem.
 7. Przygotowałem/am rower do jazdy - sprawdziłem/am hamulce, dzwonek, oświetlenie i powietrze w oponach.
-

SANECZKARZ/ SANECZKARKA

Wymagania:

1. Potrafię kierować sankami. Podejmuję aktywności z tym związane.
2. Znam zasady bezpiecznej jazdy na sankach.
3. Potrafię odpowiednio przygotować się do jazdy na sankach.

Wskazówki dla kadry zuchowej:

Sprawność kształtuje zwinność, zręczność i ogólną kondycję fizyczną. Zucha zdobywającego tę sprawność należy uczulić przede wszystkim na bezpieczeństwo jazdy – i to nie tylko osoby jeżdżące, lecz także otoczenia. Sanki to doskonała zimowa zabawa, szczególnie jeśli bierze w niej udział grupa dzieci. Dlatego warto pomyśleć o wykorzystaniu do wspólnej zabawy umiejętności kilku zuchów „Saneczkarzy/Saneczkarek”.

Aby dalej rozwijać zainteresowania zucha sportem, warto zaproponować m.in. sprawności „Łyżwiarza/Łyżwiarki” i „Narciarza/Narciarki”.

Punkty Prawa Zucha, na które zwracamy szczególną uwagę, realizując sprawność „Saneczkarza/Saneczkarki”:

- Wszystkim jest z zuchem dobrze.
- Zuch stara się być coraz lepszy.

Przykładowe zadania dla młodszego zucha:

1. Nauczyłem/am się kierować sankami. Pokonałem/am górkę lub tor przeszkód.
2. Wychodząc na sanki, ubieram się odpowiednio. Na zbiórce gromady przedstawiłem/am zasady ubioru na sanki w postaci plakatu.
3. Narysowałem/am plan bezpiecznej góry, na którym zaznaczyłem/am podejścia dla saneczkarzy/saneczkarek, zjazdy dla bardziej i mniej zaawansowanych, poczekalnię dla rodziców. Uwzględniłem/am bezpieczną odległość od ulic, chodników, płotów i drzew.
4. Brałem/am udział w zawodach/zabawach saneczkowych.
5. Urządziłem/am pokaz jazdy na sankach (np. jazda w różnych pozycjach, w kuligu, slalomem, zaprzęgiem).

Przykładowe zadania dla starszego zucha:

1. Nauczyłem/am się kierować sankami. Pokonałem/am górkę i tor przeszkód.
2. Jeżdżę po bezpiecznych górkach i odradzam innym jazdę w miejscach niebezpiecznych. Wymyśliłem/am własny bezpieczny sposób zjeżdżania na sankach.
3. Wychodząc na sanki, ubieram się odpowiednio. Na zbiórce gromady przedstawiłem/am rysunek pokazujący zasady ubioru na sanki.
4. Narysowałem/am plan bezpiecznej góry, na którym zaznaczyłem/am podejścia dla saneczkarzy/saneczkarek, zjazdy dla bardziej i mniej zaawansowanych, poczekalnię dla rodziców. Uwzględniłem/am bezpieczną odległość od ulic, chodników, płotów i drzew.
5. Brałem/am udział w zawodach/zabawach saneczkowych.
6. Urządziłem/am pokaz jazdy na sankach (np. jazda w różnych pozycjach, w kuligu, slalomem, zaprzęgiem).

SZACHISTA/ SZACHISTKA

Wymagania:

1. Znam podstawowe zasady gry w szachy.
2. Potrafię rozpoznać wszystkie figury szachowe i znam ich ruchy.
3. Potrafię rozegrać kilka partii szachowych.
4. Potrafię ocenić sytuację na szachownicy i wykonać właściwy ruch.
5. Znam nazwiska mistrzów szachowych. Zaprezentowałem/am je w gromadzie.
6. Wiem, na czym polega obrona i atak podczas gry.

Wskazówki dla kadry zuchowej:

Zdobywając tę sprawność, zuch rozwija zmysł taktyczny, uczy się strategii i logicznego myślenia, kształci umiejętność przewidywania dalszego ciągu zdarzeń i konsekwencji podejmowanych działań. Zuch „Szachista/Szachistka” to strateg, który w różnych sytuacjach potrafi wykorzystać swoje umiejętności na potrzeby całej gromady. Zdobywanie sprawności powinno być dostosowane do indywidualnych umiejętności zucha i jego znajomości gry w szachy.

Punkty Prawa Zucha, na które zwracamy szczególną uwagę, realizując sprawność „Szachisty/Szachistki”:

- Wszystkim jest z zuchem dobrze.
- Zuch stara się być coraz lepszy.

Przykładowe zadania dla młodszego zucha:

1. Przedstawiłem/am podstawowe zasady gry w szachy na plakacie lub opowiedziałem/am o nich w gromadzie.
2. Rozegrałem/am dwie partie szachowe z kolegami/koleżankami lub członkiem rodziny.
3. Rozpoznałem/am wszystkie figury szachowe i poznałem/am ich ruchy.
4. Poznałem/am nazwisko jednego znanego szachisty lub szachistki. Opowiedziałem/am, kim jest osobie dorosłej.
5. Wyjaśniłem/am innym zuchom, na czym polega atak oraz obrona podczas gry.

Przykładowe zadania dla starszego zucha:

1. Znam podstawowe zasady gry w szachy i przedstawiłem/am je na plakacie lub opowiedziałem/am o nich w gromadzie.
2. Rozpoznałem/am wszystkie figury szachowe i poznałem/am ich ruchy.
3. Rozegrałem/am kilka partii szachowych z kolegami/koleżankami lub członkiem rodziny.
4. Potrafię ocenić sytuację na szachownicy i wykonać właściwy ruch. Nauczyłem/am tej taktyki kolegę/koleżankę.
5. Zaprezentowałem/am gromadzie nazwiska wybranych mistrzów szachowych.
6. Wiem, na czym polega obrona i atak podczas gry. Opowiedziałem/am o tym innym zuchom.

TENISISTA/ TENISISTKA

Wymagania:

1. Potrafię grać w tenisa. Podejmuję aktywności z tym związane. Dbam o swój sprzęt.
2. Potrafię przygotować kort do gry.
3. Znam zasady gry w tenisa.
4. Potrafię odbijać piłkę z forhendu i bekhendu.

Wskazówki dla kadry zuchowej:

Sprawność ćwiczy zwinność, spostrzegawczość, zręczność i ogólną kondycję fizyczną, a także umiejętność przestrzegania zasad fair play. Zdobywając ją, zuch może promować zdrowy styl życia i hasło „W zdrowym ciele zdrowy duch”.

Aby dalej rozwijać zainteresowania zucha, warto zaproponować inne sprawności sportowe, np. „Gimnastyka/Gimnastyczki” lub „Mistrza/Mistrzyni ringo”.

Punkty Prawa Zucha, na które zwracamy szczególną uwagę, realizując sprawność „Tenisisty/Tenisistki”:

- Wszystkim jest z zuchem dobrze.
- Zuch stara się być coraz lepszy.

Przykładowe zadania dla młodszego zucha:

1. Rozegrałem/am mecz w singlu.
2. Pobitem/am swój rekord w podbijaniu piłeczki tenisowej.
3. Zadbalem/am o powierzony mi sprzęt.
4. Przygotowałem/am kort do gry.
5. Brałem/am udział w turnieju tenisa.
6. Poznałem/am zasady gry i fachowe słownictwo używane podczas meczu.
7. Zaprezentowałem/am odbijanie piłeczki z forhendu i bekhendu.

Przykładowe zadania dla starszego zucha:

1. Rozegrałem/am mecz w singlu i deblu.
2. Pobitem/am swój rekord w podbijaniu piłeczki tenisowej.
3. Zadbalem/am o powierzony mi sprzęt.
4. Przygotowałem/am kort do gry i sędziowałem/am mecz tenisa.
5. Nauczyłem/am młodszego kolegę lub koleżankę odbijać piłkę z forhendu i bekhendu. Wyjaśniłem/am, jak prawidłowo trzymać raketę.
6. Wytlumaczyłem/am zasady gry i fachowe słownictwo używane podczas meczu. Zaprezentowałem/am to w gromadzie.
7. Brałem/am udział lub zorganizowałem/am turniej tenisa.

ZARADNOŚĆ ŻYCIOWA

#samodzielność #obowiązkowość #rodzina #dom #empatia
#umiejętnośćżyciawspółeczeństwie #zróbtosam

Wymagania:

1. Znam oraz potrafię stosować zwroty grzecznościowe.
2. Potrafię zachowywać się uprzejmie względem chłopców i dziewcząt.
3. Znam zasady savoir-vivre'u.
4. Potrafię ubrać się odpowiednio do okazji. Zawsze jestem schludnie ubrana.
5. Potrafię nakryć do stołu.
6. Potrafię kulturalnie rozmawiać przez telefon.

Wskazówki dla kadry zuchowej:

Sprawność ma na celu wskazanie zuchom prawidłowych postaw i zasad współpracy pomiędzy dziewczynkami a chłopcami. Realizowane przez zuchną zadania można włączyć do prawie wszystkich zabaw (ponieważ zawsze należy zachowywać się kulturalnie). Warto by sprawność była zdobywana co roku podczas zbiórek pierwszego miesiąca, aby przypominać o zasadach obowiązujących w naszej kulturze.

Punkty Prawa Zucha, na które zwracamy szczególną uwagę, realizując sprawność „Damy”:

- Wszystkim jest z zuchem dobrze.
- Zuch stara się być coraz lepszy.

Przykładowe zadania dla młodszej zuchny:

1. Używam słów: proszę, przepraszam, dziękuję, dzień dobry, dobranoc, do widzenia.
2. Zachowuję się uprzejmie wobec chłopców i dziewcząt. Nie zaczepiam ich i nie przezywam. Stworzyłam poradnik młodej damy, w którym zawarłam najważniejsze porady.
3. Zrobiłam gazetkę na temat savoir-vivre'u lub opowiedziałam o zasadach savoir-vivre'u kolegom i koleżankom.
4. Wykonałam dla papierowych lalek ubranka na różne okazje.
5. Nakryłam do stołu w domu, a także podczas uroczystości klasowej lub zuchowej.
6. Rozmawiałam przez telefon (np. z drużynowym lub dziadkiem/babcią), zachowując zasady kulturalnej rozmowy.

Przykładowe zadania dla starszej zuchny:

1. Używam słów: proszę, przepraszam, dziękuję, dzień dobry, dobranoc, do widzenia. Opowiedziałam szóstce, dlaczego zwroty grzecznościowe są ważne.
2. Zachowuję się uprzejmie wobec chłopców i dziewcząt. Nie zaczepiam ich i nie przezywam. Stworzyłam poradnik młodej damy, w którym zawarłam najważniejsze porady.
3. Zrobiłam gazetkę na temat savoir-vivre'u lub opowiedziałam o zasadach savoir-vivre'u kolegom i koleżankom.
4. Umiem ubrać się odpowiednio do okazji. Przygotowałam pokaz mody w gromadzie lub klasie/domu.
5. Nakryłam do stołu: w domu, a także podczas uroczystości klasowej lub zuchowej.
6. Rozmawiałam przez telefon (np. z drużynowym lub dziadkiem/babcią), zachowując zasady kulturalnej rozmowy.

DŻENTELMEN

Wymagania:

1. Znam oraz potrafię stosować zwroty grzecznościowe.
2. Znam zasady savoir-vivre'u.
3. Potrafię zachowywać się uprzejmie względem chłopców i dziewcząt.
4. Potrafię ubrać się stosownie do okazji. Zawsze jestem schludnie ubrany.
5. Potrafię nakryć do stołu.
6. Potrafię kulturalnie rozmawiać przez telefon.

Wskazówki dla kadry zuchowej:

Sprawność ma na celu wskazanie zuchom prawidłowych postaw i zasad współpracy pomiędzy dziewczynkami a chłopcami. Realizowane przez zucha zadania można włączyć do prawie wszystkich zabaw (ponieważ zawsze należy zachowywać się kulturalnie). Warto by sprawność była zdobywana co roku podczas zbiórek pierwszego miesiąca, aby przypominać o zasadach obowiązujących w naszej kulturze.

Punkty Prawa Zucha, na które zwracamy szczególną uwagę, realizując sprawność „Dżentelmena”:

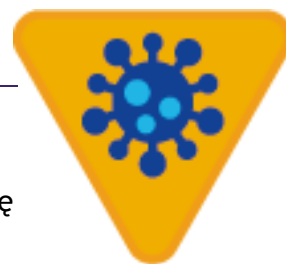
- Zuch stara się być coraz lepszy.
- Zuch mówi prawdę.

Przykładowe zadania dla młodszego zucha:

1. Używam słów dziękuję, przepraszam, proszę, dzień dobry, do widzenia.
2. Zachowuję się uprzejmie wobec chłopców i dziewcząt. Nie zaczepiam ich i nie przezywam. Wykonałem plakat o tym, jak należy rozstrzygać spory w kulturalny sposób.
3. Poznałem zasady savoir-vivre'u i opowiedziałem o nich swojej szóście.
4. Umiem ubrać się stosownie do okazji. Samodzielnie dobrałem ubranie galowe na ważną uroczystość.
5. Nakryłem do stołu w domu, a także podczas uroczystości klasowej lub zuchowej.
6. Rozmawiałem przez telefon (np. z drużynowym lub dziadkiem/babcią), zachowując zasady kulturalnej rozmowy.

Przykładowe zadania dla starszego zucha:

1. Używam słów dziękuję, przepraszam, proszę, dzień dobry, do widzenia. Wytłumaczyłem innym zuchom, dlaczego te słowa są bardzo ważne.
2. Zachowuję się uprzejmie wobec chłopców i dziewcząt. Nie zaczepiam ich i nie przezywam. Wykonałem plakat o tym, jak należy rozstrzygać spory w kulturalny sposób.
3. Poznałem zasady savoir vivre'u i opowiedziałem o nich swojej gromadzie.
4. Umiem ubrać się stosownie do okazji. Wiem, jak prawidłowo złożyć ubranie i zaprezentować to na zbiórce.
5. Nakryłem do stołu w domu, a także podczas uroczystości klasowej lub zuchowej.
6. Rozmawiałem przez telefon (np. z drużynowym lub dziadkiem/babcią), zachowując zasady kulturalnej rozmowy.

Wymagania:

1. Wiem, co znaczy słowo „epidemia” i jak mogą rozprzestrzeniać się choroby. Wiem, co to znaczy „przebywać na kwarantannie”.
2. Potrafię poprawnie myć ręce.
3. Potrafię przygotować danie (na śniadanie, podwieczorek, kolację) ze składników dostępnych w domu, z zachowaniem zasad higieny.
4. Dbam o swoją sprawność fizyczną i zachęcam do tego domowników.
5. Dbam o więzi rodzinne podczas izolacji.

Wskazówki dla kadry zuchowej:

Zuch zdobywający sprawność uczy się zaradności i odpowiedzialności społecznej podczas stanu epidemii. Sprawność pomaga wyrobić dobre nawyki (np. częste mycie rąk i dbanie o kondycję fizyczną), włączyć zucha w obowiązki domowe i zacieśnić więzi rodzinne. Realizacja sprawności ma sens wtedy, gdy zuch musi przez pewien czas przebywać w „domowej izolacji”, ponieważ tylko powtarzanie niektórych czynności pomoże wypracować zdrowe nawyki. Sprawność można zdobyć bez angażowania innych członków gromady (zamiast tego zuch współpracuje z domownikami). Pierwowzór sprawności został opracowany na początku pandemii COVID-19 przez XIII „Czarny” Szczep im. Zawiszy Czarnego z Hufca ZHP Radomsko.

Punkty Prawa Zucha, na które zwracamy szczególną uwagę, realizując sprawność „Epidemiologa/Epidemiolożki”:

- Zuch pamięta o swoich obowiązkach.
- Wszystkim jest z zuchem dobrze.
- Zuch jest dzielny.

Przykładowe zadania dla młodszego zucha:

1. Wyjaśniłem/am własnymi słowami, co oznaczają słowa „epidemia” i „kwarantanna”.
2. Wybrałem/am piosenkę (lub jej 30-sekundowy fragment), którą śpiewam zawsze podczas mycia rąk, aby robić to odpowiednio długo.
3. Pomogłem/am rodzicom lub starszemu rodzeństwu w przygotowaniu wspólnego posiłku dla domowników. Wykorzystaliśmy dostępne w domu składniki i przestrzegaliśmy zasad higieny.
4. Mam ulubioną aktywność fizyczną, którą mogę wykonywać w domu. Wykonywałem/am ją codziennie razem z domownikami przez minimum tydzień.
5. Utrzymywałem/am kontakt (np. telefoniczny) z bliskimi, z którymi na co dzień nie mieszkam.

Przykładowe zadania dla starszego zucha:

1. Narysowałem/am komiks o tym, jak rozprzestrzeniają się choroby zakaźne i jak kwarantanna może temu zapobiegać, umieściłem/am na nim informacje o tym, co oznaczają słowa „epidemia” i „kwarantanna”.

-
2. Często i prawidłowo myję ręce. Wykonałem/am plakat z instrukcją mycia rąk. Powiesiłem/am go w widocznym miejscu (na przykład przy umywalce).
 3. Przygotowałem/am z pomocą kogoś starszego wybrane danie dla wszystkich domowników. Wykorzystałem/am składniki dostępne w domu i przestrzegałem/am zasad higieny.
 4. Przygotowałem/am kilka ćwiczeń, które można bezpiecznie wykonywać w domu. Ćwiczyliśmy razem z domownikami codziennie przez minimum tydzień.
 5. Utrzymywałem/am kontakt (np. telefoniczny) z bliskimi, z którymi na co dzień nie mieszkam.
-

Wymagania:

1. Wiem, w jaki sposób można oszczędzać pieniądze.
2. Potrafię oszczędnie gospodarować pieniędzmi i planować swoje wydatki.
3. Rozliczam się z powierzonych mi pieniędzy.
4. Mam własną skarbonkę lub kartę przedpłaconą.
5. Zrobiłem/am portmonetkę, skarbonkę lub sakiewkę do przechowywania drobnych oszczędności.
6. Znam wartość pieniądza.

Wskazówki dla kadry zuchowej:

Sprawność uczy oszczędności, odpowiedzialności, samodzielności i umiejętności gospodarowania pieniędzmi (planowania wydatków, zdobywania funduszy, realizowania planów). Należy zwrócić uwagę na to, aby zuch nie zbierał pieniędzy dla samego zbierania i aby cel ich gromadzenia był realny, a sposób pozyskiwania uczciwy. Sprawność można zdobywać na kolonii – tam zwykle zuchy mają swoje pierwsze pieniądze.

Punkt Prawa Zucha, na który zwracamy szczególną uwagę, realizując sprawność „Grosika”:

- Zuch stara się być coraz lepszy.

Przykładowe zadania dla młodszego zucha:

1. Zbieram swoje oszczędności do skarbonki.
2. Zrobiłem/am portmonetkę lub sakiewkę do przechowywania drobnych oszczędności.
3. Ułożyłem/am pieniądze według nominałów.
4. Dowiedziałem/am się, w jaki sposób można oszczędzać pieniądze i opowiedziałem/am o tym drużynowemu.
5. Podczas wyjazdu gromady zaplanowałem/am swoje wydatki z otrzymanych na ten cel pieniędzy.

Przykładowe zadania dla starszego zucha:

1. Wykonałem/am skarbonkę, do której zbieram swoje oszczędności. Przeznaczyłem/am je na wybrany cel.
2. Dowiedziałem/am się, w jaki sposób można oszczędzać pieniądze. Wymyśliłem/am własny sposób oszczędzania i opowiedziałem/am o nim.
3. Podczas wyjazdu gromady zaplanowałem/am swoje wydatki z otrzymanych na ten cel pieniędzy.
4. Dowiedziałem/am się, że pieniądze mają różne wartości w różnych walutach. Podałem/am przykład innym zuchom.

HIGIENISTA/ HIGIENISTKA

Wymagania:

1. Wiem, na czym polega codzienna toaleta.
2. Potrafię dbać o higienę własnego ciała.
3. Wiem, kiedy i jak należy myć ręce.
4. Potrafię dbać o swój kącik oraz miejsca, w których przebywam.

Wskazówki dla kadry zuchowej:

Sprawność kształtuje postawę dbałości o zdrowie. Uczy zucha troski o higienę swojego ciała i miejsca, w których przebywa. Zuch „Higienista/Higienistka” może następnie zdobyć sprawność „Śnieżnobiały uśmiech”.

Punkty Prawa Zucha, na które zwracamy szczególną uwagę, realizując sprawność „Higienisty/Higienistki”:

- Zuch stara się być coraz lepszy.
- Zuch pamięta o swoich obowiązkach.

Przykładowe zadania dla młodszego zucha:

1. Przedstawiłem/am na plakacie, jak prawidłowo myć ręce.
2. Sprawdzałem/am stan czystości domków/namiotów/pokoi na wyjeździe gromady.
3. Nauczyłem/am się prawidłowo myć zęby.
4. Samodzielnie umyłem/am włosy podczas wyjazdu gromady lub w domu pod okiem rodziców.
5. Dbałem/am o porządek mojego miejsca podczas wyjazdu z gromadą.

Przykładowe zadania dla starszego zucha:

1. Zademonstrowałem/am innym zuchom, jak prawidłowo myć ręce.
2. Dwukrotnie sprawdzałem/am stan czystości domków/namiotów/pokoi na wyjeździe gromady.
3. Nauczyłem/am się prawidłowo myć zęby.
4. Zmierzyłem/am temperaturę w pomieszczeniu i oceniłem/am, czy jest prawidłowa.
5. Samodzielnie umyłem/am włosy podczas wyjazdu gromady lub w domu pod okiem rodziców.
6. Dbałem/am o porządek mojego miejsca podczas wyjazdu z gromadą.
7. Zaprezentowałem/am młodszym zuchom, jak należy dbać o czystość swojego miejsca podczas wyjazdu z gromadą.

KUCHMISTRZ/ KUCHMISTRZYNI

Wymagania:

1. Prowadzę książkę kucharską, w której zamieszczam przepisy na swoje ulubione potrawy.
2. Znam nazwy przypraw. Wiem, do jakich potraw ich się używa.
3. Potrafię przyrządzić potrawę.
4. Znam zdrowe nawyki żywieniowe i stosuję je w praktyce.
5. Wiem, jak należy obchodzić się z ostrymi nożami.

Wskazówki dla kadry zuchowej:

Sprawność jest przeznaczona dla dzieci, które lubią pomagać w kuchni. Zdobywający ją zuch na pewno chętnie umieści swoje ulubione przepisy we własnej książce kucharskiej lub przygotuje plakat, który pokaże kolegom i koleżankom z gromady lub klasy, aby przekonać ich, że bardzo ważne jest to, co jedzą.

Punkty Prawa Zucha, na które zwracamy szczególną uwagę, realizując sprawność „Kuchmistrza/Kuchmistrzynie”:

- Zuch stara się być coraz lepszy.
- Wszystkim jest z zuchem dobrze.

Przykładowe zadania dla młodszego zucha:

1. Pomogłem/am członkowi rodziny przygotować posiłek.
2. Poznałem/am smak i nazwy kilku wybranych przypraw.
3. Z pomocą osoby dorosłej nauczyłem/am się prawidłowo kroić.
4. Przedstawiłem/am innym zuchom przepis na mój ulubiony posiłek.
5. Przez tydzień zabierałem/am zdrową przekąskę do szkoły.
6. Założyłem/am własną książkę kucharską, w której zbieram przepisy na moje ulubione potrawy.

Przykładowe zadania dla starszego zucha:

1. Z pomocą osoby dorosłej nauczyłem/am się prawidłowo kroić.
2. Samodzielnie przygotowałem/am zdrowy deser dla rodziny lub kolegi/koleżanki.
3. Pomogłem/am komuś z rodziny przygotować dwa wybrane posiłki.
4. Podczas wyjazdu z gromadą pomogłem/am w przygotowaniu posiłku.
5. Założyłem/am własną książkę kucharską, w której zbieram przepisy na moje ulubione potrawy. Pokazałem/am ją na zbiórce.
6. Przez tydzień zabierałem/am zdrową przekąskę do szkoły.
7. Poznałem/am smak i nazwy kilku wybranych przypraw. Podałem/am przykłady dań, w których można je zastosować.

PERFEKCYJNY PAN DOMU/ PERFEKCYJNA PANI DOMU

Wymagania:

1. Dbam o porządek w swoim pokoju. Potrafię przygotować prosty posiłek dla swojej rodziny (kolacja, podwieczorek).
2. Mam obowiązki domowe.
3. Potrafię nakryć stół do posiłku.
4. Wiem, jak pierze się ubrania.

Wskazówki dla kadry wychowawczej:

Sprawność kształtuje przydatną każdemu człowiekowi umiejętność dbania o siebie i swoje otoczenie oraz radzenia sobie z obowiązkami domowymi. Uczy systematyczności, zaradności życiowej i porządku.

Aby dalej rozwijać zainteresowania zucha, warto zaproponować sprawności „Złotej rączki” i „Kuchmistrza/Kuchmistrzynie”.

Punkty Prawa Zucha, na które zwracamy szczególną uwagę, realizując sprawność „Perfekcyjnego pana domu/Perfekcyjnej pani domu”:

- Zuch pamięta o swoich obowiązkach.
- Zuch stara się być coraz lepszy.
- Wszystkim jest z zuchem dobrze.

Przykładowe zadania dla młodszego zucha:

1. Samodzielnie posprzątałem/am swój pokój.
2. Przygotowałem/am śniadanie/kolację dla rodziny.
3. Z pomocą osoby dorosłej zrobiłem/am zakupy potrzebne do przygotowania wybranego posiłku.
4. Nakryłem/am do stołu.
5. Ustaliłem/am z rodzicami obowiązek domowy, który wykonywałem/am regularnie przez dwa tygodnie.
6. Pomagałem/am rodzicom przygotować pranie, np. sortując ubrania.

Przykładowe zadania dla starszego zucha:

1. Samodzielnie posprzątałem/am swój pokój.
2. Pełniłem/am obowiązki dyżurnego w klasie.
3. Pomagałem/am rodzicom przygotować pranie, np. sortując ubrania.
4. Pomagałem/am zrobić zakupy potrzebne do przygotowania wybranego posiłku.
5. Nakryłem/am do stołu.
6. Ustaliłem/am z rodzicami dwa obowiązki domowe, które wykonywałem/am regularnie przez dwa tygodnie.
7. Przygotowałem/am śniadanie/kolację dla całej rodziny.

PRZECHODZIEN

Wymagania:

1. Wiem, jak należy zachowywać się w drodze do szkoły i gdzie można bezpiecznie przechodzić przez ulicę.
2. Potrafię rozpoznać znak przejścia dla pieszych.
3. Wiem, co oznacza sygnalizacja świetlna i dźwiękowa.
4. Wiem, jak jest oznaczona ścieżka rowerowa i kto może się po niej poruszać.
5. Potrafię zachować się w sytuacji, gdy widzę na ulicy wypadek. Wiem, kogo należy poinformować o takim zdarzeniu.
6. Wiem, co muszę mieć przy sobie, poruszając się drogą po zmroku.

Wskazówki dla kadry zuchowej:

Sprawność kształtuje samodzielność, spostrzegawczość, a także umiejętność przewidywania i podporządkowania się przepisom. Zuch „Przechodzień” bezpiecznie porusza się po drodze. Wie, jak prawidłowo przechodzić przez ulicę, nie narażając własnego zdrowia i nie stanowiąc zagrożenia dla innych.

Zuchowi zdobywającemu sprawność należy uświadomić, że poruszanie się po drogach może być niebezpieczne, a podczas przechodzenia przez jezdnię należy zachować szczególną ostrożność (nawet przy zielonym świetle). Zuchowi można zaproponować następnie sprawność „Rowerzysty/Rowerzystki”.

Punkty Prawa Zucha, na które zwracamy szczególną uwagę, realizując sprawność „Przechodnia”:

- Zuch stara się być coraz lepszy.
- Wszystkim jest z zuchem dobrze.

Przykładowe zadania dla młodszego zucha:

1. Narysowałem/am i zaprezentowałem/am w gromadzie znak drogowy „przejście dla pieszych” i „droga dla rowerów”.
2. Mam odblaski na stałe przypięte do plecaka.
3. Zapamiętałem/am telefon na policję, straż pożarną i pogotowie. Przedstawiłem/am drużynowemu, jak należy wezwać pomoc w przypadku wypadku drogowego.
4. Umiem w poprawny sposób przejść przez przejście dla pieszych (z oraz bez sygnalizacji dźwiękowej i/lub świetlnej) Pokazałem/am rodzicom, jak to robię.
5. Sporządziłem/am mapkę mojej drogi z domu do szkoły. Zaznaczyłem/am na niej miejsca niebezpieczne i przejścia dla pieszych.

Przykładowe zadania dla starszego zucha:

1. Umiem w poprawny sposób przejść przez przejście dla pieszych (z oraz bez sygnalizacji dźwiękowej i/lub świetlnej) Pokazałem/am rodzicom, jak to robię.
2. Mam odblaski przypięte na stałe do plecaka. Na zbiórce opowiedziałem/am, gdzie należy je nosić i dlaczego są takie ważne.

-
3. Wykonałem/am plakat przedstawiający poprawny sposób poruszania się po drodze. Umieściłem/am na nim znak „przejścia dla pieszych”, znak „droga dla rowerów”, pasy, sygnalizację świetlną.
 4. Zaprezentowałem/am w kręgu rady, w jaki sposób należy wezwać pomoc w przypadku wypadku drogowego.
 5. Sporządziłem/am mapkę mojej drogi z domu do szkoły. Zaznaczyłem/am na niej miejsca niebezpieczne i przejścia dla pieszych.

PRZEWODNIK/PRZEWODNICZKA PO SZKOLE

Wymagania:

1. Potrafię zaopiekować się nowym uczniem.
2. Wiem, kto jest patronem mojej szkoły.
3. Znam plan mojej szkoły, wiem, gdzie znajdują się ważne i ciekawe miejsca.
4. Potrafię wskazać, gdzie pracują różni pracownicy szkoły (dyrektor, pielęgniarka, woźna, dozorca, sekretarka, pedagog, bibliotekarka, kucharki).
5. Wiem, jakie zajęcia pozalekcyjne/dodatkowe odbywają się w mojej szkole.

Wskazówki dla kadry zuchowej:

Zuch „Przewodnik/Przewodniczka po szkole” jest odpowiedzialny nie tylko za siebie, ale także za innych. Łatwo nawiązuje kontakty z rówieśnikami i chętnie pomaga innym. Ze względu na charakter sprawności - jest przeznaczona dla starszych zuchów. Warto zwrócić uwagę zucha na pierwszoklasistów oraz nowych uczniów.

Punkty Prawa Zucha, na które zwracamy szczególną uwagę, realizując sprawność „Przewodnika/Przewodniczki po szkole”:

- Zuch stara się być coraz lepszy.
- Wszystkim jest z zuchem dobrze.

Przykładowe zadania dla starszego zucha:

1. Opiekowałem/am się nowym uczniem/nową uczennicą w pierwszym tygodniu w nowej szkole.
2. Pokazałem/am nowemu uczniowi/nowej uczennicy, kto jest patronem naszej szkoły i gdzie może znaleźć informacje na ten temat.
3. Narysowałem/am mapę swojej szkoły, umieściłem/am na niej najważniejsze punkty takie jak: gabinet dyrektora, pielęgniarki, bibliotekę, stołówkę, szatnie, salę gimnastyczną. Podarowałem/am ją osobie, którą się opiekuję.
4. Oprowadziłem/am po szkole ucznia/uczennicę, którym/którą się opiekuję.
5. Pokazałem/am osobie, którą się opiekuję, gdzie odbywają się jej lekcje.
6. Opowiedziałem/am uczniowi/uczennicy, którym/którą się opiekuję, jakie zajęcia pozalekcyjne odbywają się w naszej szkole. Zaprosiłem/am go/ją, aby towarzyszył/a mi w jednych dodatkowych zajęciach, np. zbiórce zuchowej.

SOBIERADEK OBOZOWY

Wymagania:

1. Wziąłem/Wzięłam udział w kolonii zuchowej lub biwaku leśnym.
2. Potrafię posługiwać się narzędziami w bezpieczny sposób.
3. Potrafię samodzielnie rozłożyć i pościelić kanadyjkę/łóżko.
4. Potrafię samodzielnie złożyć swój śpiwór.
5. Potrafię bez użycia latarki trafić do swojego namiotu lub domku.
6. Potrafię dokładnie umyć menażkę i przybory do jedzenia.

Wskazówki dla kadry zuchowej:

Zuchy mogą zdobywać sprawność na kolonii lub dłuższym biwaku w warunkach leśnych. Warto, aby jej zdobywanie wiązało się z urządzeniem kolonii i czasem prowadzenia prostych prac pionierskich i zdobniczych.

Zuch powinien realizować zadania samodzielnie. Rolą kadry jest troska o jego bezpieczeństwo i przygotowanie go do wyzwań stawianych przez wymagania sprawności (np. udzielenie instruktażu dotyczącego używania narzędzi).

Punkty Prawa Zucha, na które zwracamy szczególną uwagę, realizując sprawność „Sobieradka obozowego”:

- Zuch stara się być coraz lepszy.
- Zuch pamięta o swoich obowiązkach.
- Zuch jest dzielny.

Przykładowe zadania dla młodszego zucha:

1. Wziąłem/Wzięłam udział w kolonii zuchowej lub leśnym biwaku.
2. Wraz z innymi zuchami przygotowałem/am element zdobnictwa kolonijnego, np. tablicę ogłoszeń. Nauczyłem/am się bezpiecznie posługiwać narzędziami.
3. Samodzielnie rozłożyłem/am i pościeliłem/am kanadyjkę/łóżko.
4. Samodzielnie złożyłem/am i rozłożyłem/am swój śpiwór.
5. Bez użycia latarki trafiłem/am po ciemku do swojego namiotu lub domku.
6. Przez cały wyjazd sam/a dokładnie myłem/am swoją menażkę i przybory do jedzenia.

Przykładowe zadania dla starszego zucha:

1. Wziąłem/Wzięłam udział w kolonii zuchowej lub leśnym biwaku.
2. Samodzielnie rozłożyłem/am i pościeliłem/am kanadyjkę/łóżko oraz rozłożyłem/am i złożyłem/am śpiwór. Nauczyłem/am tych umiejętności młodszego zucha.
3. Koordynowałem/am wykonanie elementu zdobnictwa kolonijnego, np. tablicy ogłoszeń. Nauczyłem/am inne zuchy bezpiecznie posługiwać się narzędziami.
4. Bez użycia latarki trafiłem/am po ciemku do swojego namiotu lub domku.
5. Przez cały wyjazd sam/a dokładnie myłem/am swoją menażkę i przybory do jedzenia.

ŚNIEŻNOBIAŁY UŚMIECH

Wymagania:

1. Znam budowę jamy ustnej.
2. Potrafię prawidłowo szczotkować zęby.
3. Dbam o czystość moich zębów.
4. Systematycznie myję zęby.
5. Znam bezpieczne dla zębów przekąski.

Wskazówki dla kadry zuchowej:

Sprawność kształtuje pozytywne nawyki. Uczy obowiązkowości i odpowiedzialności oraz dbałości o higienę, przede wszystkim jamy ustnej.

Punkty Prawa Zucha, na które zwracamy szczególną uwagę, realizując sprawność „Śnieżnobiały uśmiech”:

- Zuch stara się być coraz lepszy.
- Zuch pamięta o swoich obowiązkach.

Przykładowe zadania dla młodszego zucha:

1. Przedstawiłem/am budowę jamy ustnej na ilustracji.
2. Zademonstrowałem/am, jak należy prawidłowo szczotkować zęby.
3. Odbylem/am wizytę u stomatologa w celu wykonania profilaktycznego przeglądu zębów.
4. Myję zęby regularnie. Założyłem/am dzienniczek szczotkowania zębów i uzupełniałem/am go przez trzy dni.
5. Wraz z rodzicem określiłem/am, jakie zdrowe przekąski mogę zabierać ze sobą do szkoły/na wycieczkę. Pilnowałem/am tych ustaleń przynajmniej przez tydzień.

Przykładowe zadania dla starszego zucha:

1. Wykonałem/am plakat przedstawiający budowę jamy ustnej.
2. Nauczyłem/am młodszego zucha/kolegę/koleżankę, jak prawidłowo szczotkować zęby.
3. Myję zęby regularnie. Założyłem/am dzienniczek szczotkowania zębów uzupełniałem/am go systematycznie (przynajmniej dwa razy dziennie) przez pięć dni.
4. Wraz z rodzicem określiłem/am, jakie zdrowe przekąski mogę zabierać ze sobą do szkoły/na wycieczkę. Pilnowałem/am tych ustaleń przynajmniej przez dwa tygodnie.
5. Odbylem/am wizytę u stomatologa w celu wykonania profilaktycznego przeglądu zębów.

ZŁOTA RĄCZKA

Wymagania:

1. Bezpiecznie posługuję się podstawowymi narzędziami (np. młotkiem, śrubokrętem, nożyczkami).
2. Potrafię wykonać proste użytkowe przedmioty.
3. Potrafię odnawiać zniszczone drobne sprzęty/przedmioty.
4. Wiem, gdzie naprawić zepsute sprzęty oraz czym zajmują się niektórzy rzemieślnicy (np. stolarz, elektryk, ślusarz).
5. Zbieram rzeczy, które mogą przydać się do majsterkowania (sznurki, szpulki, drut itp.).

Wskazówki dla kadry ruchowej:

Zuch „Złota rączka” potrafi naprawić zepsute urządzenie, odnowić zniszczone sprzęty i wyczarować „coś z niczego”. Lubi majsterkować i kompletuje swój mały warsztat. Zadania uczą zucha cierpliwości, dokładności i zaradności. Wyrabiają zmysł estetyki i sprawność manualną.

Zuch „Złota rączka” może wykazać się zdolnościami i umiejętnościami podczas zdobywania przez gromadę prawie każdego tropu (przede wszystkim podczas majsterki).

Punkty Prawa Zucha, na które zwracamy szczególną uwagę, realizując sprawność „Złotej rączki”:

- Zuch pamięta o swoich obowiązkach.
- Wszystkim jest z zuchem dobrze.
- Zuch stara się być coraz lepszy.

Przykładowe zadania dla młodszego zucha:

1. Pod okiem osoby dorosłej wbitem/am gwóźdź.
2. Wykonałem/am prostą zabawkę z wybranych materiałów.
3. Odnowiłem/am i/lub naprawiłem/am drobny sprzęt/przedmiot mojej gromady lub w moim domu.
4. Przedstawiłem/am za pomocą pantomimy, czym zajmuje się stolarz, elektryk, ślusarz i szewc.
5. Zgromadziłem/am w swoim warsztacie różne przydatne przedmioty. Narysowałem/am je i opisałem/am, do czego można je wykorzystać.

Przykładowe zadania dla starszego zucha:

1. Pod okiem osoby dorosłej wbitem/am gwóźdź i wkręciłem/am śrubkę.
2. Wykonałem/am zabawkę z wybranych materiałów.
3. Przygotowałem/am element dekoracji zuchówki lub swojego pokoju.
4. Opowiedziałem/am zuchom z gromady, czym zajmuje się stolarz, elektryk, ślusarz, szewc, introligator i złotnik.
5. Zgromadziłem/am w swoim warsztacie różne przydatne przedmioty. Narysowałem/am je i opisałem/am, do czego można je wykorzystać.
6. Odnowiłem/am i/lub naprawiłem/am drobny sprzęt/przedmiot mojej gromady lub w moim domu.

PRZYRODNICZE

#bliskośćnatury #szacunekdoprzyrody #ekologia #natura #las
#cudnatury

HODOWCA/HODOWCZYNI KWIATÓW

Wymagania:

1. Znam różne rośliny ozdobne (domowe i ogrodowe).
2. Prowadzę małą hodowlę kwiatów doniczkowych.
3. Potrafię pielęgnować kwiaty. Wiem, kiedy się je sadi, przesadza i podlewa.
4. Potrafię prowadzić obserwacje kwiatów.
5. Potrafię ułożyć bukiet z kwiatów.

Wskazówki dla kadry zuchowej:

Sprawność uczy systematyczności i odpowiedzialności. Praktycznym sprawdzianem, czy zuch jest hodowcą kwiatów, może być np. przyniesienie samodzielnie wyhodowanej rośliny, zaprezentowanie dziennika hodowli roślin, wyhodowanie kwiatka lub przeprowadzenie dla innych dzieci konkursu na temat kwiatów.

Aby dalej rozwijać zainteresowania zucha, warto zaproponować inne sprawności przyrodnicze, np. „Zielarza/Zielarki” lub „Ptasiego opiekuna/Ptasiej opiekunki”.

Punkt Prawa Zucha, na który zwracamy szczególną uwagę, realizując sprawność „Hodowcy/Hodowczyni kwiatów”:

- Zuch pamięta o swoich obowiązkach.

Przykładowe zadania dla młodszego zucha:

1. Zasadziłem/am swoją roślinę doniczkową. Prowadziłem/am dzienniczek jej hodowli.
2. Razem z rodzicami wybrałem/am się do ogrodu botanicznego lub kwiaciarni. Tam dowiedziałem/am się, jaka jest różnica między kwiatami rosnącymi w mieszkaniu i na zewnątrz. Zapisalem/am zdobyte informacje.
3. Przez tydzień dbałem/am o wszystkie rośliny w moim domu.
4. Ułożyłem/am bukiet z co najmniej czterech gatunków kwiatów polnych. Samodzielnie go skomponowałem/am.

Przykładowe zadania dla starszego zucha:

1. Zasadziłem/am swoją roślinę doniczkową. Prowadziłem/am dzienniczek jej hodowli. Zapisywałem/am w nim ciekawe spostrzeżenia.
2. Razem z rodzicami wybrałem/am się do ogrodu botanicznego lub kwiaciarni. Tam dowiedziałem/am się, jakich warunków do życia potrzebują rośliny doniczkowe zimą, a jakich latem, jak często należy je podlewać, jakie są sposoby nawożenia roślin i które kwiaty należy zraszać. Zapisalem/am zdobyte informacje.
3. Przez tydzień dbałem/am o wszystkie rośliny w moim domu.
4. Ułożyłem/am bukiet z co najmniej czterech gatunków kwiatów. Umiem nazwać te kwiaty i wiem, gdzie można je znaleźć.

HODOWCA/HODOWCZYNI WARZYW I OWOCÓW

Wymagania:

1. Potrafię wyhodować owoc lub warzywo z nasion.
2. Potrafię prowadzić dzienniczek hodowli warzyw lub owoców.
3. Potrafię sadzić warzywa lub owoce.
4. Potrafię zbierać nasiona warzyw i owoców.
5. Potrafię pielęgnować warzywa i owoce. Wiem, kiedy się je sadzi, zbiera i podlewa.
6. Wiem, jakie są podobieństwa oraz różnice między warzywami i owocami.

Wskazówki dla kadry zuchowej:

Zdobywając sprawność, zuch wyrabia w sobie systematyczność i odpowiedzialność. Praktycznym sprawdzianem, czy zuch jest hodowcą warzyw i owoców, może być np. przyniesienie samodzielnie wyhodowanej rośliny, zaprezentowanie dziennika hodowli roślin, wyhodowanie warzywa lub przeprowadzenie dla innych zuchów konkursu na temat warzyw i owoców. Jeżeli zuch nie ma własnego ogrodu, może realizować zadania w warunkach domowych, uprawiając np. szczypiorek, fasolę lub truskawki.

Aby dalej rozwijać zainteresowania zucha, warto zaproponować inne sprawności przyrodnicze, np. „Hodowcy/Hodowczynie kwiatów” lub „Ptasiego opiekuna/Ptasiej opiekunki”.

Punkty Prawa Zucha, na które zwracamy szczególną uwagę, realizując sprawność „Hodowcy/Hodowczynie warzyw i owoców”:

- Zuch pamięta o swoich obowiązkach.
- Wszystkim jest z zuchem dobrze.

Przykładowe zadania dla młodszego zucha:

1. Zebrałem/am i wysuszyłem/am nasiona warzywa i owocu.
2. Zasadziłem/am owoc lub warzywo. Regularnie pielęgnowałem/am posadzoną roślinę, aż była gotowa do zbioru.
3. Założyłem/am i prowadzę dziennik hodowli. Rysuję w nim, jak rośnie posadzone przeze mnie warzywo lub owoc.
4. Odwiedziłem/am ogrodnika, który opowiedział mi o pielęgnacji warzyw i owoców. Swoją wizytę udokumentowałem/am zdjęciami.
5. Opowiedziałem/am drużynowemu, jakie są podobieństwa oraz różnice między warzywami i owocami.

Przykładowe zadania dla starszego zucha:

1. Zebrałem/am i wysuszyłem/am nasiona dwóch warzyw i owoców.
2. Zasadziłem/am owoc i warzywo. Regularnie je pielęgnuję. Efekty swojej pracy przedstawiłem/am podczas zbiórki gromady.
3. Założyłem/am i prowadzę dziennik hodowli. Zapisuję w nim swoje spostrzeżenia dotyczące posadzonego warzywa i owocu.
4. Odwiedziłem/am ogrodnika, który opowiedział mi o pielęgnacji warzyw i owoców. Wykonałem/am zdjęcia różnych warzyw i owoców. Przedstawiłem/am je swojej szóstce.
5. Opowiedziałem/am innym zuchom w kręgu rady, jakie są podobieństwa oraz różnice między warzywami i owocami.

HODOWCA/HODOWCZYNI ZWIERZĄT

Wymagania:

1. Wiem, jakie zwierzęta można hodować w domu i w gospodarstwie.
2. Potrafię opiekować się swoim zwierzęciem.
3. Znam zasady opieki i pielęgnacji swojego zwierzęcia.
4. Potrafię obserwować swoje zwierzę.

Wskazówki dla kadry zuchowej:

Zdobywając tę sprawność, zuch rozwija swoje zainteresowania przyrodnicze, wyrabia w sobie systematyczność i odpowiedzialność. Praktycznym sprawdzianem, czy zuch opiekuje się zwierzęciem, może być przyniesienie zdjęć (filmiku) pokazujących hodowane zwierzę, przedstawienie jego zwyczajów albo przeprowadzenie dla innych zuchów konkursu na temat zwierząt domowych. Aby dalej rozwijać zainteresowania zucha, warto zaproponować inne sprawności przyrodnicze, np. „Zielarza/Zielarki”, „Ptasiego opiekuna/Ptasiej opiekunki”, „Hodowcy/Hodowczyni kwiatów”.

Punkty Prawa Zucha, na które zwracamy szczególną uwagę, realizując sprawność „Hodowcy/Hodowczyni zwierząt”:

- Zuch pamięta o swoich obowiązkach.
- Wszystkim jest z zuchem dobrze.

Przykładowe zadania dla młodszego zucha:

1. Posiadam w domu zwierzę, którym opiekuję się wspólnie z rodzicami, np. daję mu jeść, wyprowadzam na dwór, często się z nim bawię.
2. Z pomocą rodziców znalazłem/am w książce lub Internecie informacje przydatne do opieki nad moim zwierzęciem.
3. Wspólnie z rodzicami przygotowałem/am miejsce dla zwierzęcia. Pomagam w jego sprzątanii.
4. Wykonałem/am prostą zabawkę dla mojego zwierzęcia.
5. Narysowałem/am moje zwierzę i opowiedziałem/am innym zuchom o jego zwyczajach (np. ile śpi, co lubi jeść, jak można się z nim bawić). Opowiedziałem/am też związaną z nim śmieszna historię.

Przykładowe zadania dla starszego zucha:

1. Posiadam w domu zwierzę, którym opiekuję się wspólnie z rodzicami. Mam stały obowiązek, np. daję mu jeść lub wyprowadzam na dwór.
2. Zebrałem/am z różnych źródeł informacje przydatne do opieki nad moim zwierzęciem.
3. Wspólnie z rodzicami przygotowałem/am miejsce dla mojego zwierzęcia. Pomagam w jego sprzątanii.
4. Wykonałem/am zabawkę lub inną przydatną rzecz dla mojego zwierzęcia.
5. Zrobiłem/am zdjęcia mojemu zwierzęciu. Pokazałem/am je innym zuchom i opowiedziałem/am im o jego zwyczajach (np. ile śpi, co lubi jeść, jak można się z nim bawić) oraz o tym, jak się nim zajmuję.

Wymagania:

1. Wiem, czym zajmuje się ekologia.
2. Potrafię poznawać i badać różne elementy środowiska.
3. Poznaję przyczyny zanieczyszczenia środowiska i wiem, co można zrobić, żeby je zminimalizować.
4. Interesuję się ekologią, podejmuję aktywności z tym związane.

Wskazówki dla kadry zuchowej:

Sprawność wspiera rozwój zainteresowań przyrodniczych oraz wyrabia ekologiczne nawyki zucha. Praktycznym sprawdzianem wykonania przez zucha zadań mogą być rysunki, zdjęcia i notatki z realizacji ekowyzwania.

Aby dalej rozwijać zainteresowania zucha, warto zaproponować inne sprawności przyrodnicze, np. „Zielarza/Zielarki”, „Ptasiego opiekuna/Ptasiej opiekunki”, „Hodowcy/Hodowczyni kwiatów”, „Hodowcy/Hodowczyni zwierząt” i „Przyjaciela/Przyjaciółki lasu”.

Punkty Prawa Zucha, na które zwracamy szczególną uwagę, realizując sprawność „Ekologa/Ekołożki”:

- Wszystkim jest z zuchem dobrze.
- Zuch stara się być coraz lepszy.

Przykładowe zadania dla młodszego zucha:

1. Opowiedziałem/am drużynowemu, jakie są przyczyny zanieczyszczenia środowiska.
2. Narysowałem/am, co można zrobić, żeby zmniejszyć zanieczyszczenie środowiska. Przedstawiłem/am swoją pracę w kręgu rady.
3. Brałem/am udział w wycieczce, np. do lasu, nad wodę, w góry. Poszukałem/am śladów zwierząt, przyjrzałem/am się mijanym po drodze roślinom. Narysowałem/am lub sfotografowałem/am to, co zaobserwowałem/am.
4. Podjąłem/Podjęłam ekowyzwanie. Przez siedem dni realizowałem/am po dwa postanowienia z listy (codziennie mogą być inne):
 - Zakręcałem/am wodę w czasie mycia zębów.
 - Segregowałem/am śmieci.
 - Nie wyrzuciłem/am żadnego jedzenia (np. drugiego śniadania w szkole).
 - Wyłączyłem/am niepotrzebne światło.
 - Podczas spaceru podniosłem/am śmieci z ziemi i wrzuciłem/am do kosza.
 - Wziąłem/Wzięłam krótki prysznic zamiast kąpieli.
5. Razem z rodzicami, z klasą lub gromadą wziąłem/wzięłam udział w akcji ekologicznej, np. sprzątaniu świata, sadzeniu drzew, zbiórce elektrośmieci.

Przykładowe zadania dla starszego zucha:

1. Opowiedziałem/am drużynowemu, jakie są przyczyny zanieczyszczenia środowiska i które z nich są najgroźniejsze.
2. Wykonałem/am plakat zachęcający do działań na rzecz ratowania środowiska naturalnego. Przedstawiłem/am go w kręgu rady.
3. Brałem/am udział w dwóch wycieczkach, np. do lasu, nad wodę, w góry. Poszukałem/am śladów zwierząt i przyjrzałem/am się mijanym po drodze roślinom. Narysowałem/am lub sfotografowałem/am to, co zaobserwowałem/am.
4. Podjąłem/Podjęłam ekowyzwanie. Przez siedem dni realizowałem/am przynajmniej dwa postanowienia z listy (codziennie mogą być inne):
 - Zakręcałem/am wodę w czasie mycia zębów.
 - Wyjmowałem/am ładowarkę od telefonu z kontaktu.
 - Segregowałem/am śmieci.
 - Pojechałem/am gdzieś na rowerze, autobusem lub poszedłem/poszłam pieszo.
 - Nie wyrzuciłem/am żadnego jedzenia (np. drugiego śniadania w szkole).
 - Nie wziąłem/wzięłam torebki foliowej lub nie kupiłem/am w szkolnym sklepiu niczego w plastikowym opakowaniu.
 - Wyłączyłem/am niepotrzebne światło.
 - Podczas spaceru podniosłem/am śmieci z ziemi i wrzuciłem/am do kosza.
 - Wziąłem/Wzięłam krótki prysznic zamiast kąpieli.
5. Razem z rodzicami, z klasą lub gromadą uczestniczyłem/am w akcji ekologicznej, np. sprzątaniu świata, sadzeniu drzew, zbiórce elektrośmieci. Opowiedziałem/am o tym w kręgu rady.

METEOROLOG/ METEOROLOŻKA

Wymagania:

1. Potrafię rozpoznać wystąpienie i wytłumaczyć powstawanie niektórych opadów i zjawisk atmosferycznych, np. deszczu, burzy, gradu, śniegu, mgły, tęczy, rosy.
2. Potrafię określić kierunek wiatru. Umieję odczytać wskazania termometru.
3. Potrafię przeprowadzić obserwacje meteorologiczne i zapisywać wyniki w kalendarzu pogody.
4. Znam przysłowia o pogodzie.
5. Potrafię przewidzieć pogodę na podstawie obserwacji zjawisk przyrody.

Wskazówki dla kadry zuchowej:

Sprawność jest przeznaczona dla zuchów zainteresowanych meteorologią i zjawiskami przyrodniczymi. Rozbudza ciekawość. Zwraca uwagę na przyrodę i zjawiska, które w niej zachodzą.

Sprawność jest szczególnie atrakcyjna podczas kolonii zuchowej, kiedy zuchy są zainteresowane stanem pogody na następny dzień. Zuch zdobywający sprawność może wtedy opowiedzieć o pogodzie, wyjaśnić powstawanie niektórych zjawisk meteorologicznych, np. mgły, rosy, deszczu, śniegu.

Aby dalej rozwijać zainteresowania przyrodnicze zucha, można zaproponować zdobywanie sprawności „Astronoma/Astronomki” (wpływ kosmosu na klimat Ziemi, zmiany pór roku itp.), „Ptasiego opiekuna/Ptasiej opiekunki” lub „Zielarza/Zielarki”.

Punkt Prawa Zucha, na który zwracamy szczególną uwagę, realizując sprawność „Meteorologa/Meteorolożki”:

- Zuch stara się być coraz lepszy.

Przykładowe zadania dla młodszego zucha:

1. Opowiedziałem/am drużynowemu o rodzajach zjawisk meteorologicznych i o tym, jak można je rozpoznać (deszcz, burza, grad, śnieg, mgła).
2. Poznałem/am co najmniej trzy przysłowia o pogodzie i wiem, co oznaczają.
3. Przez tydzień lub podczas wyjazdu z gromadą prowadziłem/am obserwacje meteorologiczne i zapisywałem/am wyniki w dzienniczku pogody, uwzględniając temperaturę, zjawiska pogodowe, opady i wiatr.
4. Oglądałem/am codziennie przez co najmniej tydzień prognozę pogody w telewizji lub Internecie i planowałem/am odpowiedni ubiór na następny dzień.
5. Podczas wyjazdu z gromadą przewidziałem/am pogodę na resztę dnia na podstawie własnych obserwacji.

Przykładowe zadania dla starszego zucha:

1. Zrobiłem/am wiatromierz lub deszczomierz.

-
2. Opowiedziałem/am innym ludziom o rodzajach zjawisk meteorologicznych, o tym, jak można je rozpoznać oraz jak powstają (deszcz, burza, grad, śnieg, mgła, tęcza, rosa).
 3. Poznałem/am co najmniej pięć przysłów o pogodzie i wiem, co oznaczają.
 4. Przez tydzień lub podczas wyjazdu z gromadą prowadziłem/am obserwacje meteorologiczne i zapisywałem/am wyniki w dzienniczku pogody, uwzględniając temperaturę, zjawiska pogodowe, opady, wiatr i temperaturę.
 5. Oglądałem/am codziennie przez co najmniej dwa tygodnie prognozę pogody w telewizji lub Internecie i planowałem/am odpowiedni ubiór na następny dzień.
 6. Podczas wyjazdu z gromadą przewidywałem/am pogodę na następny dzień na podstawie własnych obserwacji.

PRZYJACIEL/ PRZYJACIÓŁKA LASU

Wymagania:

1. Interesuję się lasem. Znam jego budowę.
2. Znam rodzaje lasów występujących w Polsce.
3. Znam popularne rośliny występujące w lesie. Potrafię je rozpoznać.
4. Znam owoce lasu występujące w okolicy. Wiem, które z nich nadają się do spożycia.
5. Znam zwierzęta zamieszkujące polskie lasy, potrafię rozpoznać ich ślady.
6. Znam zasady przebywania w lesie.

Wskazówki dla kadry ruchowej:

Zdobywając tę sprawność, zuch rozwija swoje zainteresowania przyrodnicze i zdobywa wiedzę o polskich lasach. Swoją makietę lasu zuch może przedstawić podczas realizacji w gromadzie tropu związanego z przyrodą.

Konieczny jest nadzór nad zuchem zdobywającym sprawność, gdyż dotyczy ona m.in. jadalnych owoców lasu. Jeśli kadra gromady nie ma wiedzy niezbędnej do ich rozpoznania, należy skonsultować się ze specjalistą i powierzyć mu kontrolę nad realizacją tego punktu. Ze względu na specyfikę zadań o fakcie zdobywania sprawności należy poinformować rodziców zucha.

Aby dalej rozwijać zainteresowania przyrodnicze zucha, można zaproponować zdobywanie sprawności „Ptasiego opiekuna/Ptasiej opiekunki”, „Zbieracza/Zbieraczki grzybów”, „Zielarza/Zielarki” i „Ekologa/Ekolożki”.

Punkty Prawa Zucha, na które zwracamy szczególną uwagę, realizując sprawność „Przyjaciela/Przyjaciółki lasu”:

- Wszystkim z zuchem jest dobrze.
- Zuch stara się być coraz lepszy.

Przykładowe zadania dla młodszego zucha:

1. Rozpoznałem/am rodzaje polskich lasów na ilustracjach.
2. Zebrałem/am liście i owoce najpopularniejszych drzew, które występują w lesie.
3. Zebrałem/am ilustracje przedstawiające mieszkańców lasu. Pokazałem/am je mojej szóstce.
4. Byłem/am na wycieczce w lesie w poszukiwaniu śladów mieszkających tam zwierząt. Przestrzegłem/am zasad zachowania w lesie. Wykonałem/am rysunek wybranych śladów.
5. Podczas wycieczki do lasu słuchałem/am odgłosów przyrody (ptaki, zwierzęta, szum drzew). Prowadziłem/am notatki z obserwacji.
6. Wykonałem/am plakat przedstawiający warstwy lasu i omówiłem/am go w kręgu rady.
7. Znam owoce lasu. Wiem, które z nich są jadalne. Opowiedziałem/am o nich drużynowemu/drużynowej.

Przykładowe zadania dla starszego zucha:

1. Rozpoznałem/am rodzaje polskich lasów na ilustracjach lub w terenie.
2. Zebrałem/am i opisałem/am liście drzew rosnących w lasach.

-
3. Zebrałem/am ilustracje przedstawiające mieszkańców lasu. Sfotografowałem/am przynajmniej jedno leśne zwierzę. Pokazałem/am zdjęcie mojej szóstce.
 4. Byłem/am na wycieczce w lesie w poszukiwaniu śladów mieszkających tam zwierząt. Przestrzegałem/am zasad zachowania w lesie. Posprzątałem/am las ze znalezionych śmieci.
 5. Podczas wycieczki do lasu słuchałem/am odgłosów przyrody (ptaki, zwierzęta, szum drzew). Zrobiłem/am notatki z obserwacji.
 6. Wykonałem/am plakat lub makietę przedstawiającą las. Opisałem/am warstwy lasu oraz ich mieszkańców. Przedstawiłem/am to w kręgu rady.
 7. Znam owoce lasu. Wiem, gdzie można je wykorzystać i jakie potrawy można z nich przyrządzić. Opowiedziałem/am o tym drużynowemu.

PTASI OPIEKUN/ PTASIA OPIEKUNKA

Wymagania:

1. Interesuję się ptakami.
2. Potrafię rozpoznać i nazwać niektóre ptaki.
3. Potrafię opiekować się ptakami.
4. Potrafię obserwować ptaki.
5. Wiem, co zrobić, gdy znajdę rannego ptaka.
6. Potrafię rozpoznać pióra ptaków.

Wskazówki dla kadry zuchowej:

Zdobywając tę sprawność, zuch rozwija zainteresowania przyrodnicze i uczy się systematyczności (należy uświadomić mu, że dokarmianie ptaków nie może skończyć się wraz ze zdobyciem sprawności, lecz trzeba prowadzić je do wiosny).

Aby dalej rozwijać zainteresowania przyrodnicze zucha, można zaproponować zdobywanie sprawności „Przyjaciela/Przyjaciółki lasów”, „Zbieracza/Zbieraczki grzybów”, „Zielarza/Zielarki” i „Ekologa/Ekolożki”.

Punkty Prawa Zucha, na które zwracamy szczególną uwagę, realizując sprawność „Ptasiego opiekuna/Ptasiej opiekunki”:

- Wszystkim jest z zuchem dobrze.
- Zuch stara się być coraz lepszy.

Przykładowe zadania dla młodszego zucha:

1. Zebrałem/am ilustracje, widokówki z ptakami lub ptasie pióra. Pokazałem/am je na zbiórce gromady.
2. Rozpoznałem/am trzy gatunki ptaków na ilustracjach lub na żywo.
3. Wykonałem/am zawieszkę z karmą dla ptaków i powiesiłem/am ją na drzewie.
4. Byłem/am na wycieczce w parku lub w lesie i uważnie obserwowałem/am ptaki. Zrobiłem/am notatki z obserwacji.
5. Narysowałem/am ptaka lub sfotografowałem/am go. Prawidłowo go nazwałem/am.

Przykładowe zadania dla starszego zucha:

1. Zebrałem/am ilustracje przedstawiające ptaki. Pokazałem/am je na zbiórce gromady.
2. Rozpoznałem/am pięć gatunków ptaków na ilustracjach lub na żywo.
3. Wykonałem/am karmnik dla ptaków i regularnie je dokarmiłem/am odpowiednim pożywieniem.
4. Byłem/am na wycieczce w parku lub w lesie i uważnie obserwowałem/am ptaki. Prowadziłem/am notatki z obserwacji.
5. Narysowałem/am ptaka lub sfotografowałem/am go. Prawidłowo go nazwałem/am i powiedziałem/am, w jakim siedlisku żyje (w lesie, na łące, nad wodą).
6. Narysowałem/am lub sfotografowałem/am pióra 5 ptaków i podpisałem/am, do jakich gatunków należą.

ZBIERACZ/ZBIERACZKA GRZYBÓW

Wymagania:

1. Potrafię rozpoznać pospolite grzyby jadalne i trujące.
2. Interesuję się grzybami, podejmuję aktywności z tym związane.
3. Wiem, do czego można wykorzystać grzyby. Znam warunki ich przechowywania i suszenia.
4. Wiem, jakie jest znaczenie grzybów trujących w przyrodzie i dlaczego nie wolno ich niszczyć.
5. Znam miejsca charakterystyczne dla określonych grzybów. Potrafię zbierać je, nie niszcząc grzybni i ściółki.
6. Odpowiednio ubieram się na grzybobranie.

Wskazówki dla kadry ruchowej:

Sprawności „Zbieracza grzybów” nie należy zdobywać w grupie. Drużynowy musi być bardzo ostrożny i jeśli nie jest znawcą grzybów, lepiej niech kontrolę nad jej zdobywaniem przekaze rodzicom zucha.

Zuchom, które zdobywają tę sprawność, należy zwrócić uwagę nie tylko na spożywcze znaczenie grzybów, ale również na ich rolę w przyrodzie. Wiąże się to z poznaniem chronionych i rzadkich gatunków grzybów, które należy otoczyć opieką.

Punkt Prawa Zucha, na który zwracamy szczególną uwagę, realizując sprawność „Zbieracza/Zbieraczki grzybów”:

- Zuch stara się być coraz lepszy.

Przykładowe zadania dla młodszego zucha:

1. Uczestniczyłem/am w grzybobraniu, dbając o odpowiedni ubiór i ekwipunek.
2. Rozpoznałem/am trzy gatunki grzybów na ilustracjach lub na żywo.
3. Prawidłowo zbierałem/am grzyby, nie niszcząc grzybni i ściółki. Sfotografowałem/am lub narysowałem/am moją najwspanialszą zdobycz oraz prawidłowo ją nazwałem/am.
4. Wymieniłem/am dwie potrawy, które można przyrządzić z grzybów. Pomogłem/am przyrządzić jedną z nich.
5. Przygotowałem/am plakat dotyczący bezpiecznego zbierania grzybów.

Przykładowe zadania dla starszego zucha:

1. Uczestniczyłem/am w grzybobraniu, dbając o odpowiedni ubiór i ekwipunek.
2. Rozpoznałem/am trzy gatunki grzybów na ilustracjach lub na żywo.
3. Prawidłowo zbierałem/am grzyby, nie niszcząc grzybni i ściółki. Sfotografowałem/am lub narysowałem/am moją najwspanialszą zdobycz oraz prawidłowo ją nazwałem/am.
4. Wymieniłem/am trzy potrawy, które można przyrządzić z grzybów. Pomogłem/am przyrządzić jedną z nich.
5. Pomogłem/am w suszeniu grzybów.
6. Wykonałem/am własny atlas grzybów.
7. Przedstawiłem/am w plastycznej formie innym zuchom, jak wyglądają grzyby trujące, wyjaśniłem/am, dlaczego nie wolno ich zbierać ani niszczyć.

ZIELARZ/ ZIELARKA

Wymagania:

1. Interesuję się zielarstwem. Podejmuję aktywności z tym związane.
2. Wiem, kiedy i gdzie należy zbierać zioła.
3. Potrafię korzystać z atlasu roślin leczniczych.
4. Prowadzę i wciąż wzbogacam własny zielnik.
5. Potrafię wykorzystać zebrane zioła.
6. Znam rośliny jadalne, lecznicze i trujące.

Wskazówki dla kadry zuchowej:

Sprawność uczy dokładności, staranności i odpowiedzialności. Polecana jest dla zuchów interesujących się przyrodą, lubiących działania plastyczne i interesujących się kucharzeniem.

Zuch „Zielarz/Zielarka” potrafi rozpoznać wiele roślin. Wie, kiedy zbiera się poszczególne zioła, jak się je suszy i przechowuje. Potrafi wskazać ich właściwości.

Istotny jest nadzór nad zuchem zdobywającym sprawność, ponieważ dotyczy ona roślin leczniczych i trujących. Jeśli drużynowy nie zna się na ziołach, kontrolę nad zdobywaniem sprawności musi powierzyć specjaliście. O fakcie zdobywania sprawności należy poinformować rodziców zucha.

Zuchowi, który interesuje się zielarstwem, można zaproponować także zdobywanie sprawności „Hodowcy/Hodowczyni kwiatów”.

Punkty Prawa Zucha, na które zwracamy szczególną uwagę, realizując sprawność „Zielarza/Zielarki”:

- Zuch pamięta o swoich obowiązkach.
- Zuch stara się być coraz lepszy.
- Wszystkim jest z zuchem dobrze.

Przykładowe zadania dla młodszego zucha:

1. Zaprezentowałem/am zuchom dwa najpopularniejsze zioła, ich sposób wykorzystania oraz właściwości.
2. Umiem wyszukać informacje o interesującej mnie roślinie. Przedstawiłem/am je zuchom.
3. Przygotowałem/am i wciąż wzbogacam mój zielnik.
4. Wykonałem/am napar z mięty, rumianku lub lipy.
5. Wyszukałem/am i zaprezentowałem/am gromadzie zdjęcia ziół trujących, których należy unikać.

Przykładowe zadania dla starszego zucha:

1. Zaprezentowałem/am innym zuchom trzy popularne zioła, ich sposób wykorzystania oraz właściwości.
2. Umiem wyszukać informacje o interesującej mnie roślinie. Opowiedziałem/am o tym w kręgu rady.
3. Przygotowałem/am i wciąż wzbogacam mój zielnik. Opowiedziałem/am o nim i pokazałem/am go innym zuchom.
4. Przygotowałem/am napar z mięty, rumianku lub lipy.
5. Wykonałem/am tablice/plakat przedstawiające wybrane trzy zioła i rośliny trujące, na które możemy natrafić podczas leśnych wycieczek.

NAUKOWO-HOBBYSTYCZNE

ciekawośćświata #różnorodność #kultura #nauka
#pracanadsobą #zawody #pasje #pomysłowość

ASTRONOM/ ASTRONOMKA

Wymagania:

1. Wiem, czym są wschód i zachód słońca oraz fazy księżyca.
2. Znam budowę układu słonecznego.
3. Wiem, co to jest Gwiazda Polarna oraz potrafię ją wskazać.
4. Potrafię wskazać Wielką Niedźwiedzicę i inne wybrane gwiazdozbiory.
5. Znam osiągnięcia Mikołaja Kopernika lub innego sławnego astronoma.
6. Byłem/am w planetarium/obserwatorium astronomicznym lub obejrzałem/am w atlasie/Internecie mapę nieba.

Wskazówki dla kadry zuchowej:

Sprawność jest przeznaczona dla zuchów, które lubią obserwować niebo i interesują się wszechświatem. Sprawność doskonale nadaje się na kolonię, podczas której można dokonywać wspólnych obserwacji, a także wykorzystać wiedzę zucha przy poznawaniu nieba przez inne dzieci.

Aby dalej rozwijać zainteresowania zucha, warto zaproponować sprawność „Meteorologa/ Meteorolożki”.

Punkt Prawa Zucha, na który zwracamy szczególną uwagę, realizując sprawność „Astronoma/ Astronomki”:

- Zuch stara się być coraz lepszy.

Przykładowe zadania dla młodszego zucha:

1. Dowiedziałem/am się, jakie są fazy księżyca.
2. Przez tydzień prowadziłem/am regularne obserwacje nieba. Rysowałem/am w dzienniku obserwacji, jak wygląda niebo i księżyc.
3. Wykonałem/am plakat lub konstrukcję przestrzenną układu słonecznego, którą zaprezentowałem/am w kręgu rady.
4. Poznałem/am postać Mikołaja Kopernika. Opowiedziałem/am o nim drużynowemu/ drużynowej.
5. Wskazałem/am na niebie gwiazdozbiór Wielkiej Niedźwiedzicy oraz jeden inny wybrany gwiazdozbiór.
6. Wskazałem/am na niebie Gwiazdę Polarną.
7. Byłem/am w planetarium/obserwatorium astronomicznym lub obejrzałem/am w atlasie/ Internecie mapę nieba.

Przykładowe zadania dla starszego zucha:

1. Prowadziłem/am regularne obserwacje nieba przez tydzień. Zapisalem/am każdego dnia, o której godzinie był wschód i zachód słońca oraz określiłem/am fazy księżyca.
2. Wykonałem/am konstrukcję przestrzenną układu słonecznego. Zaprezentowałem/am ją w kręgu rady.
3. Wskazałem/am na niebie gwiazdozbiór Wielkiej Niedźwiedzicy i dwa inne wybrane gwiazdozbiory.

-
4. Wskazałem/am Gwiazdę Polarną oraz poznałem/am trzy ciekawostki na jej temat, które opowiedziałem/am w kręgu rady.
 5. Poznałem/am postać wybranego astronoma. Opowiedziałem/am o nim drużynowemu/drużynowej.
 6. Byłem/am w planetarium/obserwatorium astronomicznym lub obejrzałem/am w atlasie/Internecie mapę nieba.
-

Wymagania:

1. Potrafię przeprowadzić doświadczenia, opisać ich przebieg oraz wnioski. Swoją wiedzę dzielę się z innymi.
2. Umiem dbać o bezpieczeństwo podczas wykonywania doświadczeń. Niebezpieczne doświadczenia przeprowadzam z pomocą osoby dorosłej.
3. Pogłębiam swoją wiedzę. Wiem, gdzie szukać odpowiedzi na pytania, które mnie zastanawiają.
4. Potrafię wymienić nazwiska wybranych naukowców i powiedzieć, czym się zajmowali.
5. Widziałem/am pokaz doświadczeń naukowych na żywo lub w Internecie.

Wskazówki dla kadry wychowawczej:

Sprawność wprowadza zucha w pasjonujący świat nauki, doświadczeń i eksperymentów. Jest przeznaczona przede wszystkim dla starszych dzieci, które interesują się mechanizmami rządzącymi światem. Pozwala na bogaty zakres działań – przedmiotem podejmowanych doświadczeń może zostać każdy element naszego otoczenia.

Punkty Prawa Zucha, na które zwracamy szczególną uwagę, realizując sprawność „Badacza/Badaczki”:

- Zuch pamięta o swoich obowiązkach.
- Zuch stara się być coraz lepszy.

Przykładowe zadania dla młodszego zucha:

1. Przeprowadziłem/am przynajmniej dwa doświadczenia. Opisałem/am je w swoim dzienniku badań.
2. Zaprezentowałem/am gromadzie wybrane doświadczenie. Opowiedziałem/am, co ono ukazuje i jakie wnioski z niego płyną.
3. Opowiedziałem/am zuchom z gromady, jak należy przygotować się do prowadzenia doświadczeń i jakie środki bezpieczeństwa zachować.
4. Interesuję się światem i zachodzącymi w nim zjawiskami. Znalazłem/am odpowiedzi na trzy zajmujące mnie pytania. Opowiedziałem/am o tym w kręgu rady.
5. Znam nazwiska co najmniej jednego polskiego i jednego zagranicznego naukowca. Wiem, czym się zajmowali i czego dokonali. Opowiedziałem/am o nich drużynowemu.
6. Odwiedziłem/am centrum nauki/eksperymentarium lub obejrzałem/am w Internecie pokaz doświadczeń.

Przykładowe zadania dla starszego zucha:

1. Przeprowadziłem/am przynajmniej trzy doświadczenia. Opisałem/am je w swoim dzienniku badań, który zaprezentowałem/am w kręgu rady.
2. Wykonałem/am dla zuchów dwa wybrane doświadczenia. Opowiedziałem/am, co ukazują i jakie wnioski z nich płyną.
3. Opowiedziałem/am zuchom z gromady, jak należy przygotować się do prowadzenia doświadczeń i jakie środki bezpieczeństwa zachować.

-
4. Interesuję się światem i zachodzącymi w nim zjawiskami. Znalazłem/am odpowiedzi na pięć zajmujących mnie pytań. Wynikiem mojej pracy podzieliłem/am się w kręgu rady, prezentując go w wybranej formie (plakat, opowieść, zdjęcia, prezentacja).
 5. Znam nazwiska co najmniej dwóch polskich i dwóch zagranicznych naukowców. Wiem, czym się zajmowali i czego dokonali. Wykonałem/am plakaty prezentujące ich sylwetki lub opisałem/am ich w moim dzienniku badań.
 6. Odwiedziłem/am centrum nauki/eksperymentarium lub obejrzałem/am w Internecie pokaz doświadczeń.

BAJARZ/ BAJARKA

Wymagania:

1. Wiem, czym różni się bajka od legendy.
2. Potrafię przełożyć swoje wyobrażenia po wysłuchanej/przeczytanej historii na ilustrację. Znam wybrane baśnie H. Ch. Andersena lub wybrane utwory polskich autorów, np. Marii Kownackiej, Marii Konopnickiej, Hanny Januszewskiej, Jana Brzechwy.
3. Wiem, czym jest morał i że wypływa on z każdej baśni lub bajki.
4. Potrafię wykorzystać treści bajek w krótkich inscenizacjach.

Wskazówki dla kadry zuchowej:

Zuch „Bajarz/Bajarka” chętnie czyta i opowiada bajki. Oprócz utworów z kanonu literatury dziecięcej warto zaproponować mu bajki i baśnie współczesnych autorów. Zuchy zdobywające tę sprawność na kolonii mogą opowiadać bajki na dobranoc.

Zuch, który lubi przede wszystkim czytać, może następnie zdobywać sprawność „Przyjaciela/Przyjaciółki książki”, a zuch, który chętnie rysuje sprawność „Plastyka/Plastyczki”.

Punkty Prawa Zucha, na które zwracamy szczególną uwagę, realizując sprawność „Bajarza/Bajarki”:

- Wszystkim jest z zuchem dobrze.
- Zuch stara się być coraz lepszy.

Przykładowe zadania dla młodszego zucha:

1. Dowiedziałem/am się, czym jest legenda i czym jest bajka. Porozmawiałem/am o tym z drużynowym/drużynową.
2. Samodzielnie lub przy pomocy osoby dorosłej przeczytałem/am dwie wybrane bajki. Poznane historie streściłem/am w kręgu rady zuchom i wskazałem/am, jaki jest ich morał.
3. Samodzielnie lub przy pomocy osoby dorosłej przeczytałem/am wybraną baśń Hansa Christiana Andersena. Wykonałem/am ilustrację dowolnego fragmentu.
4. Wraz ze swoją szóstką stworzyłem/am krótką scenkę na podstawie fabuły wybranej bajki lub baśni.

Przykładowe zadania dla starszego zucha:

1. Mam swoją ulubioną bajkę, wykonałem/am do niej ilustrację. Znam jej autora.
2. Wiem, czym jest legenda i czym jest bajka. Opowiedziałem/am, co je charakteryzuje. Podałem/am po jednym tytule bajki i legendy.
3. Przeczytałem/am trzy baśnie Hansa Christiana Andersena lub książki któregoś z polskich autorów, np. Marii Konopnickiej, Marii Kownackiej, Hanny Januszewskiej, Jana Brzechwy. Poznane historie streściłem/am zuchom w kręgu rady.
4. Wymyśliłem/am krótką inscenizację zawierającą morał, którą wraz ze swoją szóstką zaprezentowałem/am na zbiórce gromady.

FOTOAMATOR/ FOTOAMATORKA

Wymagania:

1. Wiem, jak jest zbudowany aparat fotograficzny.
2. Potrafię prawidłowo robić zdjęcia swoim aparatem lub telefonem.
3. Potrafię znaleźć atrakcyjny kadr do uchwycenia w formie zdjęcia. Umiem przerabiać zdjęcia za pomocą aplikacji dostępnych w telefonach komórkowych lub innych urządzeniach elektronicznych.

Wskazówki dla kadry zuchowej:

Zuch „Fotoamator/Fotoamatorka” może być fotografem gromady lub opiekować się albumem fotograficznym rodziny bądź gromady. Zadania na sprawność może realizować podczas wypraw gromady, dokumentując ciekawe wydarzenia na zbiórkach i pomagając w prowadzeniu kroniki lub strony internetowej.

Zuch zdobywający tę sprawność powinien nauczyć się korzystać z różnych rodzajów aparatów, nie tylko tradycyjnych.

Punkty Prawa Zucha, na które zwracamy szczególną uwagę, realizując sprawność „Fotoamatora/Fotoamatorki”:

- Zuch stara się być coraz lepszy.
- Zucha pamięta o swoich obowiązkach.

Przykładowe zadania dla młodszego zucha:

1. Znam budowę tradycyjnego aparatu fotograficznego. Nazwałem/am jego pięć elementów i wyjaśniłem/am, jaką pełnią funkcję.
2. Prawidłowo wykonałem/am dwa zdjęcia o różnej tematyce i zaprezentowałem/am je w gromadzie.
3. Zrobiłem/am zdjęcie do kroniki gromady/na stronę internetową gromady.
4. Za pomocą aplikacji dostępnej w telefonie komórkowym lub innym urządzeniu elektronicznym przerobiłem/am zrobione przez siebie zdjęcie (kadrowanie, przycinanie, zmiana filtru). Różnice *przed i po* pokazałem/am drużynowemu/drużynowej.

Przykładowe zadania dla starszego zucha:

1. Znam budowę tradycyjnego aparatu fotograficznego. Przygotowałem/am plakat prezentujący budowę aparatu i przedstawiłem/am go na zbiórce.
2. Prawidłowo wykonałem/am trzy zdjęcia o różnej tematyce. Odpowiednio je wykadrowałem/am.
3. Przerobiłem/am trzy zrobione przez siebie zdjęcia za pomocą aplikacji dostępnej w telefonie komórkowym lub innym urządzeniu elektronicznym (kadrowanie, przycinanie, zmiana filtru). Różnice *przed i po* pokazałem/am drużynowemu/drużynowej.
4. Podczas zbiórki gromady pełniłem/am rolę fotografa/fotografki. Wykonane przeze mnie zdjęcia zostały opublikowane na stronie internetowej gromady lub w kronice gromady.

FRYZJER/FRYZJERKA

Wymagania:

1. Wiem, na czym polega praca fryzjera/fryzjerki i znam ścieżkę prowadzącą do tego zawodu.
2. Znam narzędzia wykorzystywane w salonie fryzjerskim. Potrafię ułożyć według własnego pomysłu fryzurę z długich, średnich i krótkich włosów. Wiem, jak właściwie pielęgnować włosy i skórę głowy.
3. Potrafię wykorzystywać dodatki i ozdoby do włosów w przygotowywanych przeze mnie fryzurach.

Wskazówki dla kadry zuchowej:

Sprawność wspiera rozwój umiejętności manualnych, wyobraźni i poczucia estetyki, a także zwraca uwagę na potrzebę zachowania higieny i schludnego wyglądu. Zuchy mogą ją zdobywać podczas kolonii lub na biwaku, kiedy w pewnym stopniu samodzielnie dbają o higienę głowy i estetykę swojego uczesania.

Zuchom zainteresowanym sprawami higieny można następnie polecić sprawność „Higienisty/Higienistki”.

Punkty Prawa Zucha, na które zwracamy szczególną uwagę, realizując sprawność „Fryzjera/Fryzjerki”:

- Zuch pamięta o swoich obowiązkach.
- Wszystkim jest z zuchem dobrze.
- Zuch stara się być coraz lepszy.

Przykładowe zadania dla młodszego zucha:

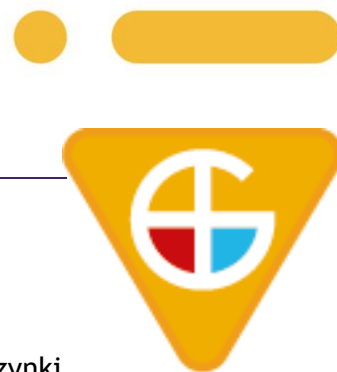
1. Byłem/am u fryzjera/fryzjerki i obserwowałem/am jego/jej pracę, a także dowiedziałem/am się, jaką drogę przeszedł/przeszła, aby wykonywać ten zawód.
2. Wiem, jakich narzędzi i urządzeń używa fryzjer/fryzjerka w swojej pracy oraz do czego służy każde z nich. Narysowałem/am je i zaprezentowałem/am zuchom w szóstce.
3. Ułożyłem/am fryzurę z włosów krótkich, średnich i długich.
4. Własnoręcznie wykonałem/am ozdobę do włosów, którą następnie wykorzystałem/am w zrobionej przez siebie fryzurze.
5. Wiem, jak dbać o włosy i skórę głowy. Opowiedziałem/am o tym zuchom z gromady.
6. Umiem się samodzielnie uczesać. Na biwaku lub kolonii zuchowej czesałem/am się sam/a każdego ranka.

Przykładowe zadania dla starszego zucha:

1. Byłem/am u fryzjera/fryzjerki i obserwowałem/am jego/jej pracę, a także dowiedziałem/am się, jaką drogę przeszedł/przeszła, aby wykonywać ten zawód. Zdobytą wiedzę podzieliłem/am się z zuchami z mojej szóstki.
2. Wiem, jakich narzędzi i urządzeń używa fryzjer oraz do czego one służą. Narysowałem/am je i opowiedziałem/am o nich zuchom w szóstce.

-
3. Własnoręcznie wykonałem/am ozdobę do włosów, którą następnie wykorzystałem/am w zrobionej przez siebie fryzurze.
 4. Ułożyłem/am po dwie fryzury z włosów krótkich, średnich i długich.
 5. Wiem, jak dbać o włosy i skórę głowy. Znam podstawowe kosmetyki do pielęgnacji i higieny. Opowiedziałem/am o pielęgnacji włosów zuchom z mojej gromady.
 6. Umiem się samodzielnie uczesać. Na biwaku lub kolonii zuchowej czesałem/am się sam/a każdego ranka.

GEOPOSZUKIWACZ/ GEOPOSZUKIWACZKA

Wymagania:

1. Wiem, co to jest geocaching.
2. Zapoznałem/am się z kodeksem geocachera.
3. Potrafię, z pomocą osoby dorosłej, odnaleźć ukryte skrzynki i zarejestrować je w serwisie internetowym.
4. Wiem, jakie ciekawe miejsce lub budowle znajdują się w okolicy mojego miejsca zamieszkania.

Wskazówki dla kadry zuchowej:

To sprawność dla zuchów, które chcą być współczesnymi poszukiwaczami skarbów. Podczas jej zdobywania młodzi odkrywcy uczą się dostrzegać piękno otaczającego świata i zwracać uwagę na zabytki. Korzystają z uroków natury, żyjąc z nią w zgodzie. Perspektywa odnalezienia skarbu jest dla nich dodatkową motywacją do działania.

Zuchy mogą zdobywać sprawność „Geoposzukiwacza/Geoposzukiwaczki” podczas realizacji w gromadzie tropów turystycznych i kulturoznawczych.

Punkty Prawa Zucha, na które zwracamy szczególną uwagę, realizując sprawność „Geoposzukiwacza/Geoposzukiwaczki”:

- Zuch kocha Polskę i czyni dobro.
- Wszystkim jest z zuchem dobrze.
- Zuch stara się być coraz lepszy.

Przykładowe zadania dla młodszego zucha:

1. Opowiedziałem/am zuchom z mojej szóstki, czym jest geocaching.
2. Zapoznałem/am się z kodeksem geocachera i zaprezentowałem/am graficznie jego treść. Odnalazłem/am skrzynkę i opowiedziałem/am w kręgu rady, co się w niej znajdowało.
3. Zaprezentowałem/am gromadzie ciekawe miejsce lub budowlę znajdujące się w okolicy mojego domu. Uzasadniłem/am, dlaczego warto je odwiedzić.
4. Wiem, gdzie należy zgłaszać odnalezienie skrzynek. Samodzielnie lub z pomocą dorosłego zarejestrowałem/am znalezioną skrzynkę.

Przykładowe zadania dla starszego zucha:

1. Opowiedziałem/am zuchom z mojej gromady, czym jest geocaching, GPS oraz współrzędne geograficzne.
2. Zapoznałem/am się z kodeksem geocachera i zaprezentowałem/am graficznie jego treść.
3. Odnalazłem/am trzy skrzynki, które zarejestrowałem/am w serwisie internetowym. Opowiedziałem/am w kręgu rady, co się w nich znajdowało.
4. Zaprezentowałem/am gromadzie trzy ciekawe miejsce lub budowle znajdujące się w okolicy mojego domu. Uzasadniłem/am, dlaczego warto je odwiedzić.
5. Samodzielnie przygotowałem/am skrzynkę. Umieściłem/am ją w wybranym miejscu i zarejestrowałem/am na stronie internetowej.

GEOGRAF/ GEOGRAFKA

Wymagania:

1. Znam geografię Polski.
2. Znam i umiem wyznaczyć kierunki świata.
3. Poznaję świat i jego zróżnicowanie.
4. Znam najbliższą okolicę i umiem odnaleźć się w miejscu, w którym przebywam.

Wskazówki dla kadry zuchowej:

Sprawność wprowadza w świat podróży i przyrody, a także spotkania z geografią. Zuch „Geograf/Geografka” potrafi dostrzec piękno naturalnego środowiska, docenia znaczenie lądów, mórz i oceanów. Zuch zdobywa wiedzę o żyjących tam organizmach, topografii, a także kartografii.

Sprawność ukazuje, że wiedza o świecie jest szalenie ciekawa i otwiera go przed nami. Sprawność jest przeznaczona dla wszystkich zuchów. Można ją zdobywać w ciągu roku lub podczas kolonii zuchowej. Podczas jej zdobywania młodzi odkrywcy uczą się dostrzegać piękno otaczającego świata i zwracać uwagę na zabytki oraz korzystać z uroków natury, żyjąc z nią w zgodzie.

Punkt Prawa Zucha, na które zwracamy szczególną uwagę, realizując sprawność „Geografa/Geografki”:

- Zuch kocha Polskę i czyni dobro.
- Zuch stara się być coraz lepszy.

Przykładowe zadania dla młodszego zucha:

1. Wskazałem/am na mapie najdłuższą rzekę Polski, największe jezioro Polski oraz naj- wyższy szczyt Polski.
2. Opowiedziałem/am swojej szóstce, gdzie w najbliższej okolicy znajduje się atrakcja związana ze środowiskiem naturalnym.
3. Pokazałem/am na zbiorce gromady co najmniej jeden sposób na określenie kierunku północnego bez użycia kompasu.
4. Wziąłem/Wzięłam udział w zwiadzie swojej najbliższej okolicy. Wiem, jak dojść do szkoły i sklepu.
5. Wymieniłem/am co najmniej trzy kraje sąsiadujące z Polską i ich stolice.

Przykładowe zadania dla starszego zucha:

1. Wskazałem/am na mapie 3 główne rzeki Polski, 3 największe jeziora Polski i 3 pasma górskie.
2. Opowiedziałem/am oraz wskazałem/am na mapie, gdzie w najbliższej okolicy znajduje się atrakcja związana ze środowiskiem naturalnym.
3. Pokazałem/am na zbiorce gromady co najmniej dwa sposoby na określenie kierunku północnego bez użycia kompasu.
4. Narysowałem/am mapę najbliższej okolicy, z uwzględnieniem miejsc, które moim zdaniem są warte odwiedzenia.

-
5. Wymieniłem/am wszystkie kraje sąsiadujące z Polską i ich stolice.
 6. Przeprowadziłem/am wywiad z członkami rodziny, aby poznać nazwy co najmniej sześciu krajów i dowiedzieć się, jakimi językami mówią ich mieszkańcy.

Wymagania:

1. Umiem bezpiecznie korzystać z Internetu.
2. Rozróżniam świat wirtualny od rzeczywistego.
3. Znam zasady netykiety.
4. Umiem znaleźć odpowiednie informacje w Internecie.
5. Umiem rozsądnie korzystać z informacji znalezionych w Internecie.

Wskazówki dla kadry wychowawczej:

Sprawność jest dla zuchów, które już zaczynają korzystać z Internetu. Nie chodzi o to, by je zachęcać, a nauczyć bezpiecznego korzystania. Rekomendujemy, by na wstępie ustalić z rodzicami/opiekunami, czy zuch może zdobywać sprawność „Internauty/Internautki”.

Zuch „Internauta/Internautka” wie, że Internet to źródło wiedzy, inspiracji i rozrywki. Potrafi znaleźć odpowiedzi na proste pytania. Warto zwrócić uwagę, które umiejętności dany zuch już posiada a gdzie ma braki. Zucha zdobywającego tę sprawność można zaangażować w przygotowanie zbiórki i poprosić o wyszukanie ciekawostek dotyczących jej tematu.

Wskazując zuchom zadania związane z działalnością w sieci, należy wziąć pod uwagę obowiązujące przepisy. Nie wolno proponować im zadań niezgodnych z prawem (np. dzieci w wieku wychowawczym nie mogą posiadać konta na portalach społecznościowych), a nawet warto uczulić na niezakładanie kont.

Punkt Prawa Zucha, na który zwracamy szczególną uwagę, realizując sprawność „Internauty/Internautki”:

- Zuch stara się być coraz lepszy.

Przykładowe zadania dla młodszego zucha:

1. Poznałem/am zasady bezpiecznego korzystania z Internetu. Wiem, jakich rzeczy nie należy umieszczać w Internecie. Opowiedziałem/am o tym drużynowemu/drużynowej.
2. Napisałem wiadomość e-mail lub sms do członka rodziny. Wskazałem/am (w miejscach odwiedzanych w Internecie), które elementy piszą inni ludzie. Wiem, co to oznacza.
3. Znalazłem/am i obejrzałem/am w Internecie filmik dotyczący interesującego mnie tematu (np. sposobu dbania o kota).
4. Znalazłem/am odpowiedź na nurtujące mnie pytanie (np. gdzie i za ile można kupić wymarzony przeze mnie prezent).

Przykładowe zadania dla starszego zucha:

1. Poznałem/am zasady bezpiecznego korzystania z Internetu. Opowiedziałem/am o tym w kręgu rady.
2. Wiem, co można pisać w Internecie, a czego nie. Wskazałem/am, odpowiednie zachowania w miejscach w Internecie, z których korzystam.
3. Wiem, jak dbać o swoje zdrowie podczas korzystania z elektroniki. Przedstawiłem/am to innym zuchom w formie plakatu.

-
4. Znalazłem/am w Internecie filmik z instrukcją wykonania ozdoby (np. świątecznej). Wykonałem/am ją według wskazówek.
 5. Sprawdziłem/am, w jakich godzinach otwarcia i pod jakim adresem znajdę interesujący mnie obiekt (np. szkoła, poczta, sklep). Sprawdziłem/am, czy ta informacja jest prawdziwa.

KOLEKCJONER/ KOLEKCJONERKA

Wymagania:

1. Posiadam własną kolekcję.
2. Znam historię przedmiotów, które zbieram.
3. Dbam o swoje zbiory, utrzymuję swoją kolekcję w porządku.
4. Systematycznie wzbogacam swoją kolekcję.
5. Potrafię nawiązać kontakt z innym hobbystą.

Wskazówki dla kadry zuchowej:

Zbieractwo jest popularną pasją wieku dziecięcego. Zuchy mogą zbierać autografy, etykiety zapalczane, monety, odznaki i znaczki metalowe, magnesy, znaczki pocztowe, widokówki, żołnierzyki, puszki, kapsle i wiele innych rzeczy. Pasje się zmieniają, zuchy mogą więc kilkakrotnie zdobyć tę sprawność.

Warto zachęcić zucha do poszerzania wiedzy o zbieranych przez niego przedmiotach. Należy zwrócić uwagę na to, aby zuch nie kończył zbierania po zdobyciu sprawności.

Można zorganizować na zbiórce giełdę kolekcjonerską. To doskonała okazja, żeby zuchy zaprezentowały swoje zbiory, opowiedziały o nich innym i wymieniły się posiadanymi okazami.

Sprawność ma duże znaczenie wychowawcze – rozbudza, poszerza i pogłębia zainteresowania poznawcze, przyspiesza wrastanie w kulturę, sprzyja powstawaniu zamiłowań, służy wypełnianiu wolnego czasu i uczy cierpliwości.

Punkt Prawa Zucha, na który zwracamy szczególną uwagę, realizując sprawność „Kolekcjonera/Kolekcjonerki”:

- Zuch stara się być coraz lepszy.

Przykładowe zadania dla młodszego zucha:

1. Pokazałem/am moją kolekcję i opowiedziałem/am o niej w kręgu rady.
2. Wybrałem/am najciekawszy okaz i opowiedziałem/am historię jego powstania/zdobycia.
3. Opowiedziałem/am drużynowemu/drużynowej, jak dbam o moją kolekcję.
4. Wzbogaciłem/am moją kolekcję o jeden nowy przedmiot.
5. Wymieniłem/am z innym hobbystą jeden okaz z mojego zbioru.

Przykładowe zadania dla starszego zucha:

1. Pokazałem/am moją kolekcję i opowiedziałem/am o niej w kręgu rady. Wybrałem/am trzy najciekawsze okazy i opowiedziałem/am historię ich powstania/zdobycia.
2. Opowiedziałem/am drużynowemu/drużynowej, jak dbam o moją kolekcję.
3. Wzbogaciłem/am moją kolekcję o dwa nowe przedmioty.
4. Wymieniłem/am z innym hobbystą jeden okaz z mojego zbioru.

KRONIKARZ/ KRONIKARKA

Wymagania:

1. Jestem dobrym obserwatorem/dobłą obserwatką, potrafię sporządzać sprawozdania z wydarzeń, w których brałem/am udział.
2. Jestem świadomy/a, że moja gromada prowadzi kronikę w formie tradycyjnej lub elektronicznej. Wiem, w jaki sposób mogę zaangażować się w jej powstawanie.
3. Potrafię pisać czysto i czytelnie.
4. Potrafię wykorzystywać różne techniki pisma lub zdobienia.

Wskazówki dla kadry zuchowej:

Sprawność jest przeznaczona dla zuchów, które lubią opisywać i ilustrować wydarzenia, w których uczestniczą. Działania zucha „Kronikarza/Kronikarki” można włączyć do pracy gromady. Może pełnić funkcję pomocnika/pomocnicy kronikarza/kronikarki w gromadzie, na biwaku czy kolonii zuchowej.

Punkty Prawa Zucha, na które zwracamy szczególną uwagę, realizując sprawność „Kronikarza/Kronikarki”:

- Zuch stara się być coraz lepszy.
- Zuch pamięta o swoich obowiązkach.

Przykładowe zadania dla młodszego zucha:

1. Przez co najmniej tydzień prowadziłem/am dziennik (pamiętnik), w którym notuję lub rysuję najważniejsze wydarzenia.
2. Poznałem/am nową technikę pisma lub zdobienia. Pokazałem/am drużynowemu moje próby jej zastosowania.
3. Samodzielnie wykonałem/am ilustrację do kroniki gromady.
4. Obejrzałem/am kronikę gromady.

Przykładowe zadania dla starszego zucha:

1. Przez co najmniej tydzień prowadziłem/am dziennik (pamiętnik), w którym notuję najważniejsze wydarzenia.
2. Obejrzałem/am kronikę gromady. Wskazałem/am drużynowemu dwa wpisy, które wydały mi się najciekawsze.
3. Samodzielnie wykonałem/am dwie strony do kroniki gromady.
4. Poznałem/am nową technikę pisma i zdobienia. Wykorzystałem/am ją w kronice gromady lub prywatnym pamiętniku.

ŁAMIGŁOWA

Wymagania:

1. Lubię rozwiązywać krzyżówki i łamigłówki. Potrafię odnaleźć w słowniku lub encyklopedii słowa potrzebne do rozwiązania krzyżówki.
2. Potrafię samodzielnie tworzyć łamigłówki i zagadki.
3. Dzielę się swoimi łamigłówkami z innymi zuchami.

Wskazówki dla kadry zuchowej:

Sprawność ćwiczy pamięć, uwagę i spostrzegawczość oraz wzbogaca słownictwo. Pomaga w poszerzaniu i utrwalaniu wiadomości z różnych dziedzin. Rozwija umiejętność logicznego kojarzenia i wnioskowania.

Sprawność jest przeznaczona dla zuchów, które lubią rozwiązywać i tworzyć łamigłówki.

Zuch zdobywający sprawność „Łamigłowy” może przygotować na zbiórkę gromady zagadki na zadany temat, opracować prostą krzyżówkę lub przygotować łamigłówki do zuchowej gazetki.

Punkt Prawa Zucha, na który zwracamy szczególną uwagę, realizując sprawność „Łamigłowy”:

- Zuch stara się być coraz lepszy.

Przykładowe zadania dla młodszego zucha:

1. Rozwiązałem/am krzyżówkę, rebus i ułożyłem/am puzzle.
2. Znalazłem/am w encyklopedii lub słowniku słowo potrzebne do rozwiązania krzyżówki.
3. Ułożyłem/am rebus i zaprezentowałem/am go na zbiórce.
4. Ułożyłem/am dwie zagadki i zaprezentowałem/am je na zbiórce.

Przykładowe zadania dla starszego zucha:

1. Rozwiązałem/am krzyżówkę, labirynt, rebus, odszyfrowałem/am wiadomość, ułożyłem/am puzzle.
2. Znalazłem/am w encyklopedii lub słowniku słowo potrzebne do rozwiązania krzyżówki.
3. Ułożyłem/am krzyżówkę i zaprezentowałem/am ją na zbiórce.
4. Ułożyłem/am dwie zagadki i zaprezentowałem/am je na zbiórce.

MIŁOŚNIK/MIŁOŚNICZKA FILMU

Wymagania:

1. Wiem, jak powstaje film, czym zajmują się m.in.: reżyser, operator kamery, scenograf i kostiumolog.
2. Mam swoje ulubione filmy i potrafię uzasadnić, dlaczego zasługują one na wyróżnienie.
3. Wiem, jakie nagrody przyznaje się twórcom filmowym.
4. Wiem, jak należy właściwie zachowywać się w kinie.
5. Znam różne gatunki filmów i wiem, czym się charakteryzują.

Wskazówki dla kadry zuchowej:

Sprawność jest przeznaczona dla zuchów zainteresowanych kinem. Warto zachęcać je do wybierania ciekawych i wartościowych filmów oraz rekomendowania ich innym dzieciom. Zdobywanie sprawności „Miłośnika/Miłośniczki filmu” to doskonała okazja, by zwrócić uwagę na postawy bohaterów filmowych, odnosząc je do zachowania zuchów. Zuchy zdobywające sprawność powinny wiedzieć, że długie przebywanie przed telewizorem/ekranem przynosi skutki niekorzystne dla zdrowia.

Punkty Prawa Zucha, na które zwracamy szczególną uwagę, realizując sprawność „Miłośnika/Miłośniczki filmu”:

- Zuch pamięta o swoich obowiązkach.
- Wszystkim jest z zuchem dobrze.
- Zuch stara się być coraz lepszy.

Przykładowe zadania dla młodszego zucha:

1. Opowiedziałem/am zuchom z mojej szóstki, jakie zadania przy powstawaniu filmu mają reżyser, operator kamery i scenograf. Zaprezentowałem/am w kręgu rady własnoręcznie wykonany plakat do mojego ulubionego filmu. Opowiedziałem/am, dlaczego moim zdaniem zasługuje on na wyróżnienie.
2. Dowiedziałem/am się, jakie trzy nagrody są przyznawane twórcom filmowym.
3. Wiem, jak należy zachowywać się w kinie. Zaprezentowałem/am to przy okazji wyjścia do kina z rodziną lub gromadą.
4. Znam przynajmniej dwa gatunki filmowe. Opowiedziałem/am drużynowemu/drużynowej, czym się charakteryzują.

Przykładowe zadania dla starszego zucha:

1. Wiem, jakie zadania przy powstawaniu filmu mają reżyser, operator kamery, scenograf i kostiumolog. Opowiedziałem/am o tym zuchom w kręgu rady.
2. Zaprezentowałem/am w kręgu rady własnoręcznie wykonany plakat do mojego ulubionego filmu. Opowiedziałem/am o fabule filmu i dlaczego moim zdaniem zasługuje na wyróżnienie.
3. Wiem, jak należy zachowywać się w kinie. Opowiedziałem/am o tym w kręgu rady.
4. Dowiedziałem/am się, jakie trzy nagrody są przyznawane twórcom filmowym.
5. Znam przynajmniej trzy gatunki filmowe. Opowiedziałem/am zuchom, czym się charakteryzują. Podąłem/am po jednym przykładzie filmu z każdego gatunku.

MIŁOŚNIK/MIŁOŚNICZKA SZTUK PIĘKNYCH

Wymagania:

1. Interesuję się malarstwem, rzeźbą lub inną dziedziną sztuk plastycznych.
2. Odwiedzam muzea lub galerie sztuki. Oglądam prace innych twórców.
3. Mam ulubione dzieło sztuki lub twórcę.
4. Zbieram wiadomości o interesujących mnie dziełach sztuki.
5. Potrafię stworzyć dzieło sztuki.

Wskazówki dla kadry zuchowej:

Sprawność jest przeznaczona dla zuchów zainteresowanych plastyką (malarstwem, rzeźbą) i posiadających pewną wiedzę „teoretyczną” z tej dziedziny.

Aby dalej rozwijać zainteresowania zucha, warto zaproponować inne sprawności plastyczne, np. „Dekoratora/Dekororki”, „Rzeźbiarza/Rzeźbiarki” i „Plastyka/Plastyczki”.

Punkty Prawa Zucha, na które zwracamy szczególną uwagę, realizując sprawność „Miłośnika/Miłośniczki sztuk pięknych”:

- Zuch stara się być coraz lepszy.
- Wszystkim jest z zuchem dobrze.

Przykładowe zadania dla młodszego zucha:

1. Odwiedziłem/am muzeum lub galerię sztuki.
2. Opowiedziałem/am szóstce o moim ulubionym dziele lub twórcy.
3. Namalowałem/am kopię mojego ulubionego obrazu lub wykonałem/am replikę ulubionej rzeźby.
4. Stworzyłem/am własne dzieło sztuki.

Przykładowe zadania dla starszego zucha:

1. Odwiedziłem/am muzeum lub galerię sztuki. O swojej wizycie opowiedziałem/am w kręgu rady.
2. Opowiedziałem/am kolegom i koleżankom o moim ulubionym dziele lub twórcy.
3. Zebrałem/am informacje o interesującym mnie dziele sztuki i zaprezentowałem/am je drużynowemu/drużynowej lub nauczycielowi/nauczycielce.
4. Namalowałem/am kopię ulubionego obrazu lub wykonałem/am replikę ulubionej rzeźby.
5. Stworzyłem/am własne dzieło sztuki.

MISTRZ/MISTRZYNI GIER PLANSZOWYCH

Wymagania:

1. Znam reguły przynajmniej trzech gier planszowych.
2. Mam ulubioną grę.
3. Potrafię stworzyć własną grę planszową/karcianą wraz z regułami, planszą i niezbędnymi rekwizytami.
4. Dbam o swoje gry i stale uzupełniam braki lub powstałe uszkodzenia. Wiem, czym są zasady fair play, przestrzegam ich w trakcie gry.

Wskazówki dla kadry zuchowej:

Podczas zdobywania sprawności zuch uczy się twórczego myślenia, wygrywania i przegrywania. Rozwija swoją umiejętność pracy w grupie i uczy się dbać o swoje rzeczy.

Aby dalej rozwijać zainteresowania zucha, warto zaproponować sprawność „Łamigłowy”.

Punkty Prawa Zucha, na które zwracamy szczególną uwagę, realizując sprawność „Mistrza/Mistrzyni gier planszowych”:

- Zuch stara się być coraz lepszy.
- Wszystkim jest z zuchem dobrze.

Przykładowe zadania dla młodszego zucha:

1. Mam własne ulubione gry planszowe. Zaprezentowałem/am szóstce zasady dwóch z nich.
2. Nauczyłem/am koleżanki i kolegów grać w moją ulubioną grę planszową. Przypomniałem/am im, czym jest zasada fair play.
3. Wymyśliłem/am własną grę planszową.
4. Naprawiłem/am jedną grę z biblioteczki gromady lub świetlicy szkolnej.

Przykładowe zadania dla starszego zucha:

1. Mam własne ulubione gry planszowe. Zaprezentowałem/am zasady trzech z nich i zagrałem/am ze swoją szóstką w jedną z gier.
2. Nauczyłem/am kolegów i koleżanki grać w moją ulubioną grę planszową. Przypomniałem/am im, czym jest zasada fair play.
3. Wymyśliłem/am własną grę karcianą lub planszową.
4. Naprawiłem/am jedną grę z biblioteczki gromady lub świetlicy szkolnej.

Wymagania:

1. Interesuję się językami obcymi. Regularnie uczę się jednego z nich.
2. Potrafię w trzech językach powiedzieć kilka słów mających to samo znaczenie.
3. Prowadzę własny słowniczek.
4. Potrafię powiedzieć wiersz lub zaśpiewać piosenkę w innym języku.
5. Potrafię powiedzieć „dzień dobry” i „do widzenia” w kilku językach krajów sąsiadujących z Polską.

Wskazówki dla kadry zuchowej:

Zuch „Poliglota/Poliglotka” chętnie uczy się języków obcych. Chce poznać inne kraje, kultury i narodowości.

Punkty Prawa Zucha, na które zwracamy szczególną uwagę, realizując sprawność „Poliglota/Poliglotki”:

- Zuch pamięta o swoich obowiązkach.
- Wszystkim jest z zuchem dobrze.
- Zuch stara się być coraz lepszy.

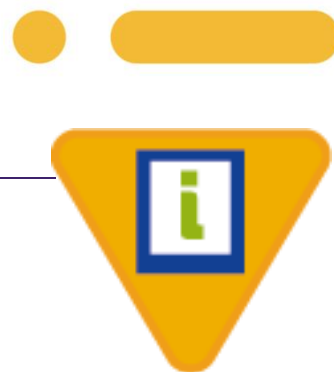
Przykładowe zadania dla młodszego zucha:

1. Nauczyłem/am się wybranego wiersza/wybranej piosenki w innym języku. /Zaprezentowałem/am go/ją w kręgu rady.
2. Nauczyłem/am gromadę mówić „dzień dobry” i „do widzenia” w dwóch językach krajów sąsiadujących z Polską.
3. Rozpoznałem/am trzy słowa w różnych językach mające to samo znaczenie.
4. Wykonałem/am plakat prezentujący moje ulubione państwo i jego język.
5. Zrobiłem/am słowniczek z wyrazami niezbędnymi do porozumiewania się w dowolnym języku obcym.

Przykładowe zadania dla starszego zucha:

1. Nauczyłem/am się wybranego wiersza w innym języku. Wyrecytowałem/am go w kręgu rady.
2. Zaśpiewałem/am w kręgu rady swoją ulubioną piosenkę w języku obcym.
3. Zrobiłem/am tabelkę z pięcioma słowami, które potrafię powiedzieć i zapisać w trzech różnych językach.
4. Zrobiłem/am słowniczek ze słowami niezbędnymi do porozumiewania się w dowolnym języku obcym.
5. Każdemu zuchowi z gromady (o ile to możliwe) podałem/am w kręgu rady odpowiednik jego imienia w języku, którego się uczę.
6. Przetłumaczyłem/am na język polski kilka obcojęzycznych etykietek różnych produktów.

PRZEWODNIK/ PRZEWODNICZKA PO...

Wymagania:

1. Znam historię lub legendę związaną z moją miejscowością.
2. Posiadam pamiątki związane z moją miejscowością.
3. Umiem zaplanować ciekawy spacer po mojej miejscowości.
4. Znam najciekawsze obiekty w mojej miejscowości. Potrafię wskazać do nich drogę.
5. Wiem, gdzie jest najbliższy przystanek, apteka, poczta, straż pożarna, przychodnia (szpital), siedziba władz miasta, dzielnicy lub gminy.
6. Przestrzegam przepisów poruszania się po drogach.

Wskazówki dla kadry zuchowej:

Zuch „Przewodnik/Przewodniczka po...” ma obszerną wiedzę na wiele tematów. Interesuje się podróżami i zwiedzaniem ciekawych miejsc. Lubi przygody. Łatwo nawiązuje kontakty z innymi ludźmi. Nie boi się mówić do wielu słuchaczy.

Aby dalej rozwijać zainteresowania zucha, warto zaproponować sprawność „Geoposzukiwacza/Geoposzukiwaczki” oraz „Geograf/Geografka”.

Punkty Prawa Zucha, na które zwracamy szczególną uwagę, realizując sprawność „Przewodnika/Przewodniczki po...”:

- Zuch stara się być coraz lepszy.
- Wszystkim jest z zuchem dobrze.

Przykładowe zadania dla młodszego zucha:

1. Opowiedziałem/am na zbiórce historię lub legendę związaną z moją miejscowością.
2. Rozpocząłem/ Rozpoczęłam zbieranie pocztówek, magnesów lub pamiątek związanych z moją miejscowością.
3. Zaplanowałem/am trasę niedzielnego spaceru z rodzicami po okolicy i podczas niego przestrzegałem/am przepisów poruszania się po drogach.
4. Narysowałem/am najciekawszy budynek znajdujący się w mojej miejscowości.
5. Wykonałem/am prosty plan mojej okolicy. Zaznaczyłem/am na nim najbliższy przystanek, aptekę, pocztę, straż pożarną, przychodnię (szpital), siedzibę władz miasta, dzielnicy lub gminy.

Przykładowe zadania dla starszego zucha:

1. Opowiedziałem/am na zbiórce historię lub legendę związaną z moją miejscowością.
2. Rozpocząłem/Rozpoczęłam zbieranie pocztówek, magnesów lub pamiątek związanych z moją miejscowością. Swoje zbiory pokazałem/am w kręgu rady.
3. Znam najciekawsze obiekty w okolicy i potrafię wskazać do nich drogę.
4. Oprowadziłem/am rodzinę z innego miasta po mojej okolicy. Podczas oprowadzania przestrzegałem/am przepisów poruszania się po drogach.
5. Zrobiłem/am mały przewodnik turystyczny po mojej miejscowości.
6. Wykonałem/am prosty plan okolicy. Zaznaczyłem/am na nim najbliższy przystanek, aptekę, pocztę, straż pożarną, przychodnię (szpital), siedzibę władz miasta, dzielnicy lub gminy.

PRZYJACIEL/ PRZYJACIÓŁKA KSIĄŻEK

Wymagania:

1. Interesuję się książkami.
2. Znam nazwiska autorów moich ulubionych książek.
3. Posiadam kartę w bibliotece.
4. Posiadam domową biblioteczkę, dbam o nią i staram się ją powiększać.
5. Wiem, jak należy dbać o książki.
6. Mam swojego ulubionego bohatera książkowego.

Wskazówki dla kadry zuchowej:

Zdobywając sprawność „Przyjaciela/Przyjaciółki książek”, zuch poszerza wiedzę o świecie, rozwija wyobraźnię, kształci mowę i doskonali technikę czytania. Uczy się operowania słowem i budowania zdań.

„Przyjaciel/Przyjaciółka książek” chętnie pomaga w bibliotece, dlatego ważne jest, aby kadra drużyny nawiązała kontakt z bibliotekarzem/bibliotekarką w szkole. Zuch zdobywający sprawność może prezentować ulubionych bohaterów w różnej formie, np. w gawędzie, teatrze zuchowym lub pracy plastycznej.

Punkty Prawa Zucha, na które zwracamy szczególną uwagę, zdobywając sprawność „Przyjaciela/Przyjaciółki książki”:

- Zuch pamięta o swoich obowiązkach.
- Wszystkim jest z zuchem dobrze.
- Zuch stara się być coraz lepszy.

Przykładowe zadania dla młodszego zucha:

1. Założyłem/am kartę w bibliotece.
2. Przeczytałem/am trzy książki.
3. Opowiedziałem/am na zbiórce o przygodach mojego ulubionego książkowego bohatera. Znam tytuł i autora książki, w której występuje.
4. Wykonałem/am zakładkę do książki.
5. Uporządkowałem/am książki w mojej domowej biblioteczkę.
6. Obejrzałem/am film na motywach znanej mi książki.

Przykładowe zadania dla starszego zucha:

1. Założyłem/am kartę w bibliotece.
2. Przeczytałem/am cztery książki.
3. Opowiedziałem/am na zbiórce o mojej ulubionej książce i jej autorze.
4. Zaprojektowałem/am okładkę książki.
5. Uporządkowałem/am książki w mojej domowej biblioteczkę.
6. Obejrzałem/am film na motywach znanej mi książki. Opowiedziałem/am o książce i filmie na zbiórce.
7. Pomagałem/am w szkolnej bibliotece lub prowadziłem/am bibliotekę na kolonii zuchowej.

SPOŁECZNO-OBYWATELSKIE

#ojczyzna #służba #empatia #praca nad sobą
#umiejętność życia w społeczeństwie #mała ojczyzna

DOBRY OPIEKUN/DOBRA OPIEKUNKA

Wymagania:

1. Potrafię opowiadać bajki młodszym dzieciom.
2. Potrafię opiekować się młodszymi dziećmi bądź osobą chorą lub starszą.
3. Potrafię nauczyć płaśu młodsze rodzeństwo lub dzieci, którymi się opiekuję.
4. Potrafię zorganizować zabawę dla młodszych dzieci.
5. Potrafię wezwać pomoc, kiedy tego potrzebuję.
6. Potrafię uczesać i pomóc ubrać młodsze dziecko/osobę starszą lub chorą.

Wskazówki dla kadry wychowawczej:

Sprawność uczy zucha pomocy i wrażliwości na innych. Dzięki realizowanym zadaniom zuch może poczuć się ważny i potrzebny. Zuch zdobywający sprawność systematycznie zajmuje się młodszym rodzeństwem lub inną osobą potrzebującą opieki. Zadania należy dobrać w taki sposób, aby były dla zucha czymś więcej niż codziennym obowiązkiem nałożonym przez rodziców.

Punkty Prawa Zucha, na które zwracamy szczególną uwagę, realizując sprawność „Dobrego opiekuna/Dobrej opiekunki”:

- Wszystkim jest z zuchem dobrze.
- Zuch stara się być coraz lepszy.

Przykładowe zadania dla młodszego zucha:

1. Nauczyłem/am płaśu młodsze rodzeństwo lub dzieci, którymi się opiekuję.
2. Opowiedziałem/am bajkę młodszemu dziecku/dzieciom.
3. Opiekowałem/am się młodszym zuchem podczas wyjazdu gromady/ osobą starszą lub chorą/ młodszym dzieckiem. O swoich doświadczeniach z tym związanych opowiedziałem/am drużynowemu/drużynowej.
4. Uczesałem/am oraz pomogłem/am ubrać się odpowiednio młodszemu dziecku, osobie starszej lub chorej.
5. Zapisalem/am numery alarmowe. Wiem, jak i kiedy należy ich używać.

Przykładowe zadania dla starszego zucha:

1. Opowiedziałem/am bajkę młodszemu dziecku/dzieciom.
2. Stworzyłem/am zbiór gier i zabaw. Zgromadziłem/am w nim gry, ćwiczenia, zabawy i płaśy, które zaproponowałem/am młodszym dzieciom.
3. Zapamiętałem/am numery alarmowe. Wiem, jak i kiedy należy ich używać.
4. Uczesałem/am oraz pomogłem/am ubrać się odpowiednio młodszemu dziecku, osobie starszej lub chorej.
5. Opiekowałem/am się młodszym zuchem podczas wyjazdu gromady/ osobą starszą lub chorą/ młodszym dzieckiem. O swoich doświadczeniach z tym związanych opowiedziałem/am w kręgu rady.

Wymagania:

1. Znam kilka kolęd. Umiem je zaśpiewać.
2. Wiem, co symbolizują kolędy.
3. Potrafię powiedzieć, jakie postacie są prezentowane przez kolędników i dlaczego.
4. Wiem, jak dawniej wyglądało kolędowanie na terenach, na których mieszkam.

Wskazówki dla kadry zuchowej:

Sprawność wpływa na rozwój duchowy dzieci, a także pomaga poznać zwyczaje i obrzędy staropolskie. Mimo że „Kolędnik/Kolędniczka” to sprawność indywidualna, zuchy mogą zdobywać ją w grupach, najlepiej w szóstkach - w ten sposób łatwiej im będzie przygotować przedstawienie. Przy zdobywaniu sprawności zuchom potrzebna jest znaczna pomoc kadry gromady.

Należy zwrócić szczególną uwagę na bezpieczeństwo zuchów podczas kolędowania, dlatego najlepiej odwiedzać rodziny zuchów i przyjaciół gromady, poruszając się w okolicy, którą dzieci dobrze znają.

Punkty Prawa Zucha, na które zwracamy szczególną uwagę, realizując sprawność „Kolędnika/Kolędniczki”:

- Zuch kocha Polskę i czyni dobro
- Wszystkim jest z zuchem dobrze.

Przykładowe zadania dla młodszego zucha:

1. Zaśpiewałem/am trzy kolędy. Podałem/am ich tytuły drużynowemu/drużynowej.
2. Brałem/am udział w jasełkach.
3. Brałem/am udział w kolędowaniu, np. na zbiórce wigilijnej gromady lub w szkole.
4. Narysowałem/am postacie trzech kolędników. Podpisałem/am, jak się nazywają.
5. Mam swój śpiewnik lub nagrania z kolędami. Zaprezentowałem/am go/je na zbiórce.
6. Dowiedziałem/am się, jak dawniej wyglądało kolędowanie na terenach, na których mieszkam.

Przykładowe zadania dla starszego zucha:

1. Zaśpiewałem/am pięć kolęd. Podałem/am ich tytuły drużynowemu/drużynowej.
2. Brałem/am udział w jasełkach.
3. Brałem/am udział w kolędowaniu, np. na zbiórce wigilijnej gromady/wigilii klasowej lub wspólnie z kolegami i koleżankami chodziłem/am i kolędowałem/am, niosąc radość ludziom w mojej okolicy.
4. Narysowałem/am postacie pięciu kolędników. Podpisałem/am, jak się nazywają.
5. Mam swój śpiewnik lub nagrania z kolędami. Zaprezentowałem/am go/je na zbiórce.
6. Wiem, jak dawniej wyglądało kolędowanie na terenach, na których mieszkam. Dowiedziałem/am się, jakie panowały wtedy obrzędy i zwyczaje świąteczne. Opowiedziałem/am o tym w kręgu rady.

MŁODY PATRIOTA/ MŁODA PATRIOTKA

Wymagania:

1. Znam symbole narodowe i hymn Polski.
2. Podejmuję działania i aktywności patriotyczne.
3. Wiem, gdzie znajduje się urząd miasta lub gminy.
4. Wiem, jak powinien zachowywać się współczesny patriota.
5. Znam dokonania sławnych Polaków.
6. Wiem, gdzie w mojej okolicy znajdują się miejsca upamiętniające zasłużone postaci lub ważne wydarzenia.

Wskazówki dla kadry ruchowej:

Zdobywając tę sprawność, zuch poznaje swoje środowisko, uczy się dostrzegać problemy rówieśników i wspólnoty lokalnej, a także poszukiwać pokojowych i nowoczesnych rozwiązań. Staje się świadomym i aktywnym uczestnikiem oraz kreatorem życia codziennego w XXI wieku.

Kadra gromady powinna zwrócić uwagę na fakt, że współczesny patriota to człowiek otwarty, tolerancyjny, dbający o środowisko i język ojczysty, znający historię i kultywujący tradycje. Patriota szanuje swoją małą ojczyznę - rodzinę, nauczycieli, koleżanki i kolegów oraz miejscowość, w której mieszka. Tworzy świat oparty na podstawowych wartościach: wolności, samorządności i demokracji.

Punkty Prawa Zucha, na które zwracamy szczególną uwagę, realizując sprawność „Młodego patrioty/Młodej patriotki”:

- Zuch pamięta o swoich obowiązkach.
- Wszystkim jest z zuchem dobrze.
- Zuch kocha Polskę i czyni dobro.

Przykładowe zadania dla młodszego zucha:

1. Narysowałem/am lub wykonałem/am flagę i godło Polski. Przedstawiłem/am je w kręgu rady.
2. Pokazałem/am na mapie, gdzie znajduje się urząd miasta lub gminy.
3. Razem z rodzicami wywiesiliśmy flagę na święto państwowe.
4. Narysowałem/am plakat przedstawiający zasłużonego Polaka/zasłużoną Polkę. Pokazałem/am plakat w kręgu rady.
5. Wraz z członkiem rodziny odszukałem/am w Internecie ważne historyczne miejsca w okolicy. Wspólnie je zwiedziliśmy.
6. Podjąłem/Podjęłam wyzwanie „wiecznego worka” - w plecaku lub w kieszeni zawsze mam worek lub siateczkę na śmieci. Podczas spacerów, drogi do domu, szkoły, zbiórki i zabawy na dworze zapełniałem/am worek znalezionymi śmieciami, dbając o czyste
7. środowisko.
8. Razem z gromadą/rodziną uczestniczyłem/am w obchodach święta państwowego. Dowiedziałem/am się, dlaczego radośnie świętujemy ten dzień.

Przykładowe zadania dla starszego zucha:

1. W kręgu rady opowiedziałem/am legendę o powstaniu Państwa Polskiego.
2. Odwiedziłem/am urząd miasta lub gminy. Wiem, jakie sprawy można tam załatwić.
3. Pamiętam o wywieszeniu flagi podczas świąt państwowych. Zrobiłem/am zdjęcie wywieszanej flagi i pokazałem/am je w kręgu rady.
4. Razem z gromadą/rodziną uczestniczyłem/am w obchodach święta państwowego. Dowiedziałem/am się, dlaczego radośnie świętujemy ten dzień.
5. Narysowałem/am plakat przedstawiający dokonania zasłużonego Polaka/zasłużonej Polki. Pokazałem/am plakat w kręgu rady.
6. Wraz z członkiem rodziny odszukałem/am w Internecie ważne historycznie miejsca znajdujące się w okolicy. Wspólnie je zwiedziliśmy. Narysowałem/am pocztówkę z tej przygody i zaprezentowałem/am ją w kręgu rady.
7. Podjąłem/am wyzwanie „wiecznego worka” - w plecaku lub w kieszeni zawsze mam worek lub siateczkę na śmieci. Podczas spacerów, drogi do domu, szkoły, zbiórki i zabawy na dworze zapelniałem/am worek znalezionymi śmieciami, dbając o czyste środowisko.

OBYWATEL/OBYWATELKA UNII EUROPEJSKIEJ

Wymagania:

1. Wiem, czym jest Unia Europejska i po co powstała.
2. Znam Hymn Unii Europejskiej.
3. Wiem, ile państw należy do Unii Europejskiej. Umiem wymienić kilka z nich.
4. Znam walutę, którą posługuje się większość państw zjednoczonych w UE i potrafię ją odróżnić od innych walut.
5. Wiem, gdzie znajduje się siedziba władz UE.

Wskazówki dla kadry zuchowej:

Sprawność ma uświadomić zuchowi, czym jest Unia Europejska, jakie są jej cele i dlaczego Polska została jej członkiem.

Punkty Prawa Zucha, na które zwracamy szczególną uwagę, realizując sprawność „Obywatela/Obywatelki Unii Europejskiej”:

- Zuch kocha Polskę i czyni dobro.
- Zuch pamięta o swoich obowiązkach.
- Wszystkim jest z zuchem dobrze.

Przykładowe zadania dla młodszego zucha:

1. Przygotowałem/am do zuchówki/klasy szkolnej plakat o UE.
2. Zaśpiewałem/am Hymn Unii Europejskiej.
3. Wykonałem/am flagę Unii Europejskiej. Wyjaśniłem/am swojej szóstce, co oznacza liczba gwiazdek na tej fladze.
4. Umiem wymienić 3 państwa UE. Wskazałem/am je na mapie.
5. Rozpoznałem/am walutę, którą posługuje się większość państw należących do Unii Europejskiej.

Przykładowe zadania dla starszego zucha:

1. Przygotowałem/am do zuchówki/klasy szkolnej gazetkę o UE.
2. Zaśpiewałem/am Hymn Unii Europejskiej.
3. Wykonałem/am flagę Unii Europejskiej. Wyjaśniłem/am na zbiórce, co oznacza liczba gwiazdek na tej fladze.
4. Wyjaśniłem/am zuchom, czym jest Unia Europejska i po co powstała.
5. Umiem wymienić 5 państw UE. Pokazałem/am je na mapie podczas zbiórki gromady.
6. Wiem, jaką walutą posługuje się większość państw należących do Unii Europejskiej. Opowiedziałem/am o niej i pokazałem/am ją podczas zbiórki gromady.

PRZYJACIEL/PRZYJACIÓŁKA NIEZNANEGO ŚWIATA

Wymagania:

1. Potrafię opiekować się osobą z niepełnosprawnością, chorą lub starszą.
2. Akceptuję, szanuję oraz staram się zrozumieć trudności/ograniczenia osób z niepełnosprawnością, chorych lub starszych.
3. Wspieram osoby z niepełnosprawnością, chore lub starsze.
4. Zachęcam do aktywności osoby z niepełnosprawnością, chore lub starsze.
5. Potrafię pomóc w czynnościach domowych osobie z niepełnosprawnością/chorej/starszej.

Wskazówki dla kadry wychowawczej:

Sprawność może zdobywać zuch, który ma kontakt z osobą o szczególnych potrzebach np. z niepełnosprawnością - dorosłą lub rówieśnikiem (w rodzinie, w sąsiedztwie, w klasie lub w gromadzie).

Podczas zdobywania tej sprawności zuch stara się zrozumieć potrzeby innych, utrwała dobre wzorce zachowań, uczy się odpowiedzialności za podjęte działania. Dzięki tej sprawności zuch ma okazję uwrażliwić się na potrzeby innych osób.

Zuchowi, który wybrał tę sprawność, należy uświadomić, że jego działanie ma charakter ciągły, jest służbą, którą trzeba pełnić systematycznie. Jeśli zuch pomaga osobie spoza gromady, należy ułatwić mu przyprowadzenie tej osoby na zbiórkę i zapewnić jej możliwość pełnego uczestnictwa (w możliwym zakresie). W kręgu rady i w innych sprzyjających sytuacjach należy podkreślać wartość działań podejmowanych na rzecz osób z niepełnosprawnością.

Punkty Prawa Zucha, na które zwracamy szczególną uwagę, realizując sprawność „Przyjaciela/Przyjaciółki Nieznanego Świata”:

- Zuch kocha Polskę i czyni dobro.
- Zuch stara się być coraz lepszy.

Przykładowe zadania dla młodszego zucha:

1. Opiekowałem/am się osobą z niepełnosprawnością, chorą lub starszą i pomagałem/am w prostych czynnościach domowych.
2. Systematycznie odwiedzałem/am osobę z niepełnosprawnością, chorą lub starszą przez dwa tygodnie.
3. Pomagałem/am odrabiać lekcje koledze/koleżance z niepełnosprawnością.
4. Opowiedziałem/am o tym, co się dzieje w szkole lub w gromadzie koledze/koleżance z niepełnosprawnością.
5. Zrobiłem/am coś miłego dla osoby z niepełnosprawnością, chorej, lub starszej.

Przykładowe zadania dla starszego zucha:

1. Opiekowałem/am się osobą z niepełnosprawnością, chorą lub starszą i pomagałem/am jej w prostych czynnościach domowych.

-
2. Systematycznie odwiedzałem/am osobę z niepełnosprawnością, chorą lub starszą przez miesiąc.
 3. Nauczyłem/am kolegę/koleżankę z niepełnosprawnością piosenki, płaś, gry dostosowanej do jego/jej możliwości.
 4. Wspólnie z kolegą/koleżanką z niepełnosprawnością zorganizowałem/am coś dla innych dzieci (turniej, zabawy itp.).
 5. Zrobiłem/am coś miłego dla osoby z niepełnosprawnością, chorej lub starszej.
 6. Opowiedziałem/am o moich kontaktach z osobą z niepełnosprawnością, chorą lub starszą zuchom w gromadzie bądź w szóstce.
 7. Pomogłem/am koledze/koleżance z niepełnosprawnością przyjść na zbiórkę.

STRAŻNIK/STRAŻNICZKA BETLEJEMSKIEGO ŚWIATŁA POKOJU

Wymagania:

1. Znam kilka kolęd i pieśni adwentowych.
2. Wiem, jaką rolę pełni adwent.
3. Podejmuję aktywności związane z przekazaniem Betlejemskiego Światła Pokoju.
4. Znam znaczenie Betlejemskiego Światła Pokoju.

Wskazówki dla kadry zuchowej:

Sprawność uczy radości dawania, uczynności, braterstwa i pracy nad sobą. Może ją zdobywać każdy zuch w okresie poprzedzającym święta Bożego Narodzenia.

„Strażnik/Strażniczka Betlejemskiego Światła Pokoju” wie, na czym polega dobre przygotowanie do świąt oraz jak ważne jest podejmowanie osobistych postanowień i ich dotrzymywanie.

Punkty Prawa Zucha, na które zwracamy szczególną uwagę, realizując sprawność „Strażnika/Strażniczki Betlejemskiego Światła Pokoju”:

- Zuch pamięta o swoich obowiązkach.
- Zuch stara się być coraz lepszy.
- Zuch kocha Polskę i czyni dobro.

Przykładowe zadania dla młodszego zucha:

1. Razem z moją gromadą lub klasą wziąłem/wzięłam udział we wspólnym kolędowaniu.
2. W ramach adwentu spełniłem/am dobry uczynek wobec domowników, zuchów z szóstki lub kolegów/koleżanek z klasy.
3. Brałem/am udział w przekazaniu Betlejemskiego Światła Pokoju.
4. Z pomocą starszego zucha lub dorosłego wykonałem/am i wypisałem/am kartkę świąteczną, którą wysłałem/am do wybranej osoby.
5. Poznałem/am historię Betlejemskiego Światła Pokoju. Wiem, skąd pochodzi i jak trafia do Polski.

Przykładowe zadania dla starszego zucha:

1. Razem z moją gromadą lub klasą uczestniczyłem/am we wspólnym kolędowaniu.
2. W czasie adwentu podjąłem/am osobiste tygodniowe postanowienie.
3. Brałem/am udział w przekazaniu Betlejemskiego Światła Pokoju.
4. Zaniósłem/am Światło Betlejemskie do domu, by płonęło na wigilijnym stole.
5. Samodzielnie wykonałem/am i wypisałem/am kartki świąteczne, które wysłałem/am do kilku wybranych osób.
6. Poznałem/am historię Betlejemskiego Światła Pokoju. Wiem, skąd pochodzi i jak trafia do Polski. Opowiedziałem/am o nim mojej gromadzie.

WIELKANOCNY BARANEK

Wymagania:

1. Znam tradycje związane ze Świątami Wielkanocnymi.
2. Podejmuję aktywności związane ze Świątami Wielkanocnymi.
3. Wiem, na pamiątkę jakiego zdarzenia obchodzi się Świąta Wielkanocne.
4. Znam kilka technik wykonywania pisanek i kraszaneek.
5. Wiem, dlaczego wielkanocnymi symbolami są: jajko, kurczaczek, baranek i zajączek.
6. Potrafię wymienić kilka wielkanocnych potraw.

Wskazówki dla kadry zuchowej:

Sprawność pomaga kształtować pracowitość i chęć pomocy. Inspiruje zuchy do twórczego myślenia przy pracy nad pisanekami i ozdobami. Poznawanie i kultywowanie tradycji w dużym stopniu wpływa na rozwój duchowy dzieci. Zuch uczy się (przy okazji śmigusa-dyngusa) dostrzegać granicę, po przekroczeniu której zabawa zmienia się w krzywdzenie, poniżanie, a nawet znęcanie się nad innymi jej uczestnikami.

Sprawność należy zdobywać przed Świątami Wielkanocnymi i podczas nich. Mogą ją zdobywać zuchy różnych wyznań i ateści. Drużynowy powinien pomóc dzieciom tak dobrać zadania, aby dotyczyły tradycji i obrzędów wielkanocnych.

Punkty Prawa Zucha, na które zwracamy szczególną uwagę, realizując sprawność „Wielkanocnego Baranka”:

- Zuch kocha Polskę i czyni dobro.
- Zuch pamięta o swoich obowiązkach.

Przykładowe zadania dla młodszego zucha:

1. Opowiedziałem/am osobie dorosłej, na pamiątkę jakiego wydarzenia obchodzi się Świąta Wielkanocne.
2. Przedstawiłem/am tradycje związane ze Świątami Wielkanocnymi na plakacie.
3. Wykonałem/am palmę wielkanocną samodzielnie lub z pomocą.
4. Pomagałem/am rodzinie w porządkach przedświątecznych.
5. Własnoręcznie ozdobiłem/am pisanek dowolną metodą. Zrobiłem/am farby naturalne, np. z cebuli, dębu lub zboża.
6. Przygotowałem/am wraz z rodzicami koszyczek wielkanocny, który poświęciłem/am w Wielką Sobotę.
7. Opowiedziałem/am innym zuchom, jakie są moje ulubione potrawy wielkanocne.
8. Zrobiłem/am miłą niespodziankę komuś bliskiemu w myśl zwyczaju przynoszenia słodczy przez wielkanocnego zajączka.

Przykładowe zadania dla starszego zucha:

1. Opowiedziałem/am osobie dorosłej, na pamiątkę jakiego wydarzenia obchodzi się Świąta Wielkanocne.
2. Wykonałem/am palmę wielkanocną samodzielnie lub z pomocą.

-
3. Pomagałem/am rodzinie w porządkach przedświątecznych.
 4. Zrobiłem/am farby naturalne, np. z cebuli, dębu lub zboża. Samodzielnie ozdobiłem/am pisanek lub kraszankę.
 5. Przygotowałem/am wspólnie z rodzicami koszyczek wielkanocny, który poświęciłem/am w Wielką Sobotę.
 6. Rozmawiałem/am z rodzicami lub dziadkami na temat zwyczajów wielkanocnych z czasów ich dzieciństwa.
 7. Opowiedziałem/am innym dzieciom, jakie znam potrawy wielkanocne.
 8. Zrobiłem/am miłą niespodziankę komuś bliskiemu w myśl zwyczaju przynoszenia słodczy przez wielkanocnego zajączka.

Wymagania:

1. Potrafię naśladować różne miny.
2. Potrafię rozśmieszać innych. Podejmuję aktywności z tym związane.
3. Potrafię wykonywać dobre uczynki.
4. Umiem zachować umiar w swoich żartach, mam poczucie dobrego smaku, nie drwię z nikogo, nie śmieję się z cudzego nieszczęścia. Wszyscy dobrze czują się w moim towarzystwie.

Wskazówki dla kadry ruchowej:

Sprawność pomaga dziecku optymistycznie patrzeć na świat. Uczy radzić sobie z przeciwnościami losu i nie załamywać się w trudnych sytuacjach. Wspiera pozytywne zachowania i pozytywne myślenie oraz postawy koleżeństwa i pomagania innym. Zdobywając ją, zuch powinien nauczyć się umiaru w żartach, a także - kiedy trzeba - zachowania powagi.

Sprawność ta może być zdobywana przez zucha w każdym wieku, zarówno na kolonii czy biwaku, jak i na zbiórkach.

Punkty Prawa Zucha, na które zwracamy szczególną uwagę, realizując sprawność „Śmieszka/Śmieszki”:

- Wszystkim jest z zuchem dobrze.
- Zuch kocha Polskę i czyni dobro.
- Zuch stara się być coraz lepszy.

Przykładowe zadania dla młodszego zucha:

1. Zorganizowałem/am teatr min w swojej szóstce.
2. Samodzielnie lub z szóstką zaprezentowałem/am krótką scenkę komediową.
3. Brałem/am udział w konkursie na najładniejszy uśmiech „po cytrynie”.
4. Wykonałem/am niezauważony/niezauważona przynajmniej dwa dobre uczynki, które wywołały uśmiech na czyjejs twarzy. Opowiedziałem/am o tym na zbiórce.

Przykładowe zadania dla starszego zucha:

1. Zorganizowałem/am teatr min w swojej szóstce.
2. Samodzielnie lub z szóstką zaprezentowałem/am krótką scenkę komediową.
3. Przeprowadziłem/am w gromadzie konkurs na najładniejszy uśmiech „po cytrynie”.
4. Wykonałem/am niezauważony/niezauważona przynajmniej trzy dobre uczynki, które wywołały uśmiech na czyjejs twarzy. Opowiedziałem/am o tym na zbiórce.
5. Ułożyłem/am kodeks lub poradnik „Śmieszka/Śmieszki”.